

Protokoll fört vid enskild föredragning

Näringsavdelningen
Jordbruksbyrån, N2

Beslutande
Minister
Fredrik Karlström

Föredragande
Lantbruksinspektör
Tina Danielsson

Justerat
Omedelbart

Nr 1

Åländska villkor för ekologisk certifiering för alla ekologiska aktörer.

ÅLR 2023/1310

Beslut

Beslöts godkänna villkoren i enlighet med **bilaga 1, N223E01**.

Nr 2

Åländska villkor för ekologisk certifiering av djurproduktion.

ÅLR 2023/1311

Beslut

Beslöts godkänna villkoren i enlighet med **bilaga 2, N223E01**.

Nr 3

Åländska villkor för ekologisk certifiering av livsmedelsproduktion.

ÅLR 2023/1312

Beslut

Beslöts godkänna villkoren i enlighet med **bilaga 3, N223E01**.

Nr 4

Åländska villkor för certifiering av ekologisk växtodling.

ÅLR 2023/1313

Beslut

Beslöts godkänna villkoren i enlighet med **bilaga 4, N223E01**.

Åländska villkor för ekologisk certifiering

FÖR ALLA EKOLOGISKA AKTÖRER

Dnr: ÅLR 2023/1310

Datum: 16.2.2023

PB 1060, AX-22111 Mariehamn

registrator@regeringen.ax

+358 18 25 000

www.regeringen.ax

Innehållsförteckning

1 Ekoplan	4
1.1 Verifikat och beskrivning av produkternas spårbarhet.....	5
1.2 Bokföringskrav och hur bokföringen beskrivs i ekoplanen	6
1.3 Minimikrav på ekoplanen.....	6
2 Bokföringskrav för primärproduktionsenheter	10
2.1 Lager- eller produktbokföring.....	10
2.2 Balansen i lagerbokföringen	11
3 Transport och märkning av produkter under transport.....	12
3.1. Huvudregeln för transporter.....	12
3.2 Transport av produkter oförseglade förpackningar eller behållare	12
3.3 Följedokument för transport.....	13
3.4 Partikod på förpackningen eller i följedokumentet.....	13
3.5 Samtidig transport av ekologiska och konventionella produkter till en beredningsenhet.....	13
3.6 Mottagning av produkter efter transport	13
4 Lagring	15
4.1 Lagring på en ekologisk gård	15
4.2 Lagring av ekologiska produkter utanför den ekologiska produktionsenheten.....	15
4.3 Frakttorkning eller lagring för någon annans räkning.....	15
4.4 Hyrning av lager, andra produktionsanläggningar och produktionsställen	16
4.5 Lagring hos tillverkaren.....	16
4.6 Hantering av produkter i lager.....	17
4.7 Rengöring och desinfektion av lager.....	17
4.8 Lagerbokföring	17
5 Ekologisk verksamhet på entreprenad.....	18
5.1 Kontroll av underleverantörer.....	18
5.2 Uppgifter om entreprenader som ska ingå i ekoplanen.....	19
5.3 Bokföring av entreprenader	19
5.4 Kontroll av entreprenadverksamhet.....	19
6 Märkning	21
6.1 Allmänt om användning av uttryck som hänvisar till ekologisk produktion	21
6.1.1 Hänvisningar till ekologisk produktion på produkter utanför tillämpningsområdet.....	22
6.1.2 Det är förbjudet att använda vilseledande uttryck	22
6.1.3 Varumärken	23

6.2 Förpackningspåskrifter	23
6.2.1 Varubeteckning för obearbetade ekologiska livsmedel	23
6.2.2 Varubeteckning för bearbetade ekologiska livsmedel	23
6.2.3 Begränsningar och förbud gällande varubeteckningen	24
6.2.4 Ekouttryck i obearbetade ekologiska livsmedels ingrediensförteckning	24
6.2.5 Ekouttryck i bearbetade ekologiska livsmedels ingrediensförteckning	24
6.2.6 Konventionella livsmedel som innehåller ekologiska ingredienser	24
6.3 Obligatoriska märkningar i samband med uttryck om ekologisk produktion	25
6.3.1 Kontrollmyndighetens kodnummer	25
6.4 Obligatoriska märkningar på konsumentförpackningar	26
6.4.1 EU:s ekomärke	26
6.4.2 Produktionsområdet för råvaror av jordbruksursprung	27
6.5 Förpackningspåskrifter som syftar på ekologisk produktion för konventionella produkter som innehåller ekologiska ingredienser	28
6.5.1 Produkter från jakt på vilda djur och fiske	28
6.5.2 Icke-ekologiska produkter som innehåller ekologiska ingredienser	28
6.5.3 Växtprodukter från produktion under omställning	29
6.6 Valfria märkningar	30
6.7 Sammanfattning av hänvisningar till ekologisk produktion i förpackningspåskrifter	30

Alla aktörer i den ekologiska kedjan följer samma regler enligt EU:s förordning om ekologisk produktion. Genom att uppfylla de gemensamma kraven säkerställer aktörerna i den ekologiska kedjan att konsumenterna kan lita på att de ekologiska produkter de köper är ekologiska. Genom att följa reglerna garanterar aktörerna i den ekologiska kedjan också en rättvis konkurrens. Tillsynen över ekologisk produktion certifierar ekoaktörerna med stöd av EU:s förordning om ekologisk produktion och strävar efter att styra aktörerna mot gemensamma metoder.

EU:s förordning om ekologisk produktion ålägger ekoaktörerna att vidta förebyggande åtgärder och försiktighetsåtgärder i alla skeden av produktionen, beredningen och distributionen. EU:s förordning om ekologisk produktion kräver också att varje aktör har en beskrivning av sin ekologiska verksamhet. Nedan används ordet ekoplan för denna beskrivning.

Tillsynen över ekologisk produktion är alltid efterhandskontroll. Det innebär att inspektörerna under besöken alltid kontrollerar situationen under perioden mellan föregående besök och nuet. Syftet med tillsynen över ekologisk produktion är att säkerställa att varje ekoaktör iakttar EU:s förordning om ekologisk produktion i sin egen verksamhet. Kontrollören av ekologisk produktion jämför ekoplanen med praxis inom den ekologiska verksamheten i samband med kontrollen. För att kontrollen ska gå smidigt krävs att varje aktör i den ekologiska kedjan har beskrivit sin verksamhet så tydligt som möjligt och på ett lättillgängligt sätt sparat alla verifierat och handlingar med anknytning till verksamheten.

1 Ekoplan

PLANERA OCH BESKRIV – GENOMFÖR OCH DOKUMENTERA – PRESENTERA I SAMBAND MED KONTROLLEN

Varje ekoaktör ska planera och beskriva sin egen ekologiska verksamhet innan verksamheten inleds. Till en början ska ekoaktören identifiera eventuella riskområden i sin verksamhet. Med risk i detta sammanhang avses situationer där aktören kan komma att använda felaktiga produktionsmetoder eller där en ekologisk produkt kontamineras eller blandas med konventionella produkter på grund av att det saknas åtgärder för särhållning. Därefter ska aktören planera hur riskerna kan undvikas och i sin verksamhet vidta dessa planerade förebyggande åtgärder.

Vi lever i en miljö som ständigt förändras, så det är också nödvändigt att utvärdera och uppdatera ekoplanen. Ekoaktörerna ska regelbundet utvärdera hur den egna ekoplanen fungerar och bedöma hur tillförlitlig den egna ekologiska verksamheten är. Dessutom ska ekoaktörerna uppdatera sina ekoplaner och verksamheten i enlighet med denna bedömning. Aktören bör också ta reda på vilka förändringar som finns i villkoren för ekologisk produktion och bedöma vad dessa förändringar innebär i den egna verksamheten.

Grundregeln är att varje aktör i den ekologiska kedjan ska försäkra sig om att hen har anskaffat de produktionsinsatser som används i den ekologiska produktionen, såsom förökningsmaterial, djur eller råvaror från en aktör som omfattas av kontrollsystemet för ekologisk produktion eller att en produktionsinsats har beviljats undantag. Varje ekoaktör måste också försäkra sig om att hen i sin produktion eller beredning har använt sig av produktionsmetoder som är tillåtna i ekologisk produktion.

Därför är det viktigt att ekoaktören planerar sin verksamhet på förhand, det vill säga gör upp en beskrivning av sin verksamhet: en ekoplan.

Det ställs olika krav på innehållet i ekoplanen inom varje ekologisk sektor, och därför återkommer vi till dem vid behov i de sektorsspecifika avsnitten i anvisningen.

I ekoplanen ska ingå: en beskrivning av verksamheten och lokalerna samt beskrivningar av anskaffningar, lagring, transporter och mottagningskontroller. Vid behov ingår en beskrivning av åtgärderna för särhållning och rengöring. Dessutom vid behov beskrivningar av beredningen (det vill säga konservering, bearbetning eller annan behandling) samt märkningen och förpackandet av produkterna.

Av ekoplanen ska det också framgå hur aktören ska handla om det uppstår misstanke om att produkten eller en del av den eller aktörens verksamhet inte uppfyller kraven i EU:s förordning om ekologisk produktion. En sådan misstanke kan vara till exempel bristfällig märkning av ekologiska produkter på den produkt eller de dokument som tas emot.

Med tanke på helheten är det viktigt att ekologiska produkter kan spåras genom hela den ekologiska verksamhetskedjan och i olika skeden av varje ekoaktörs verksamhet. Anteckningar om verksamheten samt verifikat ska ingå i bokföringen av den ekologiska produktionen.

I ekoplanen ska ingå en beskrivning av den ekologiska produktens spårbarhet i alla produktionskedan. I ekoplanen ska också ingå en beskrivning av hur produktflödesbokföringen (inkommande, lagrade, utgående produkter) bildas. I planen beskrivs hur och hur ofta balansräkningen avstäms eller korrigeras, det vill säga hur man beaktar förluster och korrigerar felbedömningar.

Närmare anvisningar om innehållet i ekoplanen hittar du i de sektorsspecifika avsnitten.

1.1 Verifikat och beskrivning av produkternas spårbarhet

En ekoaktör måste kunna verifiera alla bokföringsuppgifter som hänför sig till den ekologiska verksamheten: anskaffningar, lager, produktionsprocesser (från odling till beredning), försäljning, även förluster (inklusive produktreklamationer och tillbakadragningar). Särskild vikt läggs vid handlingar när det gäller spårbarheten och granskningen av balansräkningen. Det är viktigt att ekoaktören planerar bokföringen av den ekologiska produktionen och förvaringen av verifikaten så att de är lätt åtkomliga vid de årliga ekokontrollerna och eventuella oanmälda kontroller. Tillsynen över ekologisk produktion är alltid efterhandskontroll. Därför betraktas allt som inte är dokumenterat, det vill säga antecknat, som ogjort ur ekotillsynens perspektiv.

Varje ekologisk produkt måste kunna spåras genom hela produktionskedjan, det vill säga genom alla produktions-, berednings- och distributionsfaser. Därför måste varje ekoaktör planera och beskriva hur produktens spårbarhet säkerställs i aktörens egen verksamhet.

Spårbarhet innebär att en produkt (bearbetad och obearbetad) och dess ursprung måste kunna spåras för alla delar eller råvaror i produkten genom hela produktionskedjan fram till uppfödningen/odlingen av primärprodukten.

När en ekoaktör gör upp ekoplanen ska hen planera hur spårbarheten ska kunna kontrolleras i samband med ekokontrollen i enlighet med följande krav:

1. Inköp: leverantörens namn och adress samt, om annan än leverantören, produktens ägares, säljarens eller exportörens namn och adress
2. Försäljning: mottagarens namn och adress samt, om annan än mottagaren, köparens eller importörens namn och adress
3. Leverantörens certifikat
4. Märkning av ekologiska produkter på eventuellt följedokument och länkning till det parti som transporteras med så kallad ekoförsäkran
5. Partikod som identifierar varan eller produkten

Se Livsmedelsverkets informationsblad

här: https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/tietoa-meista/julkaisut/esitteet/luomu/luomuelintarvikkeiden_jaljitettavyys_sv.pdf.

1.2 Bokföringskrav och hur bokföringen beskrivs i ekoplanen

Ekoaktörer, aktörsgrupper och underleverantörer ska föra bok över de ekologiska funktioner som de har utfört i verksamheten. Ekoaktören ska i sin ekoplan beskriva hur posterna bokförs och hur de kan kontrolleras. Ett centralt tillsynsobjekt i samband med ekokontrollen är aktörens bokföring, genom vilken aktören visar att hen har använt endast produkter som är tillåtna inom ekologisk produktion i sin verksamhet. Med jämna mellanrum ska aktören göra sammanfattningar, balanskalkyler, av bokföringen. Av dessa ska framgå produktionsinsatserna och de producerade produkternas balans med beaktande av svinn och eventuella bedömningsfel. Syftet med bokföringen är att säkerställa de ekologiska produkternas spårbarhet och göra det möjligt att stämma av mängden ekologiska produkter som kommer till enheten, lagras där och lämnar den.

När en ekoaktör skriver en ekoplan ska hen planera hur balansen kan granskas i samband med en ekokontroll. Mer information om detta finns i de sektorsspecifika avsnitten.

Uppgifterna ska verifieras med relevanta verifikat, inklusive verifikat från lager- och affärsbokföringen. Handlingarna ska förvaras åtminstone till följande kontrollbesök, om inte något annat följer av annan lagstiftning.

Se Livsmedelsverkets informationsblad

här: https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/tietoa-meista/julkaisut/esitteet/luomu/luomutoimijan_kirjanpito_sv-003.pdf.

1.3 Minimikrav på ekoplanen

Nedan finns det en förteckning över de allmänna grundläggande kraven på innehållet i ekoplanen. Varje aktör ska ha en ekoplan som innehåller åtminstone beskrivningar av verksamheten och lokalerna, anskaffningen och lagren samt spårbarheten, anteckningarna och bokföringen. Dessutom bör aktörens ekoplan innehålla en beskrivning av de åtgärder som ska vidtas vid misstanke om att villkoren för ekologisk produktion inte har iakttagits. I fråga om den övriga verksamheten väljs tillämpliga delar till ekoplanen.

Ålands Landskapsregering har färdiga mallar för [Växtodling](#) och [Djurhållning \(nöt, får, biodling\)](#).

Beskrivning av verksamheten

Beskrivning av ekologiska funktioner: vem gör vad och var (verksamhetsställena för varje verksamhet) och en beskrivning av de ekologiska produkter som produceras, bereds eller importeras.

- verksamhet:

- växtproduktion
- animalieproduktion
- bereda livsmedel eller foder (konservering, bearbetning, behandling: förpacka, omförpacka, göra märkningar, etikettera) eller
- släppa ut på marknaden (parti- och detaljhandel)
- import från länder utanför EU
- export till länder utanför EU
- när, det vill säga är verksamheten kontinuerlig eller säsongsbunden
- hanteras samma produkter både som ekologiska och konventionella
- förteckning över underleverantörer och deras ekologiska verksamhet
- samt om någon uppgift utförs på entreprenad för en annan ekoaktör.

Beskrivning av lokalerna

- beskrivning av alla lokaler som används för de ekologiska funktionerna: produkt/lokal/verksamhet
- beskrivning av utrustningen som används.

Anskaffning

- beskrivning av hur aktören säkerställer att de ekologiska produkter som hen köper är ekologiska (kontroll av ekologiskt certifikat)
- beskrivning av kontrollen av de anskaffade produktionsinsatsernas lämplighet (till exempel gmo, bestrålning, nanomaterial, råmaterial i gödselafabriken).
- produktförteckning + leverantörer. Informationen ska hållas uppdaterad, så förteckningen över leverantörer kan också föras in i lagerbokföringen.
- beskrivning av försändelsernas mottagningskontroller.

Lagring

- beskrivning av lagringen av produkterna
- beskrivning av mottagningskontrollerna, om de inte redan beskrivits under anskaffning
- åtgärder för rengöring och sårhållning
- transport och sändning av produkter.

Spårbarhet, det vill säga identifiering av produktpartier under alla faser av verksamheten

- beskrivning av produktens produktionskedja så att du kan spåra alla delar av/råvaror i produkten för hela din produktionskedja. Inom primärproduktionen spåras produkten ända till uppfödningen/odlingen, inklusive använt förökningsmaterial.

Förpackningspåskrifter och förpackande

- beskrivning av de märkningsmetoder som används enligt lagstiftningen
- beskrivning av metoder för rengöring och åtskiljande
- beskrivning av de åtgärder som vidtas för att säkerställa att konventionella produkter inte förpackas som ekologiska
- beskrivning av byte av förpackningsmaterial (hur du undviker att en konventionell produkt förpackas i ekologisk förpackning).

Produktflödesbokföring och annan bokföring

- beskrivning av hur aktören gör anteckningar om produktion, lager, rengöring:
  - produktionsbokföring
  - lagerbokföring
  - rengöringsbokföring
- beskrivning av hur aktören sammanställer produktbokföringen till en balanskalkyl (sammanställning och periodisering).

Handlingar, lagring av verifikat och dokument

- verifikat (köp- och försäljningshandlingar)
- följedokument, följebrev, följesedlar (till exempel spannmålspass)
- certifikat
- överensstämmelseförsäkran (om sådan getts).

Bearbetning, konservering och annan hantering

- beskrivning av åtgärder för rengöring och särskilt under olika produktionsfaser
- beskrivning av hur kraven på sammansättningen beaktas (förteckningar över tillåtna ämnen, tillåtna konventionella aromer)
- beskrivning av hur aktören säkerställer att recepten är aktuella.

Åtgärder vid misstanke om felaktig produkt

- beskrivning av de åtgärder som aktören vidtar i händelse av misstanke om att en egen eller en anskaffad produkt inte är ekologisk: åtskiljande av produkten och produktionsavbrott, anmälan till kontrollen, utredningsåtgärder
- beskrivning av de åtgärder som aktören vidtar när det har säkerställts att en egen eller anskaffad ekologisk produkt inte uppfyller kraven: åtskiljande av produkten, anmälan till kontrollen, eventuell tillbakadragning, meddelanden till köparna.

Import

- beskrivning av vem som är företagets kontaktperson för importen, vilka produkter som importeras och hur man har säkerställt att produkterna är ekologiska

- även beskrivning av de lokaler som används för mottagning och lagring av importerade produkter och hur mottagningskontrollen (vilka dokument som kontrolleras) utförs av den förste mottagaren
- importuppgifter som utförs på entreprenad
- ankomstställen för produkter som importeras till gemenskapen och alla andra lokaler som importören har för avsikt att använda för lagring av importerade produkter innan de levereras till den första mottagaren (eventuella mellanlager, lossningsplatser ska vara kontrollerade på transportrutten).

Export

- beskrivning av köparna av de produkter du exporterar, spårbarhet (inre och yttre), destinationsländer, exportprodukter, volym.

2 Bokföringskrav för primärproduktionsenheter

Vid produktionsenheten för aktören in de produkter som produceras på gården i gårdens skiftesbokföring och lagerbokföring. I skiftesbokföringen räcker det med en skördeuppskattning. I lagerbokföringen antecknas också de produktionsinsatser och produkter som kommer till gården och lämnar gården samt de produktionsinsatser och produkter som används på gården.

Den uppdaterade bokföringen ska föras per enhet, inklusive en enhet som används i konventionell produktion.

Tolkning:

Gårdar som har enbart konventionell husdjursproduktion behöver inte lagerbokföra sådana produktionsinsatser och animaliska produkter som behövs vid animalieproduktionen (mineralfoder, kött, mjölk osv.) som inte innebär förväxlingsrisk med produkter som används i den ekologiska produktionen. Om risk för förväxling med ekologiska produkter föreligger (till exempel vid köp av fodersäd) ska man givetvis anteckna uppgifter om de anskaffade produkterna i lagerbokföringen.

Produktionsskedena för och volymerna av de viktigaste växtodlingsprodukterna i lager (till exempel 1 000 kg, 10 hektoliter, 50 stycken osv.) antecknas i kontrollrapporten i samband med kontrollen. Säkerställ att uppgifterna i lagerbokföringen säkert överensstämmer med produktmängderna i lager vid kontrolltidpunkten.

Uppskattningarna av volymerna kan senare preciseras och korrigeras, alltså avstämmas, i lagerbokföringen till exempel utifrån försäljningsredovisningen eller svinnet. Med svinn avses till exempel lagerförluster. De produktvolymerna som jordbrukarna själva uppger används som basinformation vid kontroll av de ekologiska produkternas spårbarhet, vilket görs genom bland annat korskontroller.

2.1 Lager- eller produktbokföring

En rekommendation är att göra anteckningarna inom sju dygn efter en händelse för att inte man ska glömma och för att hålla bokföringen aktuell.

Produktion

Jordbruksprodukter som har producerats på gården

- produktionssätt (ekologiskt, omställning, konventionellt)
- skörd av produkterna och total volym (till exempel kg eller m³) och kvalitet (till exempel korn, havre)
- eventuellt svinn.

Anskaffning

Produktionsinsatser och jordbruksprodukter som har anskaffats (köpta eller gratis erhållna)

till gården (såsom gödselmedel inklusive stallgödsel, jordförbättringsmedel, växtskyddsmedel samt utsäde och annat förökningsmaterial):

- mängd (till exempel kg eller m³) och kvalitet (till exempel utsädeskorn, foderhavre)
- produktionssätt (ekologiskt, omställning, konventionellt)
- produkternas försäljare
- produktleverantör (om annan än säljaren), t.ex. transportföretag
- leveransdatum
- resultatet av kontrollerna av överensstämmelse mellan märkningarna på mottagna ekologiska produkter och följedokumentet.

När ekologiska produkter tas emot är det viktigt att kontrollera att uppgifterna på förpackningarna och följedokumentet stämmer överens (aktör, produkt, eventuell partikod och tillsynsmyndighetens kodnummer).

Tolkning: I stället för i lagerbokföringen kan resultatet av kontrollen antecknas i följedokumentet eller överensstämmelseförsäkran och bestyrkas med datum och underskrift.

Försäljning, överlåtelse och användning

- Produktionsinsatser och jordbruksprodukter som har sålts eller överlåtit från gården: mängd (till exempel kg eller m³) och kvalitet (till exempel malkorn, foderhavre)
- produktionssätt (ekologiskt, omställning, konventionellt)
- användning, till exempel till utsäde eller foder
- produkternas mottagare
- produkternas köpare (om köparen inte är densamma som mottagaren)
- mottagare, dock inte till konsumenter i detaljhandel
- leveransdatum.

2.2 Balansen i lagerbokföringen

Med balansen i lagerbokföringen avses ett sammandrag som anger hur mycket förnödenheter och färdiga produkter som finns i lager vid en given tidpunkt. Balanserna beräknas åtminstone per skördeår eller per kalenderår. I samband med ekokontrollen ska produktbokföringen och de produktspecifika balansräkningarna vara tillgängliga för hela perioden sedan den föregående ekokontrollen. Balansräkningen ska korrigeras årligen före ekokontrollen. Korrigeringen ska beakta felbedömningar och svinn.

3 Transport och märkning av produkter under transport

Förpackningarna eller följedokumentet ska vara försedda med uppgifter om aktören, ägaren och säljaren, produktens namn och produktionssätt, tillsynsmyndighetens kodnummer och vid behov partikoden.

3.1. Huvudregeln för transporter

När ekologiska produkter transporteras till andra enheter av ett utomstående transportföretag ska produkterna i regel vara förpackade i slutna förpackningar. Förpackningen eller transporten är sluten när innehållet inte kan ersättas med en annan produkt utan att hantera eller bryta förseglingen.

Under transporten ska partiet eller förpackningen vara försedd med följande påskrifter:

- aktörens namn och adress samt, om annan än aktören, produktens ägares eller säljares namn och adress
- produktens namn och hänvisning till ekologisk produktionsmetod (produkt under omställning/ekologisk produkt).
- tillsynsmyndighetens kodnummer
- partikod som gör det möjligt att koppla partiet till bokföringen.

3.2 Transport av produkter oförseglade förpackningar eller behållare

Försegling av förpackningar, behållare eller fordon är inte nödvändig om

- transporten sker direkt mellan två aktörer som omfattas av tillsynen över ekologisk produktion och
- med produkterna följer ett dokument, [en ekoförsäkran](#), av vilket framgår ovan nämnda uppgifter (märkningar under transporten) och
- transporten finns inskriven i både avsändarens och mottagarens ekoplan
- båda aktörerna (avsändaren och mottagaren) ska föra bok över dessa transporter för att säkerställa produkternas spårbarhet.

Exempel på sådan transport är spannmålslaster samt transporter som utförs som insamling, såsom transport av djur från gården till slakteriet och transport av mjölk från gården till mejeriet.

3.3 Följedokument för transport

De uppgifter som krävs för transport och som nämns ovan kan också anges i följedokumentet, om dokumentet obestridligen kan kopplas till produktförpackningen, behållaren eller fordonet. I detta fall ska uppgifter om produkternas leverantör och/eller transportföretaget också antecknas i följedokumentet.

Uppgifter om primärproduktion kan också lämnas i en så kallad ekoförsäkran, mall finns [här](#). När det gäller djur ska djuret identifieras, exempelvis med hjälp av sitt öronmärke eller genom identifiering av djurpartiet (gäller bl.a köttfjäderfä och slaktsvin). Det ska vara möjligt att identifiera vilka djur som är ekologiska utifrån dokumenten. De individualiserade uppgifterna om djuren framgår av den ekoförsäkran i vilken aktören fastställer vilka ekologiska djur som lämnar gården. Därför ges anvisningar om att ekoförsäkran alltid ska utfärdas för djur som säljs som ekologiska.

3.4 Partikod på förpackningen eller i följedokumentet

Partikoden ska kunna kombineras med bokföringen av ekologiska produkter. Tillåtna partikoder är till exempel 1/2019, L125, LOT N3 eller Batch 1486-1. Partikoden kan ersättas med en märkning som hänför sig till livsmedlets hållbarhetstid (bäst före/sista förbrukningstidpunkt/sista förbrukningsdag), förutsatt att den åtminstone anger dagen och månaden uttryckligen i denna ordningsföljd.

3.5 Samtidig transport av ekologiska och konventionella produkter till en beredningsenhet

Ekologiska produkter och konventionella produkter kan samlas in och transporteras till beredningsenheterna samtidigt endast om man under insamlingen ser till att produkterna inte sammanblandas eller förväxlas. För att kunna bevisa och säkerställa produkternas särhållning ska aktören ha informationen om insamlingsdatum och klockslag, transportrutter samt mottagningsdatum och -klockslag tillgänglig för tillsynsmyndigheterna.

3.6 Mottagning av produkter efter transport

De partier av ekologiska produkter som tas emot ska kontrolleras när de anländer till aktörens lager eller verksamhetsställe. Vid mottagningskontrollen kontrolleras

- om förpackningens eller behållarens försegling är orörd
- om de uppgifter som krävs finns angivna antingen på etiketten eller i följedokumentet
- om produkten, märkningen (etiketten) och det eventuella följedokumentet överensstämmer med varandra, det vill säga om de obestridligen kan kopplas till varandra

- att uppgifterna på förpackningarna och i följedokumentet (aktörens och produktens namn, eventuell partikod, tillsynsmyndighetens kodnummer) stämmer överens.

Resultaten av kontrollerna ska antecknas, det vill säga aktören ska bokföra om märkningen på produkterna överensstämde med dokumentationen. Detta kan göras i till exempel transportdokumentet eller lagerboken.

Ifall det är oklart om den mottagna produkten är ekologisk får partiet inte användas, bearbetas eller förpackas förrän ovissheten har eliminerats. Om det inte är säkert att produkten är ekologisk måste den släppas ut på marknaden som en konventionellt producerad produkt.

Exempel. Ekologiska jordgubbar transporteras i öppna lådor till ett fryseri som omfattas av tillsynen över ekologisk produktion. I samma lastbil transporteras också konventionellt producerade jordgubbar. De ekologiska och de konventionellt producerade jordgubbarna kan identifieras genom märkningen på lådorna, och man kan förhindra att de förväxlas genom att kontrollera att den mängd som skickats iväg från den ekologiska gården motsvarar den mängd som emottagits till fryseriet. Förfarandet ska beskrivas i både den ekologiska gårdens och det ekologiska fryseriets ekoplan. Transportföretaget behöver inte omfattas av tillsynen över ekologisk produktion i egenskap av underleverantör. Exemplet är typiskt också för transport av djur och spannmål.

Exempel. Mottagningskontroll av förpackat ekologiskt utsäde. När det gäller mottagande av förseglade förpackningar, behållare eller fordon med ekologiska produkter eller produkter under omställning ska ekoodlaren kontrollera att förseglingen har gjorts på rätt sätt, att produktpartierna är märkta och att märkningen överensstämmer med uppgifterna i följedokumentet. Förpackat ekologiskt utsäde är ett exempel på förseglad transport. Innehållet i utsädesförpackningen kan inte ändras utan att öppna förpackningen, vilket gör det enkelt att kontrollera den förseglade förpackningen. Produkter som transporteras ska försees med märkningar av vilka framgår åtminstone 1 Mottagarens namn och adress, 2. Leverantörens eller säljarens namn och adress, 3. Produktens namn, 4. Tillsynsorganets kodnummer eller namn. Dessutom ska ekoodlaren anteckna resultaten av kontrollerna på det sätt som anges i den ekologiska planen (till exempel i följedokumentet) och förvara dem tillsammans med bokföringsverifikaten.

4 Lagring

Hela hanterings- och lagringskedjan för ekologiska produkter omfattas av tillsynen över ekologisk produktion. Lagringen av produkterna ska ordnas så att det alltid är möjligt att identifiera partier som producerats på olika sätt (ekologiskt, omställning, konventionellt).

4.1 Lagring på en ekologisk gård

Lagren ska skötas på ett sådant sätt att man kan identifiera produktpartierna och undvika att partierna sammanblandas med produkter eller ämnen som inte överensstämmer med reglerna för ekologisk produktion.

Ekologiska produkter och produkter under omställning ska alltid vara klart och tydligt identifierbara. När det också finns konventionella produkter eller produkter under omställning på gården måste de förvaras i separata lager eller tydligt markerade egna silor eller lager. Lokalerna ska tömmas och rengöras, och man ska säkerställa att rengöringen har varit effektiv innan produkterna förs till lagret. Rengöringen av lagerlokalerna ska bokföras.

En produktionsenhet får inte lagra andra produktionsinsatser eller -material än sådana som är godkända för användning inom ekologisk produktion. Veterinärmedicinska läkemedel ska förvaras under tillsyn och användningen av dem ska föras in i läkemedelsbokföringen.

4.2 Lagring av ekologiska produkter utanför den ekologiska produktionsenheten

Ansvar och sårhållningen av produkterna får allt större betydelse när ekologiska produkter hanteras utanför den ekologiska produktionsenheten. Ur ekotillsynens perspektiv har ekoodlaren eller någon annan ekoaktör alltid ansvaret för att villkoren för ekologisk produktion iakttas, även om det till exempel är granngården som torkar och lagrar spannmålen. Ansvar för hanteringen av produkterna måste därför alltid slås fast på förhand genom beskrivningar i ekoplanen och skriftliga avtal.

4.3 Frakttorkning eller lagring för någon annans räkning

Om en aktör som omfattas av tillsynen över ekologisk produktion på uppdrag lagrar produkter för någon annans räkning (till exempel ett marknadsföringsbolag eller en lantbrukshandel) på så sätt att äganderätten till produkterna har överförts från producenten till handeln, är det ägaren som ansvarar för tillsynen över lagren och produkterna.

Exempel: I torken på en ekologisk gård lagras spannmål som ägs av den lokala lantbrukshandeln. Lantbrukshandeln ansvarar för lagringen. Lagringsverksamheten kontrolleras som en del av kontrollen av lantbrukshandeln och kontrollören kan också ta

en titt på lagret i samband med kontrollen. Spannmålens ägare, det vill säga lantbrukshandeln, betalar eventuella avgifter för kontrollen.

4.4 Hyrning av lager, andra produktionsanläggningar och produktionsställen

Hyrda lokaler utanför gården (till exempel lager eller anläggningar för hantering av skörden) är en del av den ekologiska produktionsenheten, om de beskrivs i ekoplanen. När ett hyresavtal omfattar uppgifter för hantering av produkter som hyrestagaren lägger ut på hyresgivaren är det fråga om entreprenadverksamhet. Uppgifterna kan omfatta till exempel transport, mottagning, särskållning, rengöringsåtgärder, beredning, produktmärkning, lagring, sändning eller överlåtelse och annan hantering. Aktören ska beskriva denna verksamhet i ekoplanen.

Exempel 1. En ekologisk gård sköter själv torkningen och lagringen av spannmålen i granngårdens tork. Ekoodlaren ska ingå ett skriftligt hyresavtal med grannen och beskriva torknings- och lagringsverksamheten samt produkternas särskållning i sin ekoplan.

Exempel 2. En ekoodlare torkar och lagrar spannmål i lantmannagilletts tork, som hen är delägare i. Torken omfattas tack vare ekoodlaren av tillsynen över ekologisk produktion och odlaren ansvarar själv för att kraven på ekologisk produktion iakttas i torken. Hyresavtal behövs inte då ekoodlaren själv är delägare, innehavare eller medlem i lokalen. Ekoplanen ska dock innehålla en beskrivning av verksamheten och av åtgärderna för särskållning.

Exempel 3. En ekoodlare gör mos av ekologiska rotfrukter i den lokala skolans lokaler och med skolans utrustning. Odlaren sköter själv alla steg i beredningen och lagrar produkterna i sina egna lokaler. Odlaren ansvarar för att kraven på ekologisk produktion iakttas. Verksamheten beskrivs i ekoplanen. Skolan behöver inte förbinda sig att iakttas kraven på ekologisk produktion eller omfattas av tillsynen över ekologisk produktion.

4.5 Lagring hos tillverkaren

I sin ekoplan beskriver tillverkaren de lokaler som används, inklusive lagret. Lagringsområdena ska skötas så att partierna kan identifieras fortlöpande och tydligt. Man ska säkerställa att ekologiska livsmedel inte sammanblandas eller förväxlas med konventionellt producerade produkter, eller med sådana ämnen som inte är tillåtna i ekologiska produkter. Rester av konventionellt producerade produkter eller ingredienser av dessa får inte i något skede hamna i ekologiska livsmedel.

När också konventionella produkter bereds vid en enhet ska det finnas separata eller tydligt märkta särskållade områden för lagring av de ekologiska livsmedlen. Alternativt ska ekologiska livsmedel och konventionellt producerade produkter lagras tidsmässigt åtskilda. Lokalerna ska också rengöras på lämpligt sätt och man ska säkerställa att rengöringen har

varit effektiv innan ekologiska livsmedel lagras. Rengöringen av lagerlokalerna ska bokföras.

4.6 Hantering av produkter i lager

Behandling av produkter efter skörden med andra medel än de som nämns för detta ändamål i verkställighetsförordningen bilaga II är förbjuden. Det är förbjudet att behandla produkterna med joniserande strålning.

4.7 Rengöring och desinfektion av lager

Enligt förordningen om ekologisk produktion får man i bearbetnings- och lagerlokaler för ekologiska produkter använda endast godkända rengörings- och desinfektionsmedel. Förteckningarna över godkända rengörings- och desinfektionsmedel inom olika produktionssektorer har offentliggjorts/offentliggörs i de olika bilagorna till genomförandeförordning (EU) 2021/1165. När det gäller animalieproduktion ska bilaga IV C tillämpas redan från och med 2022. För livsmedlens del kommer listan att tillämpas från och med 2024.

Kommissionen arbetar fortfarande med en förteckning över godkända rengörings- och desinfektionsmedel, och därför är det lämpligt att varje år kontrollera de tillåtna ämnena i de sektorsspecifika anvisningarna.

4.8 Lagerbokföring

Lagerbokföringen ska beskrivas i ekoplanen. Närmare anvisningar om detta finns i avsnitt 1 och 2 samt eventuellt ytterligare detaljer i de sektorsspecifika avsnitten.

5 Ekologisk verksamhet på entreprenad

En aktör, eller huvudman, som omfattas av tillsynen över ekologisk produktion, kan låta utföra ekologiska funktioner på entreprenad hos underleverantörer som inte omfattas av tillsynen över ekologisk produktion.

- Vid utläggning på entreprenad överför aktören (huvudmannen) genom avtal en del eller alla ekofunktioner på ett utomstående företag (underleverantör) som ska utföra dem.
- Huvudmannen ansvarar för all ekologisk verksamhet som utförs på entreprenad
  - huvudmannen meddelar tillsynsmyndigheten om arbetet på entreprenad
  - huvudmannen uppdaterar sin ekoplan med en förteckning över alla underleverantörer, beskrivningar av åtgärder som utförs på entreprenad, samt skriftliga förbindelser av underleverantörerna om att underleverantörens ekologiska verksamhet kan kontrolleras
  - huvudmannen ansvarar också för bokföringen vid underleverantörens verksamhetsställe
- I egenskap av självständig aktör behöver underleverantören inte omfattas av tillsynen över ekologisk produktion, om denne inte har ekologisk verksamhet för egen räkning.

När en aktör avtalar om att lägga ut jobb på entreprenad kräver hen inte ett ekologiskt certifikat som bevis på att underleverantören omfattas av tillsynen över ekologisk produktion. I stället ingår de ett avtal och underleverantören förbinder sig att iakttä villkoren för ekologisk produktion. Huvudmannen som omfattas av tillsynen över ekologisk produktion svarar då för all ekologisk verksamhet i underleverantörens lokaler och funktionerna kontrolleras som en del av ekokontrollen av huvudmannens verksamhet. Underleverantören betalar för kontrollen per timme.

5.1 Kontroll av underleverantörer

Trots att underleverantörerna inte omfattas av tillsynen över ekologisk produktion måste de entreprenader som de utför för huvudmannen kunna kontrolleras. När huvudmannen anmäler sig till kontrollen, eller när nya underleverantörer anlitas eller gamla byts ut, ska huvudmannen ge tillsynsmyndigheten uppgifter om vilka underleverantörer som anlitas och vilka ekologiska funktioner som lagts ut på dem genom att beskriva detta i ekoplanen.

Det är skäl att hålla uppgifterna uppdaterade. Om det i samband med tillsynen över ekologisk produktion framkommer att huvudmannens alla funktioner inte har kunnat kontrolleras, kan tillsynsmyndigheten besluta om marknadsföringsförbud för sådana produkter som inte bevisligen uppfyller kraven för ekologisk produktion, då tillsynsobjektet inte har kontrollerats.

5.2 Uppgifter om entreprenader som ska ingå i ekoplanen

Huvudmannen ska inkludera uppgifter om underleverantörerna i sin ekoplan. Även eventuella ändringar i underleverantörernas verksamhet ska uppdateras i huvudmannens ekoplan.

Beträffande entreprenader ska huvudmannens ekoplan innehålla samma uppgifter som tidigare: vilka underleverantörerna är, vilka ekologiska funktioner de sköter för huvudmannens räkning och vilka tillsynsmyndigheter eller -organ som kontrollerar dessa funktioner. Huvudregeln är att huvudmannen svarar för all ekologisk verksamhet som underleverantören sköter. Om huvudmannen till någon del har överfört ansvaret för verksamheten på underleverantören ska hen beskriva detta i ekoplanen och be tillsynsmyndigheten bekräfta att kontrollen av verksamheten fortfarande kan utföras som ett underleverantörsförfarande. Andra beskrivningar av underleverantörens verksamhet kan finnas i antingen huvudmannens eller underleverantörens ekoplan. En närmare beskrivning av hur man utarbetar en ekoplan i fråga om entreprenad finns i avsnitt 1.

Huvudmannen ska begära att underleverantören ingår en skriftlig förbindelse om kontrollen av funktionerna i den ekologiska produktionen i underleverantörens lokaler – även i de fall då underleverantören redan omfattas av kontrollen som självständig aktör. Huvudmannen fogar förbindelsen till sin egen ekoplan. Om kontrollen vid huvudmannens och underleverantörens verksamhetsställen utförs av olika tillsynsmyndigheter eller -organ, ska huvudmannen i sin ekoplan dessutom inkludera en förbindelse för sin egen del och för underleverantören om att tillsynsmyndigheterna eller-organen sinsemellan kan utbyta information om resultaten av kontrollerna.

5.3 Bokföring av entreprenader

För att säkerställa spårbarheten ska bokföring över produktflödena utarbetas på enhetsnivå i alla led av produktionen, beredningen och distributionen som hör till den ekologiska verksamheten. Underleverantörens verksamhetsställe betraktas som huvudmannens separata produktions- eller beredningsenhet. Det innebär att bokföringen för entreprenaden ska utarbetas så att produkter som anländer till och lämnar enheten kan spåras per leverantörer, säljare, mottagare och köpare. Även om underleverantören gör upp bokföringen har huvudmannen ansvaret för att verifiera att bokföringen är tillräcklig för att garantera spårbarheten.

5.4 Kontroll av entreprenadverksamhet

De funktioner som sköts på entreprenad ska kontrolleras som en del av kontrollen av huvudmannen. Vid underleverantörens verksamhetsställe går man igenom de ekologiska funktioner som huvudmannen gett underleverantören i uppdrag att utföra, för att utreda om de uppfyller kraven på ekologiska produkter. Underleverantören och kontrollören kommer tillsammans överens om besök för att kontrollera entreprenadarbetet. Om underleverantören har flera huvudmän som omfattas av tillsynen över ekologisk

produktion kontrolleras alla funktioner om möjligt vid samma kontrollbesök. Underleverantören bekräftar rapporten som representant för sin huvudman. Huvudmannen kan om så önskas delta i kontrollen hos underleveransföretaget. Då kontrolleras endast de funktioner hos underleverantören som hör till ifrågakvarande huvudman. Inget separat beslut fattas utgående från kontrollen. Resultatet av kontrollen beaktas då beslut fattas om kontrollen av huvudmannens produktion.

En kopia av rapporten om kontrollen av underleverantören sänds vid behov till huvudmannen med tanke på planering av eventuella korrigerande åtgärder. Om brister eller regelstridigheter upptäcks i verksamheten åläggs huvudmannen krav på att vidta korrigerande åtgärder.

Exempel

En jordbrukare låter slakta ekologiskt producerade djur i ett icke certifierat slakteri i fastlandet. Slakteriet är att betrakta som annan entreprenadverksamhet utomlands.

Jordbrukaren ska då anmäla sin verksamhet till den behöriga tillsynsmyndigheten i den aktuella regionen på fastlandet och ser till att slakteriet kontrolleras. I sin ekoplan uppger den åländska jordbrukaren underleverantörens, slakteriets, kontaktuppgifter och den tillsynsmyndighet/det tillsynsorgan som utövar tillsyn över beredningsverksamheten hos underleverantören, slakteriet. Dessutom ger den åländska jordbrukaren för sin egen och underleverantörens del sitt samtycke till att Landskapsregeringen och den myndighet/det organ som utövar tillsyn över entreprenadarbetet i fastlandet (eller det andra medlemslandet) kan utbyta information om kontrollen mellan sig.

En ekoodlare gör mos av ekologiska rotfrukter i den lokala skolans lokaler och med skolans utrustning. Odlaren sköter själv alla steg i beredningen och lagrar produkterna i sina egna lokaler. Det handlar inte om entreprenad eller fraktarbete, eftersom odlaren själv bereder produkterna. Odlaren ansvarar för att kraven på ekologisk produktion iakttas. Verksamheten beskrivs i ekoplanen. Skolan behöver inte förbinda sig att iaktta kraven på ekologisk produktion eller omfattas av tillsynen över ekologisk produktion.

Ett lagringsföretag lagrar ekologiska produkter för ett företag i livsmedelsbranschen. Livsmedelsföretaget är huvudman och måste omfattas av tillsynen över ekologisk produktion och anmäla till myndigheten att lagringen sker på entreprenad. Lagringsföretaget är underleverantör och kontrollen av lagringen ingår i livsmedelsföretagets verksamhet. Lagringsföretaget omfattas inte av tillsynen, men har gett sitt samtycke till att verksamheten kan kontrolleras som en del av huvudmannens verksamhet.

Ett företag inom ekologiska livsmedel importerar ekologiska produkter från länder utanför EU. Som representant för importen anlitar importören ett speditörsföretag. Speditörsföretaget behöver inte omfattas av tillsynen över ekologisk produktion, men har gett sitt samtycke till att verksamheten kan kontrolleras som en del av huvudmannens verksamhet. Importören beskriver importverksamheten som underleverantören sköter i sin ekoplan.

6 Märkningar

- Andelen ekologiskt producerade råvaror av jordbruksursprung är avgörande för hur hänvisningar till ekologisk produktion får göras i förpackningspåskrifter, reklam och handelsdokument. Det är dock endast certifierad ekoproduktion som får marknadsföras med ekohänvisningar.
- I samband med ekohänvisningar ska man alltid ange koden för den tillsynsmyndighet som har kontrollerat den senaste produktions- eller beredningsåtgärden.
- På färdigförpackade ekologiska livsmedel ska EU:s ekologotyp (EU:s ekomärke), tillsynsmyndighetens kod och produktionsplats anges.
- I ingrediensförteckningen ska det anges vilka ingredienser som är ekologiska.

6.1 Allmänt om användning av uttryck som hänvisar till ekologisk produktion

Ekologistiftningen och reglerna om märkning tillämpas på följande produkter av jordbruksursprung:

- levande eller obearbetade jordbruksprodukter (inkl. obearbetade ekologiska livsmedel)
- bearbetade jordbruksprodukter som används som livsmedel (bearbetade ekologiska livsmedel)
- foder
- växtförökningsmaterial och frön
- produkter som avses i bilaga 1 till ekoförordningen (bla jäst som används som livsmedel eller foder, mate, sockermajs, bivax, okardad ull, oberedda hudar).

Ovannämnda produkter anses ha uttryck som hänvisar till ekologiskt produktionssätt, om produktens förpackningspåskrifter, reklam och/eller handelsdokument beskriver produkten och/eller dess ingredienser med sådana uttryck som låter köparen förstå att produkten och/eller dess ingredienser har producerats enligt villkoren för ekologisk produktion. Det är frivilligt att använda märkningar som hänvisar till ekologisk produktion. Lagstiftningen ålägger alltså inte aktören att marknadsföra ekologiska produkter eller de ekologiska ingredienser som de innehåller med ekologiska märkningar, utan de kan enligt aktörens val också marknadsföras som konventionella.

Aktören har vid anslutningen till kontrollsystemet förbundit sig att följa kraven för ekologisk produktion och har rätt att använda märkningar som hänvisar till ekologisk produktion. Efter omställningsperioden får aktören marknadsföra sina ekologiskt odlade produkter med försäljningsargument och märkningar som hänvisar till ekologisk jordbruksproduktion, även om årets kontrollbeslut ännu inte har fattats och/eller beslutet ännu inte har inkommit. Aktören ansvarar för att de produkter som hen överlåter under alla förhållanden uppfyller de krav som ställs på ekologisk produktion.

För att garantera konsumentskyddet och rättvis konkurrens är ekouttryck som hänvisar till ekologisk produktion, såsom:

- luonnonmukainen, ekologisk, биологичсен, ecológico, biológico, ekologické, biologické, økologisk, ökologisch, biologisch, mahe, ökoloogiline, βιολογικό, organic, biologique, orgánach, biologico, biológisks, ekológisks, ekologiškas, biologesch, ökológiai, organiku, biologisch, ekologiczne, biológico, ecologic, ekologické, biologické och ekološki.

skyddade i hela Europeiska unionen oberoende av språk och får inte användas i andra produkter än ekologiska produkter. Skyddet gäller även avledningar och förkortningar av uttrycken, såsom luomu, bio, org eller eko, oberoende av om de används fristående eller i olika kombinationer.

Märk att all märkning i samband med livsmedel, både i marknadsföring och i påskrifter, omfattas av reglerna och de får inte vara vilseledande. Exempel på sådana situationer: brödet är förpackat i en "ekologisk påse" eller "mera ekologisk förpackning". I synnerhet är det skäl att vara uppmärksam på den svenska översättningen av finska uttryck på livsmedelsförpackningar som på svenska kommer att innehålla ordet ekologisk.

6.1.1 Hänvisningar till ekologisk produktion på produkter utanför tillämpningsområdet

Uttryck som hänvisar till ekologisk produktion samt avledningar och förkortningar av dem används också på produkter som inte är jordbruksprodukter (obearbetade eller bearbetade till livsmedel) eller som inte har ett uppenbart samband med ett ekologiskt produktionssätt. Eftersom dessa produkter inte omfattas av den ekologiska lagstiftningen tillämpas inte heller den ekologiska lagstiftningen på dem. Exempel på sådana produkter och uttryck som används om dem är ekologisk bil, ekologiskt levnadssätt, ekologi, ekosystem, ekologiska kläder och ekologisk kosmetik.

6.1.2 Det är förbjudet att använda vilseledande uttryck

På konventionella produkters etiketter, reklam och varumärken får inte finnas uttryck eller metoder som kan vilseleda konsumenten eller användaren genom att felaktigt ge intrycket att produkten eller någon av dess beståndsdelar härrör från ekologisk produktion.

Ibland syns ordet "naturlig" i förpackningspåskriften på vissa produkter. Märkningen hänvisar till naturligt ursprung och har inget att göra med ekologisk produktion. Konsumenten bör därför vara uppmärksam när hen läser förpackningspåskrifter. Endast uttrycket "ekologiskt" eller avledningar av detta och tillsynsmyndighetens kodnummer, som anges i förpackningspåskriften, utgör en garanti för kontrollerad ekologisk produktion.

6.1.3 Varumärken

Varumärken får ha märkningar som hänvisar till ekologisk produktion endast om det handlar om ett ekologiskt livsmedel. I förpackningspåskrifter, reklammaterial eller handelsdokument för konventionellt producerade livsmedel eller kosttillskott får man sedan 1.7.2006 inte använda uttrycken bio-, eko-, luomu- eller andra motsvarande uttryck i produktens eller aktörens varumärke, om uttrycket ger köparen uppfattningen att produkten är ekologiskt producerad. Om aktören vill använda dessa uttryck måste produkterna ändras så att de uppfyller kraven på ekologiskt producerade livsmedel.

6.2 Förpackningspåskrifter

I den här handledningen görs en genomgång av de speciella krav som ställs på förpackningspåskrifterna på ekologiska livsmedel då det gäller varubeteckning, ingrediensförteckning och obligatoriska samt valbara märkningar med ekologiska förtecken.

Andelen ekologiska råvaror av jordbruksursprung av produktens alla ingredienser av jordbruksursprung avgör hur man får hänvisa till en ekologisk produktionsmetod i förpackningspåskrifterna.

6.2.1 Varubeteckning för obearbetade ekologiska livsmedel

I **varubeteckningen** för obearbetade ekologiska livsmedel får uttryck som hänvisar till ekologisk produktion användas endast om produktens alla ingredienser har producerats i enlighet med ekologistiftningen. Produkten får då alltså inte heller innehålla t.ex. vatten, salt, tillsatser eller andra ingredienser som inte är av jordbruksursprung.

Exempel på varubeteckningar för obearbetade ekologiska livsmedel:

- Ekomjolk
- Biodynamiskt odlade morötter
- Ekotomater
- Biohavre
- Ekologiska lingon.

6.2.2 Varubeteckning för bearbetade ekologiska livsmedel

För bearbetade ekologiska livsmedel får uttryck som hänvisar till ekologisk produktion användas i varubeteckningen, om produkten uppfyller kraven på sammansättning. Läs mera om kraven i anvisningen Åländska villkor för ekologisk certifiering av livsmedelsproduktion.

Exempel på varubeteckningar för bearbetade ekologiska livsmedel:

- Havrebröd – bakat av ekohavre- och ekovetemjöl

- Havrebröd – ekologiskt producerat
- Ekohavrebröd
- Ekologisk lingonsaft.

6.2.3 Begränsningar och förbud gällande varubeteckningen

Konventionella produkter som innehåller ekologiska ingredienser mindre än 95 % av vikten på de ingredienser som har jordbruksursprung får inte ha hänvisning till ekologiskt produktionssätt i produkternas varubeteckning, eftersom produkterna inte är ekologiska livsmedel.

6.2.4 Ekouttryck i obearbetade ekologiska livsmedels ingrediensförteckning

I förpackningspåskrifterna för obearbetade ekologiska livsmedel behöver ingredienserna inte anges, om produkten består av en enda ingrediens och livsmedlets namn är detsamma som ingrediensens namn eller om namnet tydligt anger ingrediensens art.

6.2.5 Ekouttryck i bearbetade ekologiska livsmedels ingrediensförteckning

I förteckningen över ingredienser för bearbetade ekologiska livsmedel ska det stå vilka av ingredienserna som är ekologiskt producerade. Eftersom minst 95 % av produktens ingredienser av jordbruksursprung är ekologiskt producerade behöver den totala procentandelen av ekologiskt framställda ingredienser inte anges.

6.2.6 Konventionella livsmedel som innehåller ekologiska ingredienser

Ekologistiftningen gör det möjligt att ange även mindre mängder ekologiska ingredienser i förteckningen över ingredienser. Sådana produkter kan vara produkter från jakt på vilda djur och fiske samt andra konventionella produkter som innehåller ekologiska ingredienser.

I förteckningen över ingredienser för konventionella produkter som innehåller ekologiska ingredienser kan man enligt eget val ange vilka av ingredienserna som är ekologiskt producerade. Då ska den totala procentandelen ekologiskt producerade ingredienser av den totala mängden ingredienser av jordbruksursprung anges i produktens förpackningspåskrifter. Procentandelen får inte till färg, storlek eller bokstavstyp skilja sig från de övriga ingredienserna i förteckningen över ingredienser.

Uttryck som hänvisar till ekologiskt produktionssätt får inte kombineras med ingredienser som kommer från jakt på vilda djur eller fiske såsom t.ex. "ekologisk vitsvanshjort", eftersom dessa ingredienser inte anses vara av ekologisk produktion. Hänvisningar till ekologisk produktion kan alltså användas endast om andra ingredienser av jordbruksursprung i produkten, vilka alla ska vara ekologiskt producerade.

Läs mera om märkning av icke-ekologiska livsmedel under punkt 6.5.

6.3 Obligatoriska märkningar i samband med uttryck om ekologisk produktion

6.3.1 Kontrollmyndighetens kodnummer

Ekologiska produkters följedokument och förpackningspåskrifter ska innehålla tillsynsmyndighetens kodnummer. De övriga märkningarna på följedokument och under transporten beskrivs i avsnitt 3.

Då ekouttryck används på ekologiska livsmedelsförpackningar eller i följedokument ska märkningarna också **alltid** innehålla kodnumret för den kontrollmyndighet eller det kontrollorgan som ansvarar för kontrollerna av den aktuella aktören, som har utfört den senaste produktions- eller framställningsåtgärden. Då det gäller förpackningspåskrifter för multinationella produkter ska det noteras att man i förpackningspåskrifterna kan ange numret endast för en kontrollmyndighet eller ett kontrollorgan, som ansvarar för kontrollen av den senaste framställningsåtgärden för den aktuella produkten eller produktionspartiet.

Alla förpackningar för ekologiska livsmedel som har producerats eller framställts i Finland måste vara försedda med kodnumret för den myndighet som har tillsyn över aktören.

De finländska tillsynsmyndigheternas kodnummer är:

- NTM-centralen i Nyland: FI-EKO-101
- NTM-centralen i Egentliga Finland: FI-EKO-102
- NTM-centralen i Satakunta: FI-EKO-103
- NTM-centralen i Tavastland: FI-EKO-104
- NTM-centralen i Birkaland: FI-EKO-105
- NTM-centralen i Sydöstra Finland: FI-EKO-106
- NTM-centralen i Södra Savolax: FI-EKO-107
- NTM-centralen i Norra Savolax: FI-EKO-108
- NTM-centralen i Norra Karelen: FI-EKO-109
- NTM-centralen i Mellersta Finland: FI-EKO-110
- NTM-centralen i Södra Österbotten: FI-EKO-111
- NTM-centralen i Österbotten: FI-EKO-112
- NTM-centralen i Norra Österbotten: FI-EKO-113
- NTM-centralen i Kajanalands län: FI-EKO-114
- NTM-centralen i Lappland: FI-EKO-115
- Livsmedelsverket: FI-EKO-201
- Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira: FI-EKO-301
- Ålands landskapsregering: FI-EKO-401.

Namnen på och kodnumren för alla myndigheter och kontrollorgan som ansvarar för den ekologiska kontrollen i medlemsstaterna finns bl.a. på EU-kommissionens webbplats https://ec.europa.eu/agriculture/ofis_public/actor_cbeu/ctrl.cfm?targetUrl=home.

När en ekoaktör har använt en **underleverantör** vid beredningen, förpackningen eller märkningen beror kodnumret för tillsynsmyndigheten som ska anges i förpackningspåskriften på vilket som var den sista åtgärden (förpackning eller märkning). Om det är underleverantören som försluter förpackningen med färdiga ekomärkningar ska kodnumret för tillsynsmyndigheten som kontrollerar underleverantörens anges i förpackningspåskriften. Om huvudmannen som sista åtgärd i produktionskedjan fäster en etikett med ekomärkningar på en färdigt förpackad produkt ska kodnumret för tillsynsmyndigheten som kontrollerar huvudmannen anges i förpackningspåskriften.

Exempel på situationer där man ska använda kodnumret för tillsynsmyndigheten som kontrollerar underleverantören:

- när man på entreprenad förpackar ekologiska produkter i förpackningar med färdiga ekomärkningar och underleverantören försluter förpackningarna
- när en kvarn på entreprenad malar ekologiskt spannmål för en odlares räkning och förpackar mjölet i förpackningar med ekomärkningar samt försluter förpackningarna
- när ett slakteri på entreprenad slaktar ekologiska djur för en odlares räkning och förpackar köttet i förpackningar med ekomärkningar samt försluter förpackningarna.

6.4 Obligatoriska märkningar på konsumentförpackningar

På färdigförpackade ekologiska livsmedel som bereds inom Europeiska unionen ska det utöver tillsynsmyndighetens kodnummer även finnas Europeiska unionens ekomärke och produktionsområdet för råvaror av jordbruksursprung (bild).

De obligatoriska märkningarna ska placeras i samma synfält i förpackningspåskriften. I närheten av EU:s ekomärke ska tillsynsmyndighetens kodnummer anges och strax under detta ett omnämnande om var produktens råvaror av jordbruksursprung har producerats.

FI-EKO-201
EU-jordbruk

Bild av Europeiska unionens ekomärke och tillsynsmyndighetens kodnummer samt anteckning om produktionsområdet för råvaror av jordbruksursprung.

6.4.1 EU:s ekomärke

Ekomärkets grundmodell är ett vitt löv på grön bakgrund. Denna modell ska alltid användas då det är möjligt, men det är ändå tillåtet att använda en svartvit eller enfärgad

version. EU:s ekomärke kan användas i olika skalor. Märket får ändå inte vara mindre än 13,5 mm × 9 mm. Ett undantag utgör mycket små förpackningar. Den minsta tillåtna storleken är 9 mm × 6 mm. I samband med EU:s ekomärke får man använda andra textelement eller andra ekomärken, under förutsättning att de inte modifierar eller ändrar karaktären på EU:s ekomärke.

EU:s ekomärke kan också användas på andra än färdigförpackade ekologiska produkter som producerats inom EU och på produkter som importerats från tredje länder

Användningen av EU:s ekomärke är begränsad till ekologiska livsmedel och den får användas för märkning och presentation av, samt reklam för sådana produkter. Då bör märket klart och tydligt hänvisa till ifrågavarande livsmedel, och får inte vara lösryckt, t.ex. på sidans fot.

EU:s ekomärke får inte användas på produkter från produktion i omställning eller konventionella produkter som innehåller ekologiska ingredienser.

Utförligare villkor och anvisningar för användningen av EU:s ekomärke finns i ekoförordningens bilaga V. Mera information finns på EU-kommissionens webbplats : https://agriculture.ec.europa.eu/farming/organic-farming/organic-logo_sv.

Handledningen för användning och reglerna för det grafiska utförandet av ekomärket hittas också via en länk på samma sida.

6.4.2 Produktionsområdet för råvaror av jordbruksursprung

I samband med EU:s ekomärke ska det alltid anges var produktens råvaror av jordbruksursprung har producerats.

Uttryck som kan användas:

- "EU-jordbruk", om jordbruksråvaran har producerats i unionen,
- "Icke-EU-jordbruk", om jordbruksråvaran har producerats i tredjeländer,
- "EU/icke-EU-jordbruk"
- "Finskt jordbruk"
- "Åländskt jordbruk".

På finska används uttrycken EU:n maataloudesta, Muusta kuin EU:n maataloudesta, EU:n ja muusta kuin EU:n maataloudesta, Suomen maataloudesta. Motsvarande uttryck på engelska är EU Agriculture, Non-EU Agriculture och EU/non-EU Agriculture, 'Finland Agriculture'.

Orden "EU" och "icke-EU" får ersättas eller kompletteras med ett landsnamn eller med ett landsnamn och regionsnamn, om alla de jordbruksråvaror som produkten består av har producerats i det landet och, i tillämpliga fall, i den regionen. I dessa fall behöver ingredienser i små viktmängder inte anges, förutsatt att den totala mängden icke angivna ingredienser inte överstiger fem procent av den totala viktmängden för jordbruksråvaror.

Märkningen ska vara gjord på ett av EU:s officiella språk, helst på svenska.

6.5 Förpackningspåskrifter som syftar på ekologisk produktion för konventionella produkter som innehåller ekologiska ingredienser

Ett icke-ekologiskt livsmedel som innehåller ingredienser från ekologiskt jordbruk, kan under strikta villkor bära hänvisningar till ekologisk produktion i ingrediensförteckningen, men kan inte bära EU:s ekomärke. Om man hänvisar till ekologisk produktion skall man alltid också ange tillsynsmyndighetens kodnummer.

6.5.1 Produkter från jakt på vilda djur och fiske

För bearbetade livsmedel från jakt på vilda djur och fiske får hänvisningar till ekologisk produktion användas i samma visuella fält som varubeteckningen, om produkten annars uppfyller kraven på sammansättning för ekologiska livsmedel. Hänvisningarna presenteras då i samband med produktens ekologiska ingredienser.

Uttryck som hänvisar till ekologiskt produktionssätt får inte kombineras med ingredienser som kommer från jakt på vilda djur eller fiske, såsom "ekologisk vitsvanshjort", eftersom dessa ingredienser inte anses vara av ekologisk produktion. Exempel på varubeteckningar för produkter från jakt på vilda djur och fiske:

- Vitsvanshjort i ekologisk örtmarinad
- Siklöja i ekologisk rypsolja.

Beredning, import och distribution av dessa livsmedel är verksamhet som måste anmälas till tillsynsmyndigheten för ekokontroll, det vill säga Landskapsregeringen. Verksamheten övervakas på samma sätt som beredningen, importen och distributionen av ekologiska livsmedel.

6.5.2 Icke-ekologiska produkter som innehåller ekologiska ingredienser

Livsmedel där mindre än 95 procent av vikten på de ingredienser som har jordbruksursprung är ekologiskt producerade betraktas som icke-ekologiska eller konventionella produkter. I dessa fall får hänvisningar till ekologisk produktion göras endast i ingrediensförteckningen. Hänvisningar till ekologisk produktion får inte finnas i varubeteckningen eller i marknadsförarens namn.

Beredning, import och distribution av dessa livsmedel är verksamhet som måste anmälas till tillsynsmyndigheten för ekokontroll, det vill säga Landskapsregeringen. Verksamheten övervakas på samma sätt som beredningen, importen och distributionen av ekologiska livsmedel.

Om man vill nämna att ingredienserna är ekologiska i ett livsmedels ingrediensförteckning måste livsmedlet till övriga delar uppfylla de krav på sammansättning som ställs på ekologiska livsmedel. Läs mer om beredning av livsmedel i anvisningen "Beredning av ekologiska livsmedel".

De viktigaste kraven på sammansättningen i livsmedel som avses i detta avsnitt är följande:

- endast sådana tillsatssämnen som är tillåtna i ekologisk produktion används
- genmodifierade ingredienser (GMO) och bestrålning är förbjudna
- samma ingrediens används inte både som ekologisk och konventionell.

Eftersom andelen ekologiskt producerade jordbruksråvaror i konventionella livsmedel som innehåller ekologiska ingredienser inte är reglerat måste andelen ekologiska ingredienser anges i förpackningspåskriften. Detta kan anges till exempel på följande sätt: "den totala procentandelen ekoingredienser av den totala mängden ingredienser av jordbruksursprung är x %".

Beredningen av produkten övervakas på samma sätt som ekologiska produkter och därför bör tillsynsmyndighetens kodnummer anges även på dessa förpackningar.

Sammanfattning: I förpackningspåskrifter på konventionella livsmedel som innehåller ekologiska ingredienser ska anges

- ekologiska ingredienser får nämnas i ingrediensförteckningen, men då ska också de ekologiskt producerade råvarornas procentuella andel av alla råvaror av jordbruksursprung anges.
- kodnumret för tillsynsmyndigheten för ekokontroll.

får inte anges

- ordet ekologisk eller ekologiskt producerad i produktens varubeteckning eller i marknadsförarens namn
- EU:s ekomärke och uppgift om produktionsplatsen.

6.5.3 Växtprodukter från produktion under omställning

Produkter från produktion under omställning får inte marknadsföras som ekologiska och produkterna får inte vara märkta med EU:s ekomärke. Under omställningsperioden till ekologisk produktion får uttrycket "produkt under omställning till ekologiskt jordbruk" användas, om följande krav uppfylls:

- omställningsperioden har pågått minst 12 månader före skörden
- det använda uttrycket är inte till färg, textstorlek eller bokstavstyp mera uppseendeväckande än produktens varubeteckning
- alla bokstäver i uttrycket ska vara lika stora, till exempel orden "ekologiskt jordbruk" får inte framhävas med en större bokstavsstorlek
- produkten innehåller endast en vegetabilisk ingrediens av jordbruksursprung och

- till uttrycket har fogats tillsynsmyndighetens eller -organets kodnummer.

Produkter av animaliskt ursprung får inte marknadsföras som produkter under omställning.

6.6 Valfria märkningar

Solmärket eller märket Luomu - kontrollerad ekoproduktion

Rätt att använda solmärket ska ansökas hos Livsmedelsverket. Man kan läsa mer [här](#)

Privata logon och märken

Nyckelpigemärket är registrerat av Luomuliitto ry/Förbundet för ekologisk odling rf. Rätt att använda märket ansöks av förbundet. Rätt att använda märkena **Demeter** och **Biodyn** ansöks av Biodynamiska föreningen.

KRAV-märkningen kan göras för livsmedel som importeras till Sverige, de måste då först uppfylla EU:s eko-regler, och sedan också KRAVs tilläggsregler. Landskapsregeringen och KRAVs-certifieringsorgan samarbetar kring detta. Tag kontakt om detta är av intresse.

Obs! För att använda organisationernas ekomärken krävs att aktören hör till myndigheternas kontrollsystem och att verksamheten uppfyller kraven i ekobestämmelserna.

6.7 Sammanfattning av hänvisningar till ekologisk produktion i förpackningspåskrifter

På ekologiska livsmedel får hänvisningar till ekologisk produktion användas i varubeteckningen (exempelvis ekologisk mjölk, ekologiskt havrebröd). I ingrediensförteckningen ska dessutom anges vilka ingredienser som är ekologiska. Obearbetade livsmedel (exempelvis ren mjölk utan tillsatser) kräver ingen ingrediensförteckning, så i sådana fall finns inte heller detta krav. Om ett ekologiskt livsmedel är färdigförpackat ska förpackningen utöver vad som ovan nämnts också ha EU:s ekomärke och i samma visuella fält tillsynsmyndighetens kodnummer (exempelvis FI-EKO-201). Strax under ska produktionsplatsen för jordbruksråvarorna anges (exempelvis Suomen maataloudesta/Finskt jordbruk).

Konventionella livsmedel som innehåller ekologiska ingredienser får inte ha hänvisningar till ekologisk produktion i varubeteckningen. På sådana produkter ska märkningen av ekologiska produkter göras i ingrediensförteckningen separat vid respektive råvara. Dessutom ska produktens förpackningspåskrift innehålla uppgifter om den totala procentandelen ekologiskt producerade ingredienser av den totala mängden ingredienser av jordbruksursprung. I förpackningspåskrifterna på ett konventionellt livsmedel som innehåller ekologiska ingredienser får man inte heller använda EU:s ekomärke, men påskrifterna ska innehålla tillsynsmyndighetens kod. På sådana produkter är det frivilligt att ange produktionsplatsen.

Färdigförpackade livsmedel som marknadsförs som ekologiska och **som importerats från tredjeländer** och motsvarar EU-bestämmelserna måste vara försedda med koden för tredjeländets tillsynsmyndighet. Det är inte obligatoriskt att använda EU:s ekomärke på dessa produkter, men om märket används måste tillsynsmyndighetens kod och uppgifter om produktionsplatsen för jordbruksråvarorna anges i anslutning till märket.

När en ekoaktör har använt en **underleverantör** vid beredningen, förpackningen eller märkningen beror kodnumret för tillsynsmyndigheten som ska anges i förpackningspåskriften på vilket som var den sista åtgärden (förpackning eller märkning). Om det är underleverantören som försluter förpackningen med färdiga ekomärkningar ska kodnumret för tillsynsmyndigheten som kontrollerar underleverantörens anges i förpackningspåskriften. Om huvudmannen som sista åtgärd i produktionskedjan fäster en etikett med ekomärkningar på en färdigt förpackad produkt ska kodnumret för tillsynsmyndigheten som kontrollerar huvudmannen anges i förpackningspåskriften.

Exempel på situationer där man ska använda kodnumret för tillsynsmyndigheten som kontrollerar underleverantören:

- när man på entreprenad förpackar ekologiska produkter i förpackningar med färdiga ekomärkningar och underleverantören försluter förpackningarna
- när en kvarn på entreprenad maler ekologiskt spannmål för en odlares räkning och förpackar mjölet i förpackningar med ekomärkningar samt försluter förpackningarna
- när ett slakteri på entreprenad slaktar ekologiska djur för en odlares räkning och förpackar köttet i förpackningar med ekomärkningar samt försluter förpackningarna.

Åländska villkor för ekologisk certifiering av djurproduktion

Dnr: ÅLR 2023/1311

Datum: 16.2.2023

PB 1060, AX-22111 Mariehamn

registrator@regeringen.ax

+358 18 25 000

www.regeringen.ax

Innehållsförteckning

1. Författningar och rättsakter som tillämpas.....	4
1.1 Djurarter	5
1.2 Definitioner	5
1.3 Foder.....	7
2 Målsättningar och allmänna principer för ekologisk animalieproduktion.....	9
2.1 Den ekologiska produktionens syften när det gäller växt- och animalieproduktion.....	9
2.2 Lagstiftning om djurskydd	10
2.3 Genetiskt modifierade organismer	10
2.4 Animalieproduktionens förhållande till åkerarealen.....	10
2.5 Djuruppfödning med olika produktionsmetoder	11
2.6 Konventionellt uppfödda djur på bete på en ekologisk husdjursgårds betesmarker som sköts ekologiskt.....	11
3 Anmälan till kontroll av animalieproduktionen	13
3.1 Anmälan till kontrollen	13
3.2 Tillstånd som hör samman med animalieproduktion	16
3.3 Första produktionskontroll av animalieproduktionen	18
3.4 Årlig produktionskontroll av animalieproduktionen	18
3.5 Aktörens skyldighet att föra anteckningar	19
4 Omställningen till ekologisk produktion.....	22
4.1 Marker avsedda för animalieproduktion.....	22
4.2 Djur och animaliska produkter	23
4.3 Marknadsföring av animaliska produkter från omställningsperioden	24
4.4 Samtidig omställning av växt- och animalieproduktionen.....	24
5 Djurens ursprung	26
5.1 Huvudregler	26
5.2 Omställning från konventionell animalieproduktion till ekologisk animalieproduktion.....	27
5.3 Anskaffning av konventionellt uppfödda avelsdjur	27
5.3.1 Lantraser.....	27
5.3.2 Anskaffning av konventionellt uppfödda avelsdjur.....	28
5.4 Anskaffning av konventionellt uppfödda fjäderfän som är yngre än tre dagar	30
5.5 Anskaffning av uppfödda fjäderfän som är högst 18 veckor gamla uppfödda under svenska nationella regler (SJVFS 2015:29 (2020:1), kap 3 § 5b).....	30
5.6 Anskaffning av djur till följd av exceptionella omständigheter.....	30

6	Utfodring.....	32
6.1	Huvudreglerna för utfodring av ekologiska djur	32
6.2	Omställningsfoder	34
6.2.1	Utfodring av ekodjur med grov- och proteinfoder från skiften i första årets omställning.....	34
6.3	Grovfoder	35
6.4	Utfodring av ungdjur.....	36
6.5	Fjäderfä och svin	36
6.6	Vegetabiliska foderråvaror.....	37
6.7	Animaliska foderråvaror.....	37
6.8	Andra tillåtna ämnen.....	37
6.9	Undantag	38
7	Förebyggande av sjukdomar och veterinärmedicinska behandlingar	41
7.1	Förebyggande av sjukdomar	41
7.1.1	Kompletteringsfoder, tillskottsfoder.....	42
7.1.2	Förebygg att få in parasiter och sjukdomar in i besättningen med nya djur.....	43
7.2	Tillvägagångssätt när ett djur insjuknar.....	43
7.3	Användning av veterinärmedicinska läkemedel.....	43
7.4	Begränsningar för användningen av veterinärmedicinska läkemedel.....	44
7.5	Bokföring över medicinering av djur	45
8	Praxis i samband med djurskötseln.....	47
8.1	Fortplantningsmetoder	47
8.2	Ingrepp som utförs på djur.....	47
8.3	Andra krav	49
8.4	Lägsta slaktålder för fjäderfä.....	49
8.5	Transport och slakt.....	50
8.6	Identifiering av animaliska produkter.....	50
9	Djurstallar	52
9.1	Förhållandena på djurhållningsplatsen och djurens skötsel	52
9.2	Allmänna krav för alla djurbyggnader	54
9.2.1	Minimikrav för utrymme inomhus och utomhus (m ² /djur).....	54
9.2.2	Fönsteryta.....	54
9.2.3	Andelen helt golv av golvytan.....	55
9.3	Krav på djurstallar för nötkreatur, svin, får, getter och hästar	55
9.4	Krav på djurstallar för fjäderfä	56

9.5 Rengöring av djurstallarna.....	60
9.6 Övergångsbestämmelser.....	61
10 Betesgång och utevistelse.....	63
10.1 Allmänna krav på utevistelse för alla djurslag.....	63
10.2 Allmänna undantag från kraven på utevistelse.....	63
10.3 Utevistelse för nötkreatur.....	64
10.4 Utevistelse för får och getter.....	64
10.5 Utevistelse för svin.....	65
10.6 Utevistelse för hästar.....	66
10.7 Utevistelse för fjäderfä.....	66
11 Stallgödsel.....	69
11.1 Areal för spridning av stallgödsel.....	69
11.2 Lagring av stallgödsel.....	70

1.Författningar och rättsakter som tillämpas

Som animaliska produkter betraktas kött, ätliga inälvor, tarmar, blåsor och magar från djur (utom från fiskar), mejeriprodukter, fågelägg, honung, pollen, bivax och propolis. Vilda djur och fiskar som fångats genom jakt eller fiske i naturliga vatten, eller produkter som framställts av dem, får inte marknadsföras som ekologiskt producerade.

Närmare information om kontrollen, kontrollsystemet och sådant som hör samman med det ges i de gemensamma villkoren för ekologisk certifiering. I dessa anvisningar preciseras de allmänna kraven för animalieproduktionens del.

Dessa produktionsvillkor bygger på bestämmelserna om ekologisk animalieproduktion som fastställs i följande förordningar:

- EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2018/848, av den 30 maj 2018 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 834/2007, nedan 'grundförordningen'
- KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEFÖRORDNING (EU) 2020/464, av den 26 mars 2020 om vissa tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/848 vad gäller de handlingar som krävs för retroaktivt godkännande av perioder för omställning, produktion av ekologiska produkter och information som ska tillhandahållas av medlemsstaterna
- KOMMISSIONENS DELEGERADE FÖRORDNING (EU) 2020/2146, av den 24 september 2020 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/848 vad gäller produktionsregler vid exceptionella omständigheter i ekologisk produktion
- KOMMISSIONENS DELEGERADE FÖRORDNING (EU) 2021/1691, av den 12 juli 2021 om ändring av bilaga II till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/848 vad gäller kraven på bevarande av dokumentation för aktörer inom ekologisk produktion
- KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEFÖRORDNING (EU) 2021/1165, av den 15 juli 2021 om godkännande av vissa produkter och ämnen för användning i ekologisk produktion och om upprättande av förteckningar över dessa
- KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEFÖRORDNING (EU) 2021/2119, av den 1 december 2021 med närmare bestämmelser om den dokumentation och de förklaringar som krävs av aktörer och aktörsgrupper och om tekniska medel för utfärdande av certifikat i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/848 och om ändring av kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/1378 vad gäller utfärdande av certifikat till aktörer, aktörsgrupper och exportörer i tredjeländer

- Landskapslag 1995:52 om ekologisk produktion
- Landskapslag 2012:29 om ändring av landskapslagen om kontroll av ekologisk produktion

1.1 Djurarter

I dessa produktionsanvisningar meddelas detaljerade villkor för hur **nötkreatur, hästar, svin, får, getter och fjäderfä (höns, pärlhöns, ankor, kalkoner, gäss, myskänder och hybrider samt mulardänder)** ska födas upp för att de eller produkter framställda av dem ska få marknadsföras som ekologiskt producerade. **Produktionsvillkoren är minimikrav** som uppfödare av de ovan nämnda djurslagen åtminstone måste följa.

Ålands Landskapsregering har inte producerat detaljerade produktionsregler för bin, vattenbruksdjur, kaniner och hjortdjur (sukahjort, *Cervus nippon*; dovhjort, *Dama dama*; kronhjort, *Cervus elaphus* och davidshjort (*Elaphurus davidianus*) utan då hänvisas läsaren till Europaparlamentets och rådets förordning 2018/848. Tillsynen över de godkända produktionsvillkoren genomförs på samma sätt som tillsynen över andra djurarter inom ekologisk produktion.

1.2 Definitioner

Animalieproduktion

Europaparlamentets och rådets förordning 2018/848

4) 'förebyggande åtgärder': åtgärder som ska vidtas av aktörer i samtliga produktions-, berednings- och distributionsled för att säkerställa bevarandet av den biologiska mångfalden och markkvaliteten, åtgärder för att motverka och bekämpa skadegörare och sjukdomar och åtgärder som ska vidtas för att undvika negativa effekter på miljö, djurhälsa och växtskydd.

5) 'försiktighetsåtgärder': åtgärder som ska vidtas av aktörer i samtliga produktions-, berednings- och distributionsled för att undvika kontaminering med produkter och ämnen som inte är tillåtna i ekologisk produktion i enlighet med denna förordning och för att undvika sammanblandning av ekologiska produkter och icke-ekologiska produkter.

27) 'animalieproduktion': produktion med tama eller domesticerade landlevande djur, inklusive insekter.

28) 'veranda': en oisolerad utomhustillbyggnad med tak på en byggnad som är avsedd för fjäderfän, där långsidan vanligtvis är utrustad med ett metallstängsel eller ett nät, där det råder utomhusklimat och ljuset är naturligt och, vid behov, artificiellt och golvet täckt av strö.

29) 'unghöns': unga djur av arten *Gallus gallus* som är högst 18 veckor gamla.

30) 'värphöns': djur av arten Gallus gallus som är avsedda för produktion av konsumtionsägg och som är minst 18 veckor gamla.

31) 'tillgänglig area': tillgänglig area enligt definitionen i artikel 2.2 d i rådets direktiv 1999/74/EG.

d) **'tillgänglig area':** den area som är minst 30 cm bred och har högst 14 % lutning med minst 45 cm fri höjd. Den area som redena upptar skall inte räknas in i den tillgängliga arean.

42) 'veterinärbehandling': alla botande eller förebyggande behandlingar vid ett fall av en särskild sjukdom.

43) 'veterinärmedicinskt läkemedel': ett veterinärmedicinskt läkemedel enligt definitionen i artikel 1.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/82/EG:

2. **'Veterinärmedicinskt läkemedel':** varje substans eller kombination av substanser som tillhandahålls för att behandla eller förebygga sjukdom hos djur. Varje substans eller kombination av substanser som är avsedd att tillföras djur i syfte att ställa diagnos eller att återställa, korrigera eller modifiera fysiologiska funktioner hos djuret anses också vara ett veterinärmedicinskt läkemedel.

46) 'foder': foder enligt definitionen i artikel 3.4 i förordning (EG) nr 178/2002:

4) **'foder':** alla ämnen eller produkter, inbegripet tillsatser, och oberoende av om de är bearbetade, delvis bearbetade eller obearbetade, som är avsedda för utfodring av djur.

47) 'foderråvaror': foderråvaror enligt definitionen i artikel 3.2 g i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2009:

g) **'foderråvaror':** produkter av vegetabiliskt eller animaliskt ursprung, vars främsta syfte är att uppfylla djurs näringsbehov, i naturligt tillstånd, färska eller konserverade liksom produkter som härletts därur genom industriell bearbetning och organiska eller oorganiska ämnen, med eller utan fodertillsatser, som är avsedda för utfodring av djur, antingen direkt som sådana, eller efter bearbetning eller för att framställa foderblandningar eller som bärare i förblandningar.

58) 'genetiskt modifierad organism (GMO)': en genetiskt modifierad organism enligt definitionen i artikel 2.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/18/EG (1) som inte erhålls genom de metoder för genmodifiering som förtecknas i bilaga I B till direktivet.

2) **'genetiskt modifierad organism':** en organism, med undantag för människor, i vilken det genetiska materialet har ändrats på ett sådant sätt som inte sker naturligt genom parning och/eller naturlig rekombination.

59) 'framställd av GMO': helt eller delvis framställd av GMO, men innehåller eller består inte av GMO.

60) 'framställd med GMO': framställd genom användning av en GMO som sista levande organism i produktionsprocessen, men innehåller eller består inte av GMO och är inte framställd av GMO.

62) 'fodertillsatser': fodertillsatser enligt definitionen i artikel 2.2 a i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1831/2003 (3).

a) **'fodertillsatser':** ämnen, mikroorganismer eller preparat, utom foderråvaror och förblandningar, som avsiktligt tillsätts foder eller vatten för att särskilt fylla en eller fler av de funktioner som anges i artikel 5.3.

65) 'processhjälpmedel': ett processhjälpmedel enligt definitionen i artikel 3.2 b i förordning (EG) nr 1333/2008 för livsmedel och i artikel 2.2 h i förordning (EG) nr 1831/2003 för foder.

h) **'processhjälpmedel':** alla ämnen som inte i sig används som foder, men som används avsiktligt vid bearbetning av foder eller foderråvaror för att uppnå ett visst tekniskt mål under behandlingen eller bearbetningen och som kan resultera i en oavsiktlig men tekniskt sett oundviklig förekomst av rests substanser eller derivat därav i slutprodukten, förutsatt att dessa rests substanser inte inverkar negativt på djurs och människors hälsa eller på miljön och inte har någon teknisk inverkan på slutprodukten.

69) 'fjäderfähus': en fast eller flyttbar byggnad för inhysning av fjäderfäfloccar, där samtliga utrymmen är täckta med tak, inbegripet en veranda; huset får delas upp i separata avdelningar som var och en hyser en enda flocc.

75) 'fälla': en inhägnad som innefattar en del där djuren är skyddade mot väder och vind.

Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/464, fjäderfä

- **'slaktfjäderfä'** fjäderfä avsett för köttproduktion;
- **'flock'** när det gäller avdelningar i fjäderfähus avser detta en grupp fåglar som hålls tillsammans och inte blandas med andra fjäderfäarter samt har egna särskilda inomhus- och utomhusutrymmen;
- **'värphönstupp'** tuppsyckling av värphönsras avsedd för köttproduktion;
- **'poulard'** hondjur av arten *Gallus gallus* som är avsett för köttproduktion och som slaktas vid en ålder av minst 120 dagar.

1.3 Foder

Märkningen av ekologiskt producerade foder, foderblandningar och foderråvaror följer egna regler. Enligt förordningen får hänvisningarna till ekologisk produktionsmetod göras endast med följande termer:

- I ekologiskt foder måste minst 95 % av torrsubstansen i fodrets ingredienser av jordbruksursprung bestå av ekologiskt producerade råvaror. Högst 5 % av torrsubstansen i ekologiskt foder får bestå av ämnen som anges i artikel 24 i förordning (EU) 2018/848 eller i bilaga III till förordning (EU) 2021/1165.
- **”Får användas i ekologiskt jordbruk enligt förordningarna (EG) nr 834/2007 och (EG) nr 889/2008”** får användas i fråga om foder som innehåller olika mängder foderråvaror som är ekologiskt producerade och/eller producerade under omställningsperioden och/eller konventionellt producerade foderråvaror som förtecknas i artikel 24 i förordning (EU) 2018/848 eller i bilaga III till förordning (EU) 2021/1165. (OBS! Foder som används för ekologisk produktion får inte samtidigt innehålla samma foderråvara som ekologiskt producerad och konventionellt producerad eller som producerad under omställningsperioden och konventionellt producerad.)

När det gäller foder måste man beakta att foderråvaror av konventionellt ursprung har fastställda maximala andelar av den dagliga och årliga fodergivan.

Foderråvaror vid handel mellan gårdarna

Gårdarna kan sinsemellan bedriva handel med oförädlade växtodlingsprodukter inom ramen för ekokontrollen. Om fodersammansättningen ändras genom att någon eller några beståndsdelar avskiljs, exempelvis skaldelen avskiljs från spannmålskärnan eller olja avskiljs från rybsfröet, krävs det att fodret är försett med varudeklaration. Saluföring av en sådan foderråvara förutsätter att säljaren registrerar sig som foderföretagare och ansluter sig till kontrollsystemet för ekologiskt foder.

2 Målsättningar och allmänna principer för ekologisk animalieproduktion

- Djuruppfödning utan åkerareal är inte förenligt med principerna för ekologisk produktion.
- Villkoren för animalieproduktion är minimikrav som uppfödarna åtminstone måste följa.
- Ekologisk animalieproduktion får inte bedrivas utan förbindelse till ekologiskt odlad åkerareal där man kan sprida den gödsel som djuren producerar. En produktionsenhet som bedriver ekologisk animalieproduktion ska ha hela åkerarealen i ekologisk produktion eller i omställningsskedet till ekologisk produktion.
- Aktören får hålla både ekologiskt och konventionellt uppfödda djur endast om det är fråga om olika djurslag.

2.1 Den ekologiska produktionens syften när det gäller växt- och animalieproduktion

- a. främja miljö- och klimatskydd,
- b. bevara markens bördighet på lång sikt,
- c. främja en riklig biologisk mångfald,
- d. avsevärt bidra till en giftfri miljö,
- e. främja höga djurskydds krav och särskilt tillgodose djurens arttypiska beteendebestånd,
- f. gynna korta distributionskanaler och lokal produktion med ursprung i olika regioner inom unionen,
- g. uppmuntra till bevarande av sällsynta och ursprungliga utrotningshotade arter,
- h. bidra till utvecklandet av utbudet av växtgenetiskt material som är anpassat till det ekologiska jordbrukets behov och mål,
- i. främja en riklig biologisk mångfald, särskilt genom användning av mångformiga växtgenetiska material såsom ekologiskt heterogent material och ekologiska sorter som lämpar sig för ekologisk produktion,
- j. en alltmer kraftfull utveckling av den ekologiska växtförädlingsverksamheten i syfte att främja gynnsamma ekonomiska utsikter för den ekologiska sektorn.

Syftet med ekologisk animalieproduktion är:

- att producera högklassiga produkter med hänsyn till djurens välbefinnande och arttypiska beteendebestånd.

- att tillgodose konsumenternas efterfrågan med produkter som är framställda med metoder som inte skadar vare sig miljön eller människors, växters och djurs hälsa eller välmående.

Animalieproduktionen utgör en viktig del av den ekologiska gårdsbrukshelheten. Odlingen av foderväxter gör växtföljden mångsidigare medan djuren i sin tur producerar organisk gödsel för jordmånen. **Djuruppfödning utan åkerareal är inte förenligt med principerna för ekologisk produktion.**

Animalieproduktionen och växtodlingen ska utgöra en sådan helhet som är anpassad till de lokala förhållandena och uppfyller principerna för hållbar jordbruksproduktion. Djurantalet ska rättas efter den tillgängliga arealen. På så sätt undviker man överbetning och stallgödseln kan spridas så att det påverkar miljön i så liten utsträckning som möjligt.

2.2 Lagstiftning om djurskydd

Vid ekologisk animalieproduktion ska lagstiftningen om djurskydd alltid följas, om författningarna om ekologisk animalieproduktion inte ställer striktare krav på verksamheten. Djurskyddslag (1998:95) för landskapet Åland kan läsas här <https://www.regeringen.ax/alandsk-lagstiftning/alex/199895>

2.3 Genetiskt modifierade organismer

Inom ekologisk produktion är det förbjudet att använda genetiskt modifierade organismer (GMO) och/eller produkter som är framställda av genetiskt modifierade organismer eller som har framställts av sådana.

Ett undantag är veterinärmedicinska läkemedel som inte berörs av förbudet ovan.

2.4 Animalieproduktionens förhållande till åkerarealen

Om en jordbrukare som föder upp ekologiska husdjur inte har jordbruksmark i sin besittning och inte har ingått ett skriftligt samarbetsavtal med en annan jordbrukare om att ekologiska produktionsenheter eller produktionsenheter i omställningsskedet får användas för husdjuren i fråga, är animalieproduktion utan förbindelse med mark förbjuden.

Därmed kan ekologisk animalieproduktion inte bedrivas utan förbindelse med åkerareal som odlas ekologiskt och där den gödsel som djuren producerar kan spridas. Frågor kring stallgödsel behandlas i avsnitt 11. En produktionsenhet, en av samma ägares flera enheter/gårdar, som bedriver ekologisk animalieproduktion måste ha hela sin åkerareal i ekologisk produktion eller i omställningsskedet till ekologisk produktion.

2.5 Djuruppfödning med olika produktionsmetoder

En gård får hålla både djur som föds upp ekologiskt och djur som föds upp konventionellt bara om det handlar om olika djurslag. Exempel: Gården kan till exempel ha ekologiska svin och konventionella nötdjur, men inte ekologiska mjölkkor och konventionella dikor. Om gården föder upp djur med olika produktionsmetoder ska animalieproduktionen delas upp i en ekologisk och en konventionell produktionsenhet.

Produktionsenheterna definieras i samband med anmälan till kontrollen. Djur som föds upp med olika produktionsmetoder måste hållas åtskilt i separata byggnader eller avdelningar i byggnaden samt utomhus. Produktionsinsatserna som används inom ekoproduktionen samt lagren av producerade produkter ska vara tydligt åtskilda från motsvarande lager som används inom den konventionella produktionen.

2.6 Konventionellt uppfödda djur på bete på en ekologisk husdjursgårds betesmarker som sköts ekologiskt

Grundläggande princip: Djur som föds upp ekologiskt måste beta på ekologiska betesmarker, med andra ord ska de områden som används av ekologiska djur höra till ekokontrollen.

Konventionellt uppfödda produktionsdjur får gå på bete på ekologiskt skötta betesmarker (inom en ekologisk enhet) på följande villkor:

- det förs journal över djurens betesgång och i den görs anteckningar om vilka djur som gått på bete, betesmarkerna och tidpunkten för betesgången.
- konventionellt uppfödda djur får gå på bete på ett ekologiskt odlat skifte högst en betesperiod i ett sträck.
- djur som fötts upp med olika produktionsmetoder ska turvis gå på bete på området, dvs. ekologiskt uppfödda djur får inte gå på bete på området samtidigt som konventionellt uppfödda djur.
- de konventionella djuren som använder betesmarken är uppfödda på en gård som beviljas miljö- eller kompensationsersättning

När de ovan nämnda villkoren uppfylls får konventionellt uppfödda djur som går på bete på ekologiska betesmarker också komma från platser utanför gården.

Hästar (konventionella) som betar ekologisk mark får inte kompletteringsutfodras med något konventionellt foder på betesmarken. Anteckningar behöver föras även över hästarnas betesgång.

Undantag som gäller exceptionella omständigheter

Ålands Landskapsregering kan tillåta enskilda aktörer under en begränsad tid och endast så länge som det är nödvändigt, dock högst 12 månader, att:

- låta ekologiskt uppfödda djur gå på bete på konventionella betesmarker. Tillstånd kan beviljas om naturhändelser, såsom översvämningar eller stormar, delvis förstör betesmarkerna.

Tillstånd ska sökas med <https://www.regeringen.ax/blanketter/ansokan-om-tillstand-samband-ekologisk-animalieproduktion> . Följande utredningar ska fogas till ansökan:

- utredning om betesmarker som gått förlorade
- utfodrings-/betesplan som visar betesgången under den period för vilken undantag söks.

För att undantag ska beviljas krävs det att en av Landskapets kontrollanter varit ut och bekräftat situationen. Vidare är det viktigt att aktören för särskilt noggrann journal över djurens betesgång under tiden för undantaget. De ekologiska djuren och produkterna från dem bevarar sin ekologiska status, fastän de ekologiska djuren går på bete på den i beslutet nämnda konventionella betesmarken under den tid det positiva undantaget är i kraft.

Tips

- Produktionsvillkoren är minimikrav som produktionen måste uppfylla.
- Produktionsvillkoren måste alltid följas. Om antalet djur ökar ska du försäkra dig om att produktionslokaliteternas utrymmen, inbegripet rastgårdar utomhus, uppfyller produktionsvillkoren för det ökade djurantalet.
- Om aktören har flera djurhållningsplatser, också på långt avstånd från varandra, måste man komma ihåg kravet på uppfödning av olika djurslag som konventionella eller ekologiska.

3 Anmälan till kontroll av animalieproduktionen

- Djurskötselplanen är en del av ekoplanen och den är en av aktören uppgjord utredning om den praktiska djurskötseln på gården. I planen förklarar aktören alla praktiska åtgärder som gäller produktionsvillkoren för ekologisk animalieproduktion.
- Efter den första produktionskontrollen utförs en fysisk produktionskontroll på ort och ställe på aktörens gård minst en gång om året.
- Hos en del av aktörerna som hör till kontrollen av animalieproduktion görs dessutom en andra kontroll varje år. Denna kontroll kan göras utan förhandsbesked och kontrolltidpunkten baserar sig på verksamhetens natur och den tidpunkt som är kritisk med tanke på riskbedömningen.

3.1 Anmälan till kontrollen

Innan aktören anmäler sig till kontrollen ska han eller hon omsorgsfullt studera produktionsvillkoren för ekologisk animalieproduktion och göra klart den anmälningsblankett och de bilagor som krävs för anmälan. Dessutom ska aktören bedöma eventuella risker som hör samman med animalieproduktionen och de olika skedena i produktionen, hur de kunde undvikas och hur man går till väga om aktören misstänker en eventuell överträdelse av produktionsvillkor. Om det finns anvisningar för god praxis för ifrågavarande produktionsinriktning att tillgå, är det bra att studera dem.

Här kan man läsa mer om anslutning till ekologisk certifiering på Åland

<https://www.regeringen.ax/naringsliv-foretagande/lantbruk/ekologisk-produktion-akej-producentregister>

De bilagor som ska lämnas in till Ålands Landskapsregering tillsammans med anmälan är:

1. en planritning av produktionsbyggnaderna inklusive måtten (vid djurtäthetsberäkningarna ska man beakta de djurartsspecifika beräkningsgrunderna och definitionerna av det tillgängliga utrymmet per djurart, se 9.2, 9.3 och 9.4). I samband med dessa beskrivs också gödselstäderna.
2. en planritning av rastgårdar och rasthagar, av ritningen ska framgå rastgårdarnas och rasthagarnas storlek
3. en utredning av sådana betesmarker som inte ingår i stödansökan
4. om gården ligger på ett grundvattenområde ska det framgå av planritningarna
5. ett skriftligt avtal om spridning av överlopps stallgödsel som ingåtts med en annan gård eller ett företag/andra gårdar eller företag som hör till ekokontrollen

6. en djurskötselplan som innehåller förebyggande åtgärder och försiktighetsåtgärder samt tillvägagångssätt, om aktören misstänker en eventuell överträdelse av produktionsvillkor.

Planritning över en produktionsbyggnad

Som planritning räcker en tydlig skiss som aktören har ritat av djurstallet och av de utrymmen inomhus och utomhus som är tillgängliga för djuren, inklusive mått. Av ritningen ska framgå de krav som ställs på byggnaden, till exempel hur många kvadratmeter **som är tillgängliga för djuren** i kättar och övriga utrymmen, andelen helt golv och fönsterytan. Dessutom kompletteras ritningen med de uppgifter som anges i punkterna 1– 4 här ovan. Se: Djurstallar, 9.2, 9.3 och 9.4.

Djurskötselplan

Djurskötselplanen är en del av ekoplanen och den är **aktörens skriftliga utredning av den praktiska djurskötseln på gården**. I planen ska aktören utreda alla praktiska tillvägagångssätt som gäller ekoproduktionsvillkoren, bland annat i fråga om djurens ursprung, utfodring inklusive foderanskaffning, fortplantning, skötsel, ingrepp på djuren, betesgång och djurens utevistelse. Aktören ska också bedöma eventuella risker i samband med animalieproduktionen, bland annat anskaffningen av produktionsinsatser och säkerställande av att de produktionsinsatser som skaffas är ekologiska. Djurskötselplanen ska innehålla en beskrivning av tillvägagångssättet om aktören misstänker en eventuell överträdelse av produktionsvillkor. **Djurskötselplanen ska alltid uppdateras när det sker ändringar i verksamheten**. Ålands Landskapsregering har tagit fram mallar för nötkreatur och får som hittas på webbplatsen, samt följande generella anvisningar:

Anvisningar för uppförande av skötselplan för djuren

Följande uppgifter behöver beskrivas:

1. Djurens ursprung
  - Djur på gården då ekologisk produktion inleds (djurslag, produktionsinriktning, antal, ras). Beskrivning av rasvalet med tanke på lämplighet för ekologisk produktion.
  - Djur som man planerar att införskaffa (antal, syfte med anskaffningen, djurens ålder, hur man kontrollerar ekologisk status, beskrivning av eventuella avtal och nyttjanden av undantag).
  - Tillgång till ekologiskt uppfödda djur eller orsak till att man vill anskaffa konventionellt uppfödda djur (se närmare i kommissionens förordning (EG) 889/2008 artikel 8 och 9)
  - Hur anteckningar om eventuella omställningsperioder förs
2. Praxis vid djurskötsel
  - Beskrivning av produktionssystem och tanken bakom (ex. omgångsuppfödning/ året om med mera).

- Åtgärder som ska göras (t ex klövverkning, klippning, vaccinationer, träckprovtagningar med mera)
- Rutiner kring födslar
- Hållande av djur i enskilda boxar: vilka och i vilket skede av produktionen?
- Gruppuppfödning: vilka djur och i vilket skede av produktionen
- Produktionsuppföljning
- Tillstånd för eventuella undantag (t ex avhorning)

3. Utfodring

- Huvudsakliga fodermedel
- Tillgång till vatten (system)
- Fodermedlens ursprung (egen produktion/ inköpta) samt kontroll av ekologisk status
- Konserveringsmetod (ensilering, torkning)
- Foderstat där användningen av ekologiska, konventionella foder och foder från omlägningsperioden framgår
- Grovfoderslag, mängder och dess andel av fodergivan samt beskrivning av grupputfodringar
- Utfodring av unga djur, digivningstider bl a
- Ev. tillsatssämnen och mediciner i fodret
- Beskrivning av bokföring av skördemängder, inköpta foder (ev. i ekoplanen istället)

4. Djurhälsa

- Vaccinering
- Parasitbekämpning (ev. ihop med betesplanen)
- Beskrivning av bokföring av veterinära besök och medicinering
- Sjukdomsförebyggande åtgärder (rengöringsrutiner, foderanalyser t ex)

5. Beskrivning av djurstallar samt inlämning av ritningar

- Förhållanden: temperatur och fuktighet; ventilation, belysning
- Ytan av fönster och andra ljusläpp i förhållande till golvytan
- Golv (fast och spalt, material)
- Ytor som djuren har tillgång till med tanke på djurtäthet
- Liggutrymmen: konstruktion och strömedel
- Reden, sittpinnar, passager i byggnader för fjäderfä: djurmängd per enskild byggnad: bruttoyta som står till förfogande för slaktfjäderfä.
- Byggnadsår/ombyggnadsår

6. Utevistelse för djuren

- Betesperiod, används förlängd betesperiod?
- Rastgårdar eller rastområde samt rutiner kring rastning/utegång
- Vilka djur vistas ute, var och när? Eventuella undantag.
- Sannolikheter för vattenfåglar

- Tomhållningstid för rastgårdar för fjäderfä
- Betesarealer och –planering (betestryck, betesrotation)

7. Rengöring av djurstallar

- Tvätt- och rengöringsmedel för mjölkningsanläggningar
- Tvätt- och rengöringsmedel för djurstallar
- Samt dokumentationsrutiner kring detta (produkt/verksam ämne, när, var, hur)

8. Annat att beakta

- En omsorgsfull beskrivning av lagerbokföringen, också i fråga om foder från andra gårdar
- Beskrivning av mottagningskontrollerna av produktionsinsatser som kommer till gården
- Återtag av produkter och tillvägagångssätt vid avvikelse från produktionsvillkoren
- Bedömning av riskerna i samband med verksamheten
- Konventionella djur på gården, deras foder, utevistelse/betesgång, produktionslokaler
- Förvaring av stallgödsel, urin och avloppsvatten från boskapsskötseln samt plan för spridningen (om ej redan i ekoplanen).

Generellt tips! Tänk igenom vilka risker som kan finnas för att reglerna skulle brytas, slutproduktens ekostatus eller konsumentens förtroende skadas? Och hur hanterar ni dessa risker? Hur förebygger ni dem?

De ovan nämnda ritningarna och planerna fogas till den ekoplan som beskrivs i samband med villkoren för växtodlingen. På så vis fungerar de i fortsättningen som ett informationspaket som beskriver hela gårdens verksamhet.

3.2 Tillstånd som hör samman med animalieproduktion

Följande tillståndsansökningar lämnas in när man anmäler sig till kontrollen.

Tillståndsansökan kan lämnas in också efter anmälan till kontroll, men i första hand behandlar Ålands Landskapsregering dessa tillstånd i samband med anmälan till kontroll:

- Förkortning av omställningsperiod för betesmarker och områden för utevistelse som används av svin och fjäderfä (punkt 4.1); tillståndets varaktighet, av engångsnatur
- Att hålla nötkreatur som uppbundna i båsladugård (punkt 9.3, undantag för uppbinding, b); tillståndets varaktighet, gäller tills vidare så länge som produktionsvillkoren i fråga om uppbinding uppfylls.

Andra tillstånd

Tillstånd som söks hos Ålands Landskapsregering och som beviljas för viss tid:

- Sammansättning av en besättning eller flock (nötkreatur, häst, får, get, svin) för första gången (punkt 5.3.2 a) (6 mån)
- Anskaffning av avelshondjur som inte fått avkomma från konventionell produktion, högst 10 % (nötkreatur, häst), högst 20 % (svin, får, get) och anskaffning av fullvuxna avelshandjur (punkt 5.3.2 b och c); (1 år)
- Anskaffning av avelshondjur som inte fått avkomma från konventionell produktion, högst 40 % (punkt 5.3.2 d); (1 år)
- Anskaffning av konventionellt uppfödda dunungar när en flock sätts samman för första gången, förnyas eller sätts samman på nytt (punkt 5.4); (1 år)
- Ingrepp på djur: förstörande av hornanlag och/eller avhorning (punkt 8.2); aktörspecifikt tillstånd, (1 år)
- Användning av konventionellt producerat proteinfoder vid utfodring av smågrisar som väger högst 35 kilogram och till unga fjäderfän (punkt 6.9); (1 år)
- Användning av konventionellt producerat foder under exceptionella förhållanden (punkt 6.9); (högst 1 år)
- Minskat krav på grovfoder (minst 60 %) för nötkreatur, får, getter och hästar under exceptionella förhållanden (punkt 6.9); (högst 1 år)
- Betesgång för ekologiska djur på konventionella betesmarker, undantag i fråga om djurtätheten i byggnader samt i fråga om minsta utrymme inomhus och utomhus (punkt 2.6 och 9.1); (högst 1 år)
- Anskaffning av konventionella avelsdjur för ekologisk produktion till följd av exceptionell dödlighet (punkt 5.6); (högst 1 år)

Samt följande tillstånden som gäller ekologisk biodling och som söks hos Landskapsregeringen vid exceptionella förhållanden:

- Anskaffning av svärmar från konventionell produktion till följd av exceptionella omständigheter, varaktighet högst ett år
- Utfodring av svärmar med ekologiskt producerad honung, pollen, sockersirap eller socker pga. extrema klimatförhållanden eller eldsvåda, varaktighet högst ett år
- Förflyttning av bikupor till områden som inte är förenliga med bestämmelserna om placering av kupor, varaktighet högst ett år.

I en utbredd nödsituation/exceptionell omständighet fattar Ålands Landskapsregering ett beslut för hela Åland eller för ett avgränsat område. Ett aktörspecifikt tillstånd behövs ändå alltid.

3.3 Första produktionskontroll av animalieproduktionen

Den första produktionskontrollen av animalieproduktionen, dvs. den så kallade 'inledande kontrollen', utförs så snart som möjligt efter anmälan till kontroll och i samband med den kontrolleras:

- de byggnader och anordningar som används vid djuruppfödningen
- de lokaliteter som används för förvaring och lagring av produktionsinsatser och produkter
- betesmarkerna och planen för betesgång, rastgårdar och rasthagar samt andra områden som används av djuren eller för foderproduktion och som inte hör till kontrollen av växtproduktionen (t.ex. naturbeten)
- lagring av stallgödsel, urin och avloppsvatten från boskapsskötseln
- planen för spridning av stallgödsel, urin och avloppsvatten från boskapsskötseln
- djurskötselplanen och riskbedömningen av verksamheten
- det material som krävs för att uppfylla skyldigheten att föra anteckningar
- eventuella samarbets-, underentreprenad- och arrende-/hyresavtal
- eventuella planer för direktmarknadsföring av produkter.

En aktör som parallellt bedriver ekologisk och konventionell animalieproduktion (djuren måste vara av olika djurslag!) ska beskriva de odlingsarealer, djur, byggnader, lagerlokaler och områden för utevistelse som används inom den ekologiska och den konventionella produktionen så att de tydligt går att åtskilja till separata enheter. Beskrivningen görs i avsnittet om djurskötselplan i ekoplanen.

Om vidareförädling av animalieprodukter utförs på gården ska aktören också anmäla sig till Åkej-registret för ekologiska livsmedelaktörer.

3.4 Årlig produktionskontroll av animalieproduktionen

Efter den första produktionskontrollen utförs en fysisk produktionskontroll, dvs. en kontroll på plats, på aktörens gård minst en gång om året. Hos en del av de aktörer som hör till kontrollen av animalieproduktionen utförs dessutom en ytterligare kontroll, som kan utföras utan förhandsbesked och som förläggs till en tidpunkt som är kritisk med tanke på verksamhetens karaktär och riskbedömningen.

Vid den årliga produktionskontrollen av ekologisk animalieproduktion granskas:

- bokföringen över produktflödet (anteckningarna om ämnen och medel som skaffats till gården och om produkter som överlåtits från gården)
- spårbarheten och balansen för en produkt

- anteckningarna om uppgifter som rör djuren, bl.a. utevistelse och betesgång, vidtagna åtgärder
- att djurskötselplanen i samband med ekoplanen är aktuell och om den möjligen behöver uppdateras
- tillstånden för animalieproduktion, om verksamheten förutsätter sådana
- anteckningarna om utfodring
- läkemedelsbokföringen
- djurantalet; köp och försäljningar
- djurens levnadsförhållanden
- de förändringar som har inträffat i förhållandena på gården efter den första produktionskontrollen, till exempel i byggnader eller utomhus.

3.5 Aktörens skyldighet att föra anteckningar

I samband med att aktören anmäler sig till kontrollen förbinder han eller hon sig att föra anteckningar på sin gård. Uppgifterna som förts in i bokföringen ska vid behov kunna styrkas med lämpliga verifikat.

Händelserna ska föras in i anteckningarna utan dröjsmål. I läkemedelsbokföringen och lagerböckerna ska händelserna föras in omedelbart. Anteckningar om mängder som sålts direkt till konsumenterna ska föras.

Anteckningar ska föras om följande:

1. **Produktionsinsatser som skaffats till gården** (foder inklusive mineraler och vitaminer, kompletteringsfoder, gödselmedel, jordförbättringsmedel, bekämpningsmedel samt desinficerings-, tvätt- och diskmedel som används inom animalieproduktionen):
  - namn, mängd, ursprung och användning.
  - rengörings- och desinficeringsmedel: produktens namn, användningsdag/-dagar, verksamma ämnen och användningsplats
2. **Jordbruksprodukter som överlåtits från gården**
  - mängden överlåtna produkter och mottagaren
  - anteckningar om mängder som sålts direkt till konsumenterna ska föras
3. **Uppgifter om djuren**
  - djurets eller gruppens identifikationsnummer
  - djurets födelsetid
  - djur som skaffats till gården: säljare, ankomstdatum, omställningsskedets varaktighet, vidtagna veterinärmedicinska ingrepp, tillstånd som eventuellt behövs för anskaffning av djuret (vid behov)

- djur som överlåtits från gården: antal, identifikationsuppgifter, ålder (födelsetid), köpare, avfärdsdatum och bestämmelseort, slaktlistor med vikter, klassning och hälsostatus.
  - djur som dött: datum och förmodad dödsorsak
  - ingrepp som utförts på djuren och tillståndsbeslut (förstöring av hornanlag, avhorning).
4. **Utfodring**
- foder som köpts eller bytts; foderslag, mängder och produktionskede (konventionellt, omställning 2, eko)
  - foder som producerats på gården; foderslag och mängd (konventionellt, omställning 1 och 2, eko)
  - foder som djuren förbrukat; foder som använts, namn och fodertyp (ekologiskt foder, eget omställning 1, eget och köpt omställning 2, konventionellt), andelen olika foderråvaror i givorna
  - dagar då djuren vistats utomhus och gått på bete inklusive eventuella undantag i betesgången/utevistelsen (per individ/grupp)
  - eventuella tillstånd
5. **Läkemedelsbokföring**
- säker förvaringsplats för läkemedel
  - av veterinär förskrivna läkemedel som köpts till djur
  - läkemedel som använts till djur: djur/djurgrupp, sjukdom, behandlingsdag, behandlingstid, behandlingsomgång, läkemedelspreparat eller läkemedelssubstans, indikation och dosering och karenstiden inom ekologisk produktion. Vidare behövs bokföring av veterinärrecept, skriftlig utredning av överlåtelsen av läkemedlet och kvitton på receptfria läkemedel.

Läkemedelsbokföringen ska kunna verifieras på gården vid kontrolltillfället. De behandlade djuren eller djurgrupperna ska tydligt (öron nummer räcker, men färgspray eller liknande gör det tydligare) gå att identifiera under karenstiden.

Tips

- När du funderar på att anmäla dig till ekologisk animalieproduktion, **ska du reservera tid för planeringen.**
- Ta gärna hjälp av en produktionsrådgivare. Fundera på vilket skede i din produktion som möjligen kommer att orsaka mest utmaningar och hur de kunde lösas. Exempel: betesgång för djur i olika åldrar och av olika kön, utevistelse för fjäderfä, räcker foder och strö till. Urvalet av tillåtna kompletteringsfoder för djur inom ekologisk animalieproduktion är snävare än inom konventionell produktion, vilket bör beaktas när man planerar utfodringen. Fundera också på i vilket skede av produktionen de möjliga riskfaktorerna förekommer.

- Eventuella frågor som uppkommer kring regelverket kan ställas till Ålands Landskapsregering, det är bättre att höra sig för före anslutning eller kontroll än att få anmärkning.
- Följ med eventuella ändringar i produktionsvillkoren på webbplatsen www.regeringen.ax samt i de årliga informationsbrev. Landskapsregeringen har inte möjlighet att kontakta odlare enskilt och ge individuella råd, och bör ej heller göra det som kontrollerande myndighet.
- Om du behöver dispens i samband med animalieproduktionen ska du lämna in det till Landskapsregeringen **i god tid innan undantaget ska börja tillämpas.**
- En tydlig och uppdaterad journal och bokföring förkortar den tid som åtgår till kontrollen.
- Kontrollen kan också utföras utan förhandsbesked eller som dokumentkontroll
- När du funderar på att göra ändringar i din verksamhet ska du i god tid ta kontakt med Ålands Landskapsregering.

4 Omställningen till ekologisk produktion

- På de marker som är avsedda för animalieproduktion iakttas bestämmelserna för omställning enligt villkoren för växtproduktion. Efter den skiftesvisa omställningen ska produktionsenhetens hela odlingsareal vara odlad med ekologisk produktionsmetod.
- Det är inte möjligt att skaffa djur från konventionell produktion för uppfödning till köttproduktion (t.ex. svin, nötkreatur, får, getter, hästar).
- Omställningstiden för djur är de minimitider som djuren ska födas upp ekologiskt innan djuren eller animalieprodukterna får marknadsföras som ekologiskt producerade.
- Omställningstiden bestäms enligt djurslag och användningssätt.
- Under omställningen ska animaliska foder, djur samt animaliska produkter som används som livsmedel eller djurfoder marknadsföras som konventionellt producerade.
- Om omställningen för djur och åkrar som används för foderproduktion påbörjas samtidigt kan omställningens totala längd i fråga om hela enhetens produktion förkortas till 24 månader. Detta gör det möjligt att under omställningen avvika från utfodringskraven i samband med ekologisk animalieproduktion. De övriga kraven på produktionsförhållanden måste ändå vara uppfyllda när omställningen påbörjas.

4.1 Marker avsedda för animalieproduktion

På de marker som är avsedda för animalieproduktion iakttas bestämmelserna för omställning enligt villkoren för växtproduktion. Reglerna för omställning tillämpas på produktionsenhetens hela odlingsareal för foder. När planen för omställningen utarbetas måste man beakta att efter de skiftesvisa omställningstiderna ska produktionsenhetens hela odlingsareal vara odlad med ekologisk produktionsmetod. Kravet på omställning och odlingsmetod gäller också sådana marker som inte ingår i växtföljdsplanen (dvs. områden som står utanför växtföljden), men som förser djuren med foder, till exempel natur- och skogsbeten samt skyddszoner.

Förkortning av omställningen för mark som används av svin eller fjäderfä

Till skillnad från det ovan nämnda får omställningstiden för betesmarker, rasthagar och rastgårdar som används av svin och fjäderfä förkortas till ett år. Tillstånd för förkortning av omställningstiden söks hos Ålands Landskapsregering. I ansökan uppges: djurslaget, antalet djur, motiveringar och, om det är känt, basskiftessignumet.

För rasthagar eller rastgårdar med fast eller tätt underlag eller andra rasthagar och rastgårdar där djuret inte kan få föda från marken krävs inte någon omställning.

4.2 Djur och animaliska produkter

Begränsningarna för anskaffning av djur och därmed bestämmelserna om omställningstid gäller inte djur av ekologiskt ursprung så till vida det inte till exempel handlar om för många behandlingsgångar, utfodring av mjölknäring eller till följd av överträdelse av produktionsvillkor.

Om aktören skaffar djur från konventionell produktion måste de nedan fastställda omställningstiderna följas i fråga om dessa djur. **Det går inte att skaffa djur från konventionell produktion för att födas upp till köttproduktion** (t.ex. svin, nötkreatur, hästar, får, getter). Omställningstiderna för djur är de minimitider som djuren ska födas upp ekologiskt, innan djuren eller animalieprodukterna får marknadsföras som ekologiskt producerade.

Omställningens längd bestäms enligt djurslag och användningssätt:

- nötdjur och hästdjur för köttproduktion 12 månader och i vilket fall som helst minst 3/4 av deras livstid
- får och getter 6 månader
- svin 6 månader
- djur som används för mjölkproduktion 6 månader *
- fjäderfä avsedda för köttproduktion, som är yngre än tre dygn när de kommer till gården, 10 veckor**
- Pekingankor som är yngre än tre dygn när de kommer till gården, 7 veckor
- Fjäderfä avsedda för äggproduktion som är yngre än tre dygn när de kommer till gården, 6 veckor*

* Omställningstiden för animaliska produkter, mjölk och ägg (Dvs mjölkarna är i omställning under sex månader, efter omställningsperioden kan den första ekologiska mjölken levereras till mejeriet, hönsen tar det 6 veckor innan deras ägg får marknadsföras som eko)

** För slaktfjäderfä måste man beakta de artspecifika lägsta slaktåldrarna innan fjäderfäköttet säljs som ekologiskt producerat (Avsnitt 8.4).

Djur som har fötts på gården efter att aktören anmälde sig till ekokontrollen kan till sitt ursprung betraktas som ekologiskt uppfödda djur, även om de är avkommor till mödrar som fortfarande befinner sig i omställning.

4.3 Marknadsföring av animaliska produkter från omställningsperioden

Under omställningen ska animaliska foder, djur samt produkter av dem som används som människoföda eller djurfoder marknadsföras som konventionellt producerade.

De ovan nämnda produkterna får alltså inte marknadsföras med märkningar som hänvisar till omställning.

En animalisk produkt som producerats på gården och som befinner sig i omställning och som används som föda för gårdens egna djur kan betraktas som omställningsfoder. Till exempel om mjölk från en ko i omställning ges åt kalvar, kan mjölken betraktas som omlägningsfoder för kalvarna. (Omställning 2-foder).

4.4 Samtidig omställning av växt- och animalieproduktionen

Om omställningen till ekologisk produktion inleds samtidigt för djuren och för de åkrar och betesmarker som används till foderproduktion, kan den sammanlagda längden för omställningen för hela enhetens produktion förkortas till 24 månader. **Undantaget för omställningstiden tillämpas endast på åkrar, betesmarker, djur och djuravkomma som har befunnit sig på enheten vid omställningens början.** Tillämpningen av undantaget förutsätter en fodersjälvförsörjning på minst 60 procent. Den här procentandelen stiger till 70 procent **1.1.2024**.

En samtidig omställning av växt- och animalieproduktionen gör det möjligt att avvika från utfodringskraven för ekologisk animalieproduktion under omställningen. Övriga krav på produktionsförhållandena måste vara tillgodosedda då omställningen inleds. Det foder som uppkommer inom enheten får användas som djurfoder i omställningen, även om mängderna för konventionellt foder respektive omställningsfoder överskrids.

Under det första omställningsåret är det alltså möjligt att avvika från kraven på konventionellt foder, omställningsfoder och ekologiskt foder. Under det andra året får man avvika från kraven på mängderna omställningsfoder och ekologiskt foder. Man får alltså använda upp det foder som odlats innan omställning som finns kvar i lager. Det andra året gäller det ändå redan att iaktta kraven för maximala mängder konventionellt producerat foder. När den samtidiga omställningen av växt- och animalieproduktionen har påbörjats får enbart ekologiskt producerat foder köpas in till enheten. När den 24 månader långa omställningen är slut ska enheten följa de allmänna villkoren vid utfodringen.

Två år efter att omställningen påbörjades träder utfodringskraven för ekologisk animalieproduktion i kraft utan undantag. Från det ska villkoren i avsnitt 6 följas vid djurens utfodring.

En omställning på 24 månader tillämpas på de nötkreatur som vistades på enheten då omställningen inleddes (ersätter kravet på $\frac{3}{4}$ av livscykeln som ekologiskt uppfödda). När det gäller konventionella nötkreatur som skaffas till enheten i ett senare skede ska

omställningens längd enligt punkt 4.2 följas och för deras vidkommande kan omställningen börja tidigast när utfodringen uppfyller villkoren för ekologisk produktion. Man måste ändå uppmärksamma att **djur eller produkter av dem inte får marknadsföras som ekologiska förrän omställningen om 24 månader gått till ända**. Bestämmelsen om helhetsomläggning förutsätter att även om djur som fötts efter omställningen kan betraktas som ekologiskt uppfödda vad ursprunget beträffar, får varken de eller produkter av dem marknadsföras som ekologiska förrän omställningen är fullgjord.

En samtidig omställning av växt- och animalieproduktion kan genomföras också i fråga om får, getter, svin och hästar med beaktande av de villkor som beskrivs ovan.

Tips

- Exempel: En ekologisk mjölkgård köper en kviga ur konventionell produktion. Kvigan är inte av lantras. För anskaffningen av djuret har gården sökt och fått tillstånd av Landskapet. Kvigan kalvar två månader efter att hon har anlänt till ekogården. Efter kalvningen är kon ännu fyra månader i omställning innan mjölken får säljas som ekologisk. Under dessa fyra månader kan mjölken användas som omställning 2-foder åt gårdens kalvar.
- Samtidig omställning av växt- och animalieproduktionen lämpar sig bäst för dikogårdar. Om en dikogård som börjat omställningen med undantagsbestämmelsen 24 månader köper ekokalvar till uppfödning, måste de säljas som konventionella om det görs innan 24 månader gått till ända.

5 Djurens ursprung

- Djuren på gården ska komma från ekologisk produktion. Produktionsreglerna ska följas under djurens hela livstid, från födelse till död.
- När aktören börjar med ekologisk animalieproduktion kan han eller hon lägga om gårdens konventionellt uppfödda djur till ekologisk produktion. För dessa djur ska aktören följa omställningstiden för respektive djurslag och produktionsinriktning.
- Om det inte finns lämpliga ekologiskt uppfödda djur att tillgå får aktören skaffa **konventionellt uppfödda djur för avelsändamål**. Anskaffningen av konventionella avelsdjur förutsätter alltid tillstånd av Landskapsregeringen, också när det gäller avelshannar. Innan tillstånd söks ska aktören utreda tillgången till ekologiska djur i registret över ekologiska djur. Ett undantag är avelsdjur av lantraser. Anskaffning av avelsdjur av lantraser kräver inte tillstånd av Landskapsregeringen och djuren kan också ha fått avkomma.

5.1 Huvudregler

Bortsett från reglerna om omställning till ekologisk produktion ska djuren på gården komma från ekologisk produktion, vara födda eller kläckta och uppvuxna på ekologiska produktionsenheter. Produktionsreglerna ska följas under djurens hela livstid, från födelse till död.

Vid valet av raser eller linjer till ekologisk produktion måste man försöka gynna djur med följande egenskaper:

- hög grad av genetisk mångfald
- har förmåga att anpassa sig till lokala förhållanden
- avelsvärde
- lång livslängd
- livskraft
- resistens mot sjukdomar och hälsoproblem.

De ovan nämnda egenskaperna får inte försämra djurens välmående. Dessutom ska sådana raser och djurlinjer väljas som gör det möjligt att undvika specifika sjukdomar eller hälsoproblem som är förknippade med vissa raser eller linjer som används i intensiv produktion, t.ex. svinstressyndromet, som potentiellt kan leda till PSE-kött (Pale Soft Exudative), plötslig död, spontanabort och förlossningssvårigheter som kräver kejsarsnitt. Är det möjligt skall även kulliga koraser väljas för att undvika onödiga ingrepp på djuren.

Lantraser och lantraslinjer ska prioriteras.

Grunderna för ekologisk djuravel:

- fortplantningen ska ske med naturliga metoder, men artificiell insemination är tillåten,
- fortplantning får inte sättas i gång eller hindras genom behandling med hormoner eller andra ämnen med liknande effekt, såvida det inte är fråga om en form av veterinärmedicinsk behandling av ett enskilt djur,
- andra former av konstgjord befruktning, såsom embryotransplantation och kloning, är förbjudna,
- valet av djurras ska vara lämpligt i förhållande till principerna för ekologisk produktion, säkerställa en hög djurvälstånd och bidra till att förebygga lidande och till att förhindra att djur behöver stymplas.

Inom ekologisk produktion är det förbjudet att använda raser vars individer inte kan fortplanta sig på naturlig väg (betäcka och föda).

5.2 Omställning från konventionell animalieproduktion till ekologisk animalieproduktion

När aktören börjar med ekologisk animalieproduktion kan han eller hon lägga om gårdens konventionellt uppfödda djur till ekologisk produktion. För dessa djur ska aktören följa omställningsperiodens tid för respektive djurslag och produktionsinriktning. Efter omställningens slut får djur eller animalieprodukter marknadsföras som ekologiskt producerade.

5.3 Anskaffning av konventionellt uppfödda avelsdjur

5.3.1 Lantraser

Till en ekologisk produktionsenhet kan man i avelssyfte ta in konventionella djur av lantras utan dispens. Dessa djur kan ha fått avkomma.

Raser som räknas till lantraser på Åland

Nötkreatur

- Väst-, öst- och nordfinsk ko
- Rödkulla
- Fjällko
- SLB (renrasig)
- Bohuskulla
- Väneko
- Ringmålako

Får:

- Finskt lantrasfår/finullsfår
- Kajanalandsfår
- Ålandsfår
- Dala pälsfår
- Fjällnäsfr
- Helsingefår
- Klövsjöfår
- Roslagsfår
- Svärdsjöfår
- Värmlandsfår
- Åsenfår
- Gutefår
- Ryafår
- Svenskt finullsfår
- Gestrikefår

Övriga:

- Finsk get, Svensk lantrasget, Göingeget, Jämtget och Lappget
- Finsk häst
- Finska lantrashöns och lantrastuppar
- Linderödssvin

Om andra raser är hotade men ej med på listan kan kontakt tas med Landskapsregeringen.

5.3.2 Anskaffning av konventionellt uppfödda avelsdjur

Landskapsregeringen kan tillåta att konventionella avelsdjur förs in till en ekologisk produktionsenhet på de villkor som beskrivs nedan i punkterna **a-d** om det inte finns ekologiska avelsdjur att tillgå eller om de inte uppfyller jordbrukarens kvalitativa och/eller kvantitativa behov vad gäller anskaffningen av djur.

Innan undantag söks ska jordbrukaren ta reda på om det i registret över ekologiska djur finns för produktionen kvalitativt lämpliga djur i ett antal som jordbrukaren behöver. Registret kan hitta på denna sida under bilagor: <https://www.regeringen.ax/naringsliv-foretagande/lantbruk/ekologisk-produktion> Till registret över ekologiska djur kan en aktör frivilligt och avgiftsfritt anmäla ekologiska avelsdjur som är till salu via denna blankett: <https://e-tjanster.ax/e-form/sv/42fbfb664d>

a. När en flock eller hjord bildas första gången

När en flock eller hjord bildas första gången får en aktör skaffa sig konventionellt uppfödda djur med vissa begränsningar. De ska födas upp i enlighet med reglerna för ekologisk produktion direkt efter det att de är avvanda. Dessutom gäller följande

begränsningar vid den tidpunkt då dessa djur förs in i besättningen eller hjorden: Vid ankomsten till gården ska djuren uppfylla följande villkor:

- Djuren skaffas i avelssyfte
- Djuren ska födas upp enligt reglerna för ekologisk produktion från och med avvänjningen
- Kalvarna och fölen är yngre än sex månader
- Lammen och killingarna är yngre än 60 dygn
- Smågrisarna väger mindre än 35 kg.

b. Anskaffning av konventionellt uppfödda avelshonor

För att förnya besättningen får man till ekologisk produktion i avelssyfte årligen skaffa **hondjur som inte fått avkomma** enligt följande:

- högst 10 procent av antalet fullvuxna häst- och nötdjur
- högst 20 procent av antalet fullvuxna svin-, får- och getdjur.

På de enheter där det finns färre än tio häst- eller nötdjur eller färre än fem svin-, får- eller getdjur får man skaffa högst ett djur om året.

Man får räkna in avelshannar och hondjur som fött avkomma vid beräkningen av antalet fullvuxna djur.

c. Anskaffning av konventionellt uppfödda fullvuxna avelshannar

Anskaffning av fullvuxna avelshannar från konventionell produktion förutsätter alltid tillstånd av Landskapsregeringen. Tillståndet ska sökas innan djuren skaffas. Antalet avelshannar som skaffas ska stå i lämplig proportion till antalet avelshonor på enheten. Ett djur som skaffas för användning till avel betraktas som en fullvuxen hane.

d. Möjlighet till förhöjt procenttal

Procenttalen som nämns i punkt b kan höjas till högst 40 %, förutsatt att man i ansökan styrker att något av följande villkor uppfylls:

- betydande utvidgning av animalieproduktionen
- byte av ras
- ny form av specialisering inom animalieproduktionen.

Vid ansökan om tillstånd ska aktören ge motiveringar för den planerade åtgärden.

Djuren ska födas upp och utfodras i enlighet med villkoren för ekologisk produktion från och med att de anländer till gården. Konventionella djur enligt punkterna a-d ovan liksom också konventionella djur av hotad ras kan betraktas som ekologiska efter att det djurartsspecifika (användningsändamål: kött, mjölk) omställningstiden har följts. Omställningen börjar tidigast när djuret förs in till en produktionsenhet som är i omställning. De konventionella djuren måste antingen hållas åtskilt från de ekologiska

husdjuren eller också måste de tydligt gå att identifiera fram till det att omställningen är gjord.

5.4 Anskaffning av konventionellt uppfödda fjäderfän som är yngre än tre dagar

När en flock ska bildas för första gången eller förnyas, eller då en flock ska bildas på nytt, får aktören med tillstånd av Landskapsregeringen skaffa konventionellt uppfödda dunungar. Tillståndet ska sökas före anskaffningen av fåglarna. Tillståndet att skaffa konventionella dunungar förutsätter att det inte finns tillräckligt med ekologiskt uppfödda unghöns att tillgå så att det skulle motsvara jordbrukarens kvalitativa och kvantitativa krav. Unghöns för äggproduktion och fjäderfän för köttproduktion ska vara yngre än tre dagar då de anländer till gården. Produkter från dem kan betraktas som ekologiska efter omställning.

5.5 Anskaffning av uppfödda fjäderfän som är högst 18 veckor gamla uppfödda under svenska nationella regler (SJVFS 2015:29 (2020:1), kap 3 § 5b)

På Åland kan man anskaffa fjäderfän som fötts upp under Sveriges nationella ekoregler fram till 31.12.2029. Ansökan görs för ett år i sänder.

5.6 Anskaffning av djur till följd av exceptionella omständigheter

Med tillstånd av Landskapsregeringen är det möjligt att skaffa avelsdjur från konventionell produktion, om djurdödligheten är stor till följd av sjukdomar eller exceptionella omständigheter. Tillståndet ska inhämtas före anskaffningen av djuren. Djuren som skaffats ska iaktta de fastställda omställningstiderna för djurarten och användningsändamålet. Konventionella avelsdjur får skaffas under en period om högst 12 månader. Aktören ska i första hand skaffa sig ekologiskt uppfödda djur genom användning av det befintliga registret över ekologiska djur.

Som bilaga till ansökan inlämnas följande utredningar:

- Utlåtande om nödsituationen av ekologisk kontrollant/kommunen
- En veterinärutredning om de orsaker som lett till stor djurdödlighet
- En kopia på djurregistret varav förlusten av djuren framgår.

Tips

- Produktionsreglerna måste följas under djurets hela levnad, från födelse till död. Oavsett marknadsföringssättet (dvs. om djuret säljs som ekologiskt eller konventionellt) måste alla produktionsvillkor alltid följas. Exempel: Om ett djur har fått ett marknadsföringsförbud som är i kraft tills vidare ska djuret skötas enligt produktionsvillkoren för ekologisk produktion, men om djuret säljs medan marknadsföringsförbudet är i kraft eller under det påföljande omställningen, ska djuret säljas som konventionellt.
- Kom alltid ihåg att ansöka om tillstånd hos Landskapsregeringen innan du skaffar ett konventionellt avelsdjur. Endast för anskaffning av ett konventionellt avelsdjur av lantras behövs inget tillstånd.
- Du kan skaffa ett djur som fått avkomma bara om djuret är ekologiskt eller av lantras.
- Konventionella djur får inte köpas för köttproduktion (t.ex. konventionella kalvar eller förmedlingsgrisar eller lamm för uppfödning till slakt).
- Kom alltid ihåg att kontrollera följedokumentet noggrant (certifikat och överensstämmelseförsäkran) när du köper ett ekologiskt djur.
- Du får alltid köpa ett ekologiskt djur, oavsett djurets ålder, ras, användningsändamål eller kön. Anskaffning av ekologiska djur kräver inget tillstånd.

6 Utfodring

- Det är inte tillåtet att använda syntetiska aminosyror och/eller tillväxt- och produktionsfrämjande ämnen (exempelvis koccidiostatika) vid utfodring av djuren.
- Foder som framställts med hjälp av kemiska lösningsmedel, till exempel olika slags kross, är inte tillåtna inom ekologisk produktion.
- Vid utfodringen av växtätare är fodersjälvförsörjningsgraden minst 60 %. Procenttalet **höjs till 70 procent 1.1.2024**.
- **Vid utfodringen av svin och fjäderfä är fodersjälvförsörjningsgraden minst 30 %.**
- En dagsranson kan i medeltal innehålla högst 25 % omställning 2-foder. Om allt förbrukat omställning 2-foder kommer från den egna gården kan det utgöra 100 % av dagsransonen.
- Av den totala mängd vegetabiliskt foder som ges åt boskapen kan högst 20 % vara omställning 1-foder som producerats på den egna gården (endast proteingrödor och grovfoder).
- Av torrsubstansen i nötkreaturens, fårens, getternas och hästarnas dagsranson av foder av jordbruksursprung ska minst 60 % vara grovfoder. Grovfoder ska tillsättas dagligen i svinens och fjäderfäns foderrationer.
- Vid utfodring av svin, fjäderfä och hästar är det tillåtet att använda syntetiska vitaminer, för idisslare tillåts syntetiska A-, D- och E-vitaminer.
- När du skaffar ekologiskt foder ska du alltid komma ihåg att kontrollera följedokument och försäkran så att det foder du använder lämpar sig för ekologisk produktion. Som jordbrukare är du alltid ansvarig för att det foder som använts till djuren lämpar sig för ekologisk produktion.

6.1 Huvudreglerna för utfodring av ekologiska djur

Inom ekologisk produktion ska utfodringen beakta djurens näringsbehov och välmående. Foderråvaror av vegetabiliskt eller animaliskt ursprung eller med ursprung i alger eller jäst måste vara ekologiska. Icke-ekologiska foderråvaror av vegetabiliskt eller animaliskt ursprung eller med ursprung i alger eller jäst, foderråvaror av mikrobiellt eller mineraliskt ursprung, fodertillsatser och processhjälpmedel får användas endast om användningen av dem har godkänts med stöd av artikel 24 i grundförordningen. **Dessa tillåtna ämnen finns förtecknade i [Bilagorna I och II](#) framtagna av Livsmedelsverket.**

Djuren ska utfodras med ekologiskt producerat foder eller med omställningsfoder som uppfyller djurets näringsbehov i olika utvecklingsstadier. Begränsad utfodring är inte tillåten inom ekologisk animalieproduktion, såvida det inte är motiverat av veterinära skäl. Fodret ska huvudsakligen komma från den gård där djuren hålls eller från andra gårdars ekologiska produktionsenheter eller andra produktionsenheter i omställning i samma område.

Inom ekologisk produktion:

- Djur får inte födas upp med en foderstat eller under förhållanden som kan orsaka anemi.
- Det är inte tillåtet att använda syntetiska aminosyror och/eller tillväxt- och produktionsfrämjande ämnen (exempelvis koccidiostatika och antibiotika) vid utfodring av djuren.
- Foder som framställts med hjälp av kemiska lösningsmedel är inte tillåtna (olika slags kross).
- Vid uppfödningen ska man alltid beakta de sedvanliga utfodringsmodellerna för respektive djurslag och djurets välmående i alla skeden av uppfödningen.
- Det är förbjudet att tvångsmata djuren.
- Med undantag för svin och fjäderfän måste husdjuren **ständigt ha tillträde till betesmarken alltid när förhållandena medger det** eller så ska de ha ständig tillgång till grovfoder.

I detta avsnitt avser fodrets torrsubstans den torrsubstans som ingår i foder av jordbruksursprung. Till torrsubstansen räknas den torrsubstans som ingår i grov-, kraft- och kompletteringsfoder som ges åt djuren. **Fiskmjöl och mineraler som lagts till i fodret räknas inte in i torrsubstansen i foder av jordbruksursprung.**

Vid utfodringen av växtätare (nötkreatur, får, getter och hästar) måste minst 60 procent av fodret produceras på den egna gården eller, om detta inte är möjligt eller om sådant foder inte finns att tillgå, måste minst 60 procent av fodret produceras i samarbete med andra produktionsenheter och foderföretagare som är ekologiska eller i omställning och som använder foder och foderråvaror från samma område. Denna procentandel stiger till **70 procent 1.1. 2024.**

När det gäller svin och fjäderfä är självförsörjningsgraden för ekofoder minst 30 %. Fodret måste produceras på den egna gården eller, om detta inte är möjligt eller om sådant foder inte finns att tillgå, produceras i samarbete med andra produktionsenheter och foderföretagare som är ekologiska eller i omställning och som använder foder och foderråvaror från samma område.

Med foderföretagare avses fysiska eller juridiska personer som utför vilket som helst stadium i fodrets produktions-, tillverknings- och distributionskedja samt företagare som producerar, tillverkar eller lagrar foder för utfodring av de livsmedelsproducerande djur de äger eller innehar. **Med foderföretagare avses dock inte företagare som enbart**

- bedriver privat produktion, tillverkning eller lagring av foder i hemmet för utfodring av livsmedelsproducerande djur som är avsedda för privat konsumtion,
- levererar primärprodukter som de producerat på en areal på högst tre hektar per år direkt till en lokal gårdsbruksenhet för vidareanvändning,
- bedriver fiskevårdande fiske eller fritidsfiske,
- bedriver detaljhandel med sällskapsdjursfoder.

Här kan ni läsa mer om foderföretagare och hitta de åländska registren:

<https://www.regeringen.ax/naringsliv-foretagande/foder>

6.2 Omställningsfoder

Som foder från omställning betraktas foder som bärgats från åkrar i andra årets omställning (omställning 2). Foder som bärgats från åkrar i första årets omställning betraktas som konventionellt foder. En dagsranson kan i medeltal innehålla **högst 25 % omställning 2-foder**. Om allt förbrukat omställning 2-foder kommer från den egna gården kan det utgöra 100 % av dagsransonen.

Omställningsfodrets procentandelar beräknas utifrån torrsubstansen i vegetabiliska foder. Granskningsperioden bestäms på följande sätt:

- för djur vars produktiva livscykel överstiger ett år (t.ex. mjölkkor, dikor, suggor, tackor, hongetter) är perioden ett år bakåt från kontrolltidpunkten
- Om djurets produktionslivscykel är kortare än ett år (t.ex. slaktsvin, lamm, killingar) är perioden lika lång som den tid djuret vistas på gården.

6.2.1 Utfodring av ekodjur med grov- och proteinfoder från skiften i första årets omställning

Till skillnad från det som sagts ovan får högst **20 %** av den totala mängd vegetabiliskt foder som ges åt boskapen vara foder som bärgats från skiften i första årets omställning (Omställning 1). Detta **undantag gäller enbart proteingrödor (ärt, bondeböna, sötlupin, ryps, raps, blandgröda) och grovfoder**:

- betesmarken eller foderskiftena hör till den egna ekoenheten/gården
- skiftena är antingen permanenta betesmarker eller också växer där fleråriga foderväxter eller proteingrödor som har såtts det första omställningsåret i enlighet med ekologiskt produktionssätt
- betesmarken eller foderskiftena har inte ingått i gårdens ekoenhet under de fem tidigare åren – undantaget kan således inte användas

för att då och då flytta över gårdens skiften till konventionell produktion.

Ett blandat växtbestånd är ett växtbestånd vars fröblandning innehåller mer än 50 procent utsäde av proteingrödor (ärt, bondböna, sötlupin, raps eller rybs)

Grovfoderskörden eller proteinskörden från de ovan nämnda skiftena får utnyttjas på följande sätt:

- betesgång
- bärgning av skörden från fleråriga foderväxter (vallar)
- bärgning av skyddssäd till helsädesensilage i samband med anläggandet av flerårig vall
- bärgning av proteingrödan.

Skörden från skiften i första årets omställning får inte utnyttjas utan förbindelse till produktion av flerårig grovfoderväxtlighet eller proteingrödor. Till exempel följande växter som odlas till foder uppfyller inte kravet på flerårigt foder:

- skyddssäd som tröskas
- rena spannmålsbestånd som helsädesensilage
- snabbvallar/-betesmarker.

Procentandelarna räknas ut årligen på basis av torrsubstanshalten i vegetabiliska foder. Om gården också använder omställning 2-foder måste man beakta att den sammanlagda mängden omställningsfoder, det får inte överstiga den maximala mängden omställning 2-foder som är 25 %. Den maximala mängden foder från andra årets omställning är beroende av om allt omställning 2-foder som använts är producerat på den egna gården eller om det används foder som skaffats annanstans ifrån. Foder från första årets omställning "förbrukar" alltså den maximala andelen omställning 2-foder. Se exempel bland tipsen.

6.3 Grovfoder

Grovfoder är vallfoder, betesgräs, blast, halm av stråsäd, grönmjöl (dock inte som enda grovfoder) och rotfrukter till foder (dock inte potatis).

Uppfödningen av nötkreatur, får, getter och hästar ska enligt väderförhållandena basera sig så långt som möjligt på betesgång och utnyttjande av bete vid utfodringen.

Av torrsubstansen i nötkreaturens, fårens, getternas och hästarnas dagsranson av foder av jordbruksursprung ska minst 60 % vara grovfoder (färskt, torkat eller lufttätt konserverat). För nötkreatur ska kravet följas från och med 6 månaders ålder och hos får/getter från och med 3 månaders ålder.

För djur som hålls för mjölkproduktion (nötkreatur, får, get) kan grovfodrets andel minskas till 50 % högst under de tre första laktationsmånaderna. Om aktören vill göra på så sätt ska den ändrade utfodringen beskrivas i djurskötselplanen.

Tillsatser som är tillåtna vid framställning av ensilage anges [i Bilaga II](#).

6.4 Utfodring av ungdjur

Ungdjurens foderstat ska innehålla helst modersmjölk i minst:

- 90 dagar för nötkreatur och hästar
- 45 dagar för får
- 8 veckor för getter
- 40 dagar för svin.

Kalvar, föl, lamm, killingar och smågrisar ska i första hand ges modersmjölk eller mjölk från samma djurslag. Mjölk från ett annat djurslag är ett andrahandsalternativ. **Under denna tid får man inte använda kemiskt syntetiserade ämnen eller drickfoder innehållande ingredienser av vegetabiliskt ursprung.**

Om modersmjölk eller naturlig mjölk för de ovan nämnda ungdjuren inte finns i tillräckliga mängder eller saknas helt, kan de utfodras med drickfoder vars sammansättning uppfyller kraven på ekologiskt foder. Aktören ska ta reda på att drickfodret lämpar sig för utfodring av ekologiska djur.

Om det är nödvändigt att ge kalvar, föl, smågrisar eller lamm tilläggsutfodring med dricksfoder från konventionell produktion, till exempel om modern dör eller överger sin avkomma, förlorar djuret sin ekologiska status. Innan djuret eller produkter av det får marknadsföras som ekologiskt producerade måste djuret genomgå omställning som kan inledas när djurets utfodring uppfyller kraven för ekologisk produktion. Detta garanteras bäst genom att påbörja omställningen först när man slutat ge konventionellt drickfoder.

Om konventionellt drickfoder behöver ges är det viktigt att anteckna

- vilka djur som fått
- vad för sort av foder
- under vilken tid
- av vilket skäl samt
- när omställningen är klar

6.5 Fjäderfä och svin

Grovfoder i form av färskfoder, torrfoder eller ensilage ska ingå i fjäderfäns och svinens dagliga fodergiva.

6.6 Vegetabiliska foderråvaror

Konventionellt producerade vegetabiliska foderråvaror

Fram till 31.12.2026 är det möjligt att i begränsade mängder (5 %) använda annat än ekologiskt producerat proteinfoder vid utfodringen av svin som väger mindre än 35 kg och unga fjäderfän under en 12 månader lång granskningsperiod. Användningen av konventionellt producerat proteinfoder till svin som väger mindre än 35 kg och unga fjäderfän förutsätter att aktören ansöker om tillstånd för foderanvändningen hos Landskapsregeringen och att beslutet är jakande.

Definitionen av unga fjäderfän är:

- Djur av arten *Gallus gallus* som är högst 30 veckor gamla
- Slaktfjäderfän av arten *Gallus gallus* som är högst 12 veckor gamla
- Djur av arten *Meleagris gallopavo* som är högst 12 veckor gamla.

Ekologiskt producerade vegetabiliska foderråvaror

Ekologiskt producerade vegetabiliska foderråvaror får användas utan begränsningar.

6.7 Animaliska foderråvaror

Ekoförordningen begränsar inte användningen av ekologiskt producerade animaliska foderråvaror. På ekogårdar får sådana användas inom ramarna för övrig lagstiftning (t.ex. TSE-förordningen, biproduktförordningen).

Hydrolysat av fiskprotein som härstammar från konventionellt foder av fiskursprung får endast användas till svin på mindre än 35 kg och unga fjäderfän. Hydrolysat av fiskprotein är en produkt som framställts av hela fiskar eller delar av fisk och som har behandlats med vatten och antingen värme/tryck, enzymer eller syror/alkalier. Produkten är ofta kondenserad genom torkning. Närmare beskrivningar och krav på behandlingsmetoderna finns i kapitel III i bilaga IV till förordning (EU) 142/2011.

Fiskmjöl räknas inte med i torrsubstansen för foder av jordbruksursprung, vilket innebär att konventionellt fiskmjöl från hållbart fiske (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013, dvs. fisk från EU- och EFTA-länderna), kan användas utan begränsningar för utfodring av svin och fjäderfä.

6.8 Andra tillåtna ämnen

Mineraler, vitaminer och spårämnen

Tillåtna mineralämnen och spårämnen förtecknas [i Bilagorna I och II](#).

Inom ekologisk produktion försöker man tillgodose djurens vitaminbehov genom naturliga vitaminkällor. Möjligheten att använda syntetiska vitaminer har fastställts enligt djurslag:

- vid utfodring av svin, fjäderfä och hästar tillåts användning av syntetiska vitaminer
- åt idisslare tillåts syntetiska A-, D- och E-vitaminer.

För att förbygga sjukdom behöver djuren få i sig salt, mineraler och övriga spårämnen. Vill du inte ge tillskott kan en mineralanalys av grovfodret eventuellt bevisa att djuren klarar sig utan dessa. Läs mer om selen, bolusar och fodertillskott med verksamma ämnen under punkt 7.1 Förebyggande av sjukdomar.

Andra ämnen

Tillåtna zootekniska tillsatser är alla enzymer och mikroorganismer som är godkända att användas i foder inom EU (4a, 4b, 4c och 4d). Det enda kravet i fråga om ekoproduktion är att dessa tillsatser inte har framställts av genetiskt modifierade organismer (gmo) eller av produkter som har framställts av eller med hjälp av genetiskt modifierade produkter.

I sin anvisning om ekofoder har Livsmedelsverket meddelat att i fråga om sådana potentiella preparat av gmo-ursprung ska ekoföretagaren ordna med en skriftlig försäkran där säljaren intygar att genteknik inte har använts vid produktionen av tillsatser. Inom EU ska genetiskt modifierade foder märkas, men märkningskyldigheten gäller inte tillsatser. Av den orsaken är en ytterligare försäkran av aktören motiverad när det gäller tillsatser. Tillsatserna som är tillåtna inom ekoproduktion framgår av [Bilaga II](#).

6.9 Undantag

Användning av konventionellt producerat proteinfoder vid utfodring av svin som väger mindre än 35 kg och av unga fjäderfän

Om det visar sig omöjligt för jordbrukaren att få tag på proteinfoder från ekologisk produktion, och Livsmedelsverket bekräftar att ekologiskt proteinfoder inte finns att tillgå i tillräcklig utsträckning, är det tillåtet att använda konventionellt proteinfoder vid utfodring av svin och fjäderfä **fram till 31.12.2026** under följande förutsättningar:

- det finns inget ekologiskt foder att tillgå,
- det har producerats eller tillverkats utan kemiska lösningsmedel,
- dess användning begränsas till att utfodra svin som väger högst 35 kg och unga fjäderfän med vissa proteinföreningar, **se 6.6**
- den högsta tillåtna andelen under en tolv månaders period är för dessa djur högst 5 procent. Procentandelen torrsubstans i foder av jordbruksursprung ska beräknas.

Tillstånd ska sökas från Landskapsregeringen. Till ansökan ska fogas följande utredningar:

- en utredning om svinen och/eller fjäderfäna på gården och om antalet unga djur

- en utredning om tillgången på ekologiskt producerat proteinfoder som lämpar sig för utfodring av unga djur
- en utredning om sådant konventionellt proteinfoder som aktören ämnar använda för utfodring av svin som väger högst 35 kg och av unga fjäderfän
- en utfodringsplan av vilken användningen av proteinfoder under den period för vilken undantag söks framgår.

Beviljande av undantag förutsätter att aktören för särskilt noggrann journal över utfodringen av djuren under tiden för undantaget. Undantaget beviljas för högst ett år.

Undantag som gäller exceptionella situationer

Landskapsregeringen kan för en begränsad tid och endast så länge det är nödvändigt, dock högst 12 månader, i bestämda områden tillåta att enskilda aktörer får:

- **använda konventionellt foder åt djuren.** Tillstånd kan beviljas, om foderskörden går förlorad eller produktionen begränsas särskilt på grund av exceptionella väderförhållanden, ett utbrott av en smittsam sjukdom, kontaminering av giftiga ämnen eller eldsvåda.
- **minska procentandelen (minst 60 %) grovfoder i torrsubstansen som ingår i dagsransonerna** förutsatt att djurens näringsbehov uppfylls i deras olika utvecklingsstadier. Tillstånd kan beviljas, om foderskörden går förlorad eller produktionen begränsas särskilt på grund av exceptionella väderförhållanden, ett utbrott av en smittsam sjukdom, kontaminering av giftiga ämnen eller eldsvåda.

Tillstånd ska sökas från Landskapsregeringen. Till ansökan ska fogas följande utredningar:

- En utredning om förlusten av skörd eller lager
- En kopia av den aktuella balansräkningen i lagerbokföringen
- En utfodringsplan som visar användningen av foder/utfodringen under den period för vilken undantag söks.

Beviljande av undantag förutsätter att situationen bekräftats av någon av Landskapets kontrollanter under aktuell period och att aktören för särskilt noggrann journal över utfodringen av djuren under tiden för undantaget. Utfodring av ekologiska djur med det konventionella foder som nämns i undantaget eller med en lägre procentandel grovfoder än vad som krävs under den tid undantaget är i kraft, bevarar den ekologiska statusen för de ekologiska djuren och produkterna från dem.

Tips

- **Den grundläggande principen är: ett ekologiskt djur utfodras alltid med ekologiskt foder.**
- För att ekokontrollen ska förlöpa snabbare ska du göra färdigt beräkningarna av användningen av foder i omställning och

konventionella foder. Gör upp beräkningarna enligt grupp, till exempel för nötkreaturens del gör du beräkningar om kor som är i mjölkproduktion, kvigor, kor som är i sin, köttnöt, tjurar, kalvar, för fårens del om tackor, baggar och lamm, för getternas del om hongetter, getabockar och killingar och för hönsens del om ungfåglar och värphöns.

- Foderransonen som ett ekologiskt djur äter under en dag kan i medeltal innehålla högst 25 % omställning 2-foder om omställning 2-foder köps. **Om allt** omställning 2-foder har producerats på den egna gården kan det ekologiska djurets hela dagsranson bestå av omställning 2-foder.
- Exempel på de sammanlagda procentandelarna omställning 1- och omställning 2-foder:
  - 20 % eget omställning 1 (1 får inte köpas) och resten eget omställning 2
  - 20 % eget omställning 1 och 5 % köpt omställning 2
  - 20 % eget omställning 2 och 5 % omställning 2 (köpt + eget)
- Om möjligt ska du frysa in ekologisk råmjölk för kommande behov.
- Kom ihåg att bara råmjölk får överföras från en gård till en annan.
- Kan jag köpa ekologisk mjölk till kalvarna från affären?
Livsmedelsmjölk är mjölk som kan vara foder. Affärens ekologiska mjölk är pastöriserad och därför inte förenad med risk för djursjukdomar. Foder får skaffas bara från en registrerad foderföretagare vilket kan begränsa användningen av livsmedelsmjölk som foder, om affären inte har registrerat sig som [foderföretagare](#). Man kan ändå inte förutsätta att en affär registrerar sig som foderföretagare om den inte vill eller medvetet säljer mjölk som foder. Om en gård köper mjölk/surmjölk och använder den som foder, gör gården det på sitt eget ansvar. Användningen ska framgå av foderbokföringen.
- Användningen av konventionellt drickfoder är begränsad till nödsituationer. I detta fall måste användningen vara väl motiverad och specificerad. När användningen upphör inleds djurets omställning.
- När du skaffar ekologiskt foder ska du alltid komma ihåg att kontrollera följedokument och försäkran så att det foder du använder lämpar sig för ekologisk produktion. Som jordbrukare är du alltid ansvarig för att det foder som använts till djuren lämpar sig för ekologisk produktion.

7 Förebyggande av sjukdomar och veterinärmedicinska behandlingar

- Om ett djur insjuknar eller skadar sig ska det utan dröjsmål få adekvat vård, oavsett förebyggande åtgärder som vidtagits för att säkerställa djurets hälsa.
- För medicinering av djur får användas bara sådana läkemedelspreparat som är godkända för användning åt produktionsdjur i Finland. Endast läkemedelspreparat som ordinerats av veterinär får finnas på gården.
- Inom ekologisk produktion är karenstiden för alla animaliska livsmedel dubbelt så lång som den normala karenstiden **och minst 48 timmar**.
- Ett djur vars **produktiva livscykel överstiger ett år** (t.ex. mjölkkor, dikor, tackor, hongetter, suggor, hästar, värphöns) kan behandlas med läkemedelspreparat tre gånger under 12 månader. Ett djur som behandlats fyra gånger under 12 månader anses vara konventionellt uppfött, och det måste ställas om.
- Ett djur vars **produktiva livscykel understiger ett år** (t.ex. lamm, killingar, slaktsvin och slaktfjäderfä) kan behandlas med läkemedelspreparat bara en enda gång under sin livstid. Efter den andra behandlingsomgången anses djuret vara konventionellt uppfött och det måste ställas om.
- **Till läkemedelsbehandlingarna räknas inte** parasitbekämpning, vaccinationer eller medicinsk behandling i samband med obligatoriska sjukdomsbekämpningsprogram. Inte heller räknas användning av homeopatiska eller fytoterapeutiska preparat som läkemedelsbehandlingar.

7.1 Förebyggande av sjukdomar

Vid ekologisk animalieproduktion betonas betydelsen av förebyggandet av sjukdomar. Djurens välbefinnande och hälsa gynnas genom att:

- välja djurraser och djurstammar som lämpar sig för ekologisk produktion
- sköta djuren i överensstämmelse med djurarten
- använda högklassiga foder och en balanserad, lämplig foderstat för att förebygga att djuren drabbas av bristsjukdomar eller näringsbrist
- göra det möjligt för djuren att rastas regelbundet och gå på bete sommartid
- undvika alltför stor djurtäthet och de problem som detta orsakar för djurens hälsa

- erbjuda djuren ändamålsenliga djurstallar som hålls rena.

När djuret mår bra förbättras dess motståndskraft och naturliga immunförsvar. På så sätt kan man förebygga infektioner och motverka att djuren insjuknar. Man ska i mån av möjlighet säkerställa en så god hälsosituation som möjligt för alla ekologiskt producerade djur genom att utöver officiell sjukdomsfri status också beakta de sjukdomar som näringen bekämpar på frivillig väg.

7.1.1 Kompletteringsfoder, tillskottsfoder

Det är tillåtet att använda kompletteringsfoder som innehåller de verksamma ämnena **kalciumpropionat**, **kalciumklorid** och/eller **propylenglykol**, när en veterinär har gjort upp en lista för gården över produkter som är avsedda för behandling av kalvningsförflamning, betesförflamning och ketos och listan fogas till gårdens djurskötselplan.

Det är alltid aktören som ansvarar för att utfodringen av ekodjur uppfyller produktionsvillkoren. Veterinären kan ändå "råka" rekommendera eller ordinera för ekologiska idisslare också sådana kompletteringsfoder som inte är förenliga med anvisningarna och vars sammansättning inte motsvarar ekolagstiftningen. Av processtekniska skäl får kompletteringsfoder innehålla xantangummi (pastor) eller cellulosa fibrer (som i bolusar). Kompletteringsfoder får också innehålla konventionellt producerad melass och vatten. Kompletteringsfoder som ges till ekologiska djur får dock inte innehålla till exempel B- eller C-vitamin och konventionellt socker, glycerol eller kol – inte ens genom att anteckna det som en "behandlingsgång" av veterinär. Informera veterinären att djuren är ekologiska och att urvalet av kompletteringsfoder är mer begränsat.

Selen

Det är konstaterat i studier att det är låga selenhalter i den finländska jordmånen och enligt ekoförordningen ska animalieproduktionen vara platsanpassad. Vidare bör en hög djurskyddsnivå hållas, djurens immunförsvar stärkas, näringsbehoven tillfredsställas och sjukdom ska förebyggas. Utifrån detta bedömer Ålands Landskapsregering att **användning av selentillskott**, vars innehåll är förenligt med ekoförordningens bilagor, är önskvärt inom ekologisk produktion. Vill tillskott inte ges, kan en jord-/foderanalys som påvisar tillräckligt med selen motivera . Om ett selenpreparat injiceras bör det antecknas som en behandling.

Järntillskott för grisar

För ekogrisar tillåts användning av preparat (till exempel pasta) som innehåller *järnfumarat* som aktiv substans. I övrigt ska detta foders sammansättning motsvara ekoförordningens krav. Xantangummi, melass och vatten är okej. Kom ihåg att beskriva i djurskötselplanen hur tillförseln av järn tryggas för smågrisarna. Om ett järnpreparat injiceras bör det antecknas som en behandling.

7.1.2 Förebygg att få in parasiter och sjukdomar in i besättningen med nya djur.

Vid inköp av djur är det bra att ta reda på om djuren varit på bete och hur den säljande besättningens hälsomässiga bakgrund ser ut. Har de behandlat djuren? Hur ofta har de tagit parasitprov? Slaktanmärkningar? Risken finns att gårdens befintliga djur kan bli smittade, eller de inköpta. Vid behov kan de inköpta djuren isoleras medan provtagning görs, icke ekologiska avelsdjur som köpts in får isoleras inomhus (anteckna i sådana fall tiderna för detta!). Att förebygga parasiter och sjukdom är mycket viktigt i ekologisk djurhållning och planen för detta bör finnas beskriven i djurskötselplanen.

7.2 Tillvägagångssätt när ett djur insjuknar

Om ett djur trots alla förebyggande åtgärder insjuknar eller skadar sig, måste det utan dröjsmål få adekvat vård. Behandlingen av sjukdomarna måste inledas genast så att djuret slipper lida. Veterinärmedicinska läkemedel kan användas vid behov under strikta och väl motiverade förutsättningar på veterinärens ansvar.

Husdjur får inte hållas bundna eller isolerade. Vid behov måste djuret ändå isoleras i ett utrymme som lämpar sig för behandling av djur. Djurets välbefinnande och förhållanden måste kontrolleras tillräckligt ofta. Ett enskilt djur kan hållas uppbundet eller isolerat under en begränsad tid till den del det är motiverat av veterinärmedicinska skäl. När husdjur behandlas separat av veterinärmedicinska skäl, måste de hållas i utrymmen som har helt golv och halmströ eller annat lämpligt strö. När en kalv behandlas individuellt av veterinärmedicinska skäl måste den hållas i utrymmen med helt golv och halmströ. Djuren ska lätt kunna vända sig runt och lägga sig ner helt och hållet utan svårighet.

7.3 Användning av veterinärmedicinska läkemedel

Inom ekologisk animalieproduktion ska följande regler följas i fråga om användningen av veterinärmedicinska läkemedel:

- För medicinering av djur får användas bara sådana läkemedelspreparat som är godkända för användning åt produktionsdjur i Finland.
- En veterinär kan för behandling av sjukdom hos ett produktionsdjur använda ett homeopatiskt eller antroposofiskt preparat vars halt av läkemedelssubstanser är mindre än 1/10 000 (D4).
- Det är förbjudet att använda veterinärmedicinska läkemedel i förebyggande syfte, inklusive antibiotika, utom när det gäller fytoterapiprodukter och homeopatiska produkter (om preparatet har registrerats i Finland). Behandlingar som har ordinerats av veterinär betraktas inte som förebyggande användning av läkemedelspreparat.

- På gården får finnas endast sådana läkemedelspreparat som har ordinerats av veterinär. Till exempel parasitläkemedel ska ha ordinerats av veterinär.
- Det är förbjudet att använda ämnen som är avsedda att stimulera tillväxt och produktion (också antibiotika, koccidiostatika och andra tillväxtfrämjande preparat), hormoner och motsvarande ämnen för reglering av fortplantningen (t.ex. inledande eller synkronisering av brunster) eller för andra ändamål. Användning av hormoner till enskilda djur som veterinärbehandling är dock tillåten.
- Sådana veterinärmedicinska behandlingar och behandlingar av byggnader, anordningar eller redskap som den nationella eller EU-lagstiftningen föreskriver som obligatoriska är tillåtna för skydd av människors och djurs hälsa.
- Vaccinationer är tillåtna (immunologiska veterinärmedicinska läkemedel).
- Efter den sista behandlingsgången måste man iaktta den karenstid som angetts för läkemedelspreparatet i dess försäljningstillstånd eller som föreskrivits av veterinären, innan produkter från det berörda djuret får överlätas som livsmedel. **Inom ekologisk produktion är karenstiden för alla animaliska livsmedel dubbelt så lång som den normala karenstiden och minst 48 timmar.**

7.4 Begränsningar för användningen av veterinärmedicinska läkemedel

Ett djur vars produktiva livscykel överstiger ett år (t.ex. mjölkkor, dikor, tackor, getter, suggor, hästar, värphöns), kan behandlas med läkemedelspreparat tre gånger under 12 månader. Om det blir nödvändigt att behandla djuret med läkemedelspreparat fyra gånger under 12 månader, kan djuret inte längre anses lämpa sig för ekoproduktion. Ett djur som behandlats fyra gånger under 12 månader anses vara konventionellt uppfött, och det måste ställas om igen.

Ett djur vars produktiva livscykel understiger ett år (t.ex. lamm, killingar, slaktsvin och slaktfjäderfä) kan behandlas med läkemedelspreparat en enda gång under sin livstid. Efter den andra behandlingsomgången måste djuret ställas om på nytt.

Omställningstiderna framgår av punkt 4.2 i produktionsvillkoren. Under omställningen betraktas djuret som konventionellt uppfött.

Som en behandlingsgång betraktas alla läkemedelsbehandlingar som getts för ett och samma sjukdomsfall, förutsatt att det gäller behandling av samma sjukdom. Granskningsperioden sträcker sig 12 månader bakåt från den sista behandlingen. Den veterinär som behandlar djuret bedömer vilka behandlingar i samband med sjukdomsfall som kan anses höra till samma behandlingsgång.

När man räknar behandlingsgångerna **räknas inte parasitbekämpning, vacciner eller läkemedelsbehandlingar som ingår i obligatoriska program för utrotning av sjukdomar i de ovan nämnda läkemedelsbehandlingarna**. Då man räknar behandlingsgångerna räknas inte heller användning av homeopatiska och fytoterapeutiska preparat in i läkemedelsbehandlingarna, men som läkemedel måste användningen av dem föras in i läkemedelsbokföringen.

7.5 Bokföring över medicinering av djur

Av läkemedelsbokföringen ska framgå:

- den säkra platsen för förvaring av läkemedel
- de läkemedel som köpts till gården på ordination av veterinär
- läkemedel som använts åt djuren:
  - djur/djurgrupp,
  - sjukdom,
  - behandlingsdatum,
  - behandlingstid,
  - behandlingsgång,
  - läkemedelspreparat eller läkemedelssubstans,
  - läkemedlets indikation och dosering,
  - veterinärrecept,
  - en skriftlig utredning om överlåtelse av läkemedlet,
  - kvitton på receptfria läkemedel och
  - karenstiden för ekologisk produktion.

Läkemedelsbokföringen ska gå att verifiera på gården vid kontrolltidpunkten. De behandlade djuren eller djurgrupperna ska tydligt kunna identifieras under karenstiden.

Tips

- Försäkra dig alltid noga om huruvida det preparat du använt är: **läkemedel, foderråvara eller kompletteringsfoder**. De läkemedel som i Finland är godkända för produktionsdjur hittar du här: <https://www.ruokavirasto.fi/sv/odlare/djurhallning/medicinering-av-djur/lagstiftning-om-medicinsk-behandling-av-djur/forteckningar-over-lakemedel/>. För in läkemedlen i läkemedelsbokföringen, fodret och kompletteringsfodret i foderbokföringen. **Kompletteringsfoder som används till ekologiska djur ska alltid ha en sammansättning som uppfyller kraven i ekolagstiftningen.**
- Kom ihåg att alla läkemedel som ges i form av injektioner inte är vacciner, men ett vaccin är alltid ett läkemedel.
- För att ett medicinerat djur alltid ska gå att identifiera ska du planera ett bra och hållbart sätt att märka djuren.

- Om du har ingått ett hälsovårdsavtal ska du anteckna det i avsnittet för djurskötselplan i ekoplanen. Om du börjar använda läkemedel som överlåtit till gården i reserv, ska du göra en anmälan till den vårdande veterinären. Anmälan kan göras till exempel med e-post eller per telefon, förutsatt att det blir en notering om anmälan i läkemedelsbokföringen.
- Om karenstiden för ett läkemedel inom konventionell produktion är 0 timmar, är den minst 48 timmar inom ekologisk produktion.
- Anteckningen om behandlingsgång hör samman med användningen av läkemedel (frånsett parasitbekämpning, vacciner och läkemedelsbehandlingar som ingår i obligatoriska program för utrotning av sjukdomar), aldrig med användningen av kompletteringsfoder. I läkemedelsbehandlingarna räknas inte heller in användningen av homeopatiska och fytoterapeutiska preparat, men som läkemedel måste användningen av dem föras in i läkemedelsbokföringen. Klövvård leder inte till en anteckning om behandlingsgång, utom om det används något läkemedel i samband med behandlingen.
- Djurets produktionslivscykel är tiden från födelse till död.

8 Praxis i samband med djurskötseln

- Inom ekologisk animalieproduktion ska man alltid följa djurskyddslagstiftningen, om inte dessa anvisningar innehåller strängare krav.
- Man måste undvika att åsamka djuren något som helst lidande, smärta och plåga under hela deras livstid, också vid slakttillfället.
- Inseminering är tillåten, men andra former av konstgjord befruktning såsom embryotransplantation och kloning är förbjudna.
- Det är förbjudet att föda upp kalvar som är äldre än en vecka i ensamboxar.
- Suggor ska hållas i grupp, utom i slutet av dräktighetstiden och under digivningen.
- Vid uppfödning av fjäderfä bör man prioritera långsamt växande raser eller linjer som är anpassade till uppfödning utomhus.

8.1 Fortplantningsmetoder

Valet av djurras till ekologisk produktion ska vara lämpligt i förhållande till principerna för ekologisk produktion, säkerställa en hög djurvälstånd och bidra till att förebygga lidande och till att förhindra att djur behöver stympas.

Naturliga metoder används för fortplantning av ekologiskt uppfödda djur. Fortplantning får inte sättas i gång eller hindras genom behandling med hormoner eller andra ämnen med liknande effekt, såvida det inte är fråga om en form av veterinärmedicinsk behandling av ett enskilt djur. Inseminering är tillåten, men andra former av konstgjord befruktning (såsom embryotransplantation och kloning) är förbjudna.

Vid inseminering inom ekologisk animalieproduktion är det tillåtet att använda könssorterad sperma och/eller sperma från tjurar från embryotransplantation. Det är också så att ett konventionellt avelsdjur som skaffas till ekologisk produktion kan vara ett resultat av embryotransplantation eller dräktigt till följd av embryotransplantation.

8.2 Ingrepp som utförs på djur

Inom ekologisk animalieproduktion ska man alltid följa djurskyddsbestämmelserna, om inte dessa anvisningar innehåller strängare krav. De förhållanden under vilka djuren hålls, skötselrutinerna och valet av lämpliga raser bidrar till att minska eller helt eliminera ingrepp som är smärtsamma för djuren.

Tillåtna ingrepp är:

- perforation, klippning och tatuering av öronen hos svin, nötkreatur, får, getter och andra produktionsdjur samt applicering av öronmärke och injicering av mikrochip på djuren och märkning av ovan nämnda

- djur på något annat sätt, när åtgärden utförs av en kompetent person och orsakar kortvarig och lindrig smärta.
- tatuering av hästar när åtgärden utförs av en veterinär eller under tillsyn av en sådan, injicering av mikrochip på hästar när åtgärden utförs av en kompetent person samt frysmärkning av hästar när åtgärden utförs av en kompetent person.
  - fysisk kastrering är tillåten för att bevara produkternas kvalitet och traditionella produktionsmetoder. **Kastrering av grisar** som är yngre än en vecka får utföras genom en öppen kirurgisk metod, utan att vävnader slits sönder, när åtgärden vidtas av en kompetent person. Minimikravet för kastrering av grisar inom ekoproduktionen är adekvat anestesi och/eller smärtlindring vars genomförande bedöms av en veterinär. **Kastrering av får som är yngre än sex veckor gamla** får utföras med *Burdizzotång* när åtgärden vidtas av en kompetent person. Minimikravet för kastrering av lamm inom ekoproduktionen är adekvat anestesi och/eller smärtlindring vars genomförande bedöms av en veterinär.

Följande ingrepp är tillåtna **endast om de utförs av en veterinär** med användning av adekvat anestesi och smärtlindring:

- avhorning av nötkreatur, får och getter genom kirurgi samt förstöring av hornanlaget hos nötkreatur (**tillståndspliktigt ingrepp**). Förstöring av hornanlaget hos kalvar som är yngre än fyra veckor är tillåten endast genom kall- eller varmbränning. Förstöring av hornanlaget hos kalvar som är äldre än fyra veckor är tillåten genom kall- eller varmbränning eller genom kirurgi. Avhorning och förstörande av hornanlag tillåts endast i enskilda fall, om det förbättrar djurens hälsa, välbefinnande eller hygien eller när personalens säkerhet annars skulle äventyras. Landskapsregeringen kan utfärda ett aktörspecifikt tillstånd för ingreppet endast om aktören har gett adekvata motiveringar för att ingreppet är nödvändigt. Aktören ska föra en förteckning över de djur vars horn och/eller hornanlag har avlägsnats enligt tillståndet. Förteckningen över djur, motiveringarna för ingreppet och nödvändigheten kontrolleras i samband med den årliga produktionskontrollen.
- kastrering av getter, hästar och nötkreatur, av smågrisar som är äldre än en vecka och av får som är äldre än 6 veckor.

Med en kompetent person avses en person som har tillräckliga kunskaper i den teknik som används för att utföra ingreppet och tillräcklig skicklighet i att utföra ingreppet. De redskap och anordningar som används vid ingrepp på djur ska vara lämpliga för ändamålet, rena och funktionsdugliga.

Anteckningar om utförda ingrepp ska göras i bokföringen över antingen djur eller medicinsk behandling, beroende på ingreppets natur.

8.3 Andra krav

Suggor ska hållas i grupp, utom under de sista stadierna av dräktigheten (den sista veckan) och under digivningstiden, då suggor ska kunna röra sig fritt i sina boxar och endast får fixeras korta stunder. Suggor ska några dagar före den beräknade grisningen ges tillräckligt mycket halm eller annat lämpligt naturligt material för att kunna bygga bo.

Inom ekologisk animalieproduktion är det **förbjudet att:**

- Använda burar, lådor och flatdeck-burar för att föda upp djur.
- Föda upp djur under sådana förhållanden eller på en sådan diet som kan främja uppkomsten av anemi.
- Produktionsmetoder ska alltid respektera de normala näringsbehoven för varje art och djurens välbefinnande under alla skeden av uppfödningprocessen. Tvångsmatning är förbjuden.
- Föda upp kalvar som är äldre än en vecka i ensamboxar. Enskilda djur kan ändå inhysas i ensambox under en begränsad period om detta är befogat av veterinärmedicinska skäl. När en kalv får individuell veterinärbehandling ska den hållas i utrymmen som har ett helt golv och ströbädd. Kalven ska enkelt kunna vända sig och bekvämt ligga ner i hela sin längd.
- Plocka levande fjäderfän.
- Djuren ska ges ekologiskt foder eller omställningsfoder som uppfyller deras näringsbehov under de olika utvecklingsstadierna. Restriktiv utfodring får inte förekomma inom animalieproduktionen såvida det inte är motiverat av veterinärmedicinska skäl.
- Diande djur ska helst utfodras med modersmjölk under en bestämd minimiperiod. Se mer under punkt 6.4

8.4 Lägsta slaktålder för fjäderfä

Långsamt växande raser eller linjer som från första början ingår i ekologisk produktion har ingen lägsta slaktålder.

För att förhindra användning av intensiva uppfödningmetoder ska fjäderfän antingen födas upp tills de når en lägsta ålder eller komma från långsamt växande fjäderfälinjer eller fjäderfäraser som är anpassade för utomhusuppfödning. Som långsamt växande djurmaterial kan betraktas kycklinglinjer vars genomsnittliga dygnstillväxt är högst 35 g/dygn. För kalkoner kan raser eller linjer vars genomsnittliga dygnstillväxt är högst 90 g/dygn betraktas som långsamt växande. Om de långsamt växande fåglarna kommer från konventionell produktion måste de vara yngre än 3 dygn. För fåglarna gäller då en 10 veckor lång djurartsspecifik omlägningsperiod. Den kortaste uppfödningstiden på en ekologisk gård före slakt är då 70 dygn.

Om aktören inte använder långsamt växande fjäderfälinjer måste följande lägsta slaktåldrar tillämpas vid uppfödningen:

- 81 dygn för kycklingar
- 150 dagar för kapuner,
- 49 dagar för pekingankor*,
- 70 dagar för honor av myskänder,
- 84 dagar för hanar av myskänder,
- 92 dagar för mulardänder,
- 94 dagar för pärlhöns,
- 100 dagar för honor av kalkon
- 140 dagar för hannar av kalkon och stekgäss.

*Obs! Pekingankor som var yngre än tre dygn vid ankomsten till gården, 7 veckor.

8.5 Transport och slakt

Vid transport av djur ska man följa djurskyddsbestämmelserna (lag om transport av djur 1429/2006 och rådets förordning (EG) 1/2005 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97).

Djuren ska helst transporteras en så kort tid som möjligt. Lastning och lossning av djur ska genomföras utan användning av någon form av elektrisk eller annan smärtsam stimulans för att tvinga djuren. Det är förbjudet att använda allopatiska lugnande medel före eller under transporten. Allt lidande och all smärta och plåga ska undvikas och minimeras under djurens hela liv, inklusive vid tidpunkten för slakt.

Vid transport av levande djur ska man förhindra att djuren sammanblandas med konventionellt uppfödda djur. Djuren ska märkas individuellt eller transporteras som enhetliga partier i separata avdelningar av ett fordon, och då ska transporten antecknas i handlingarna.

8.6 Identifiering av animaliska produkter

Djuren på en gård ska kunna identifieras individuellt eller per omgång. Djuren på gården ska motsvara de djurantal som uppgetts i bokföringen.

Om köparen så kräver ska produkten alltid åtföljas av en överensstämmelseförsäkran om att produkten är ekologisk. Försäkran ska vara undertecknad av den som överlåter produkten. Försäkran ska ges alltid när ekologiska djur skickas till slakt som ekologiskt producerade. Av försäkran ska följande uppgifter om djuret framgå:

- nötkreatur: EU-signumet för var och en individ
- svin: gårdens tatueringnummer och antalet djur
- får och getter: EU-signumet för var och en individ.

Tips:

- Certifikatet anger att aktören hör till ekokontrollen, med hjälp av ekoförsäkran/följedokumentet säkerställs att ett enskilt djur/djurparti är ekologiskt.
- I djurskötselplan ska du föra in alla ingrepp eller ändringar i ingreppen som är förenliga med villkoren för ekoproduktion och som utförs på djuren. Försäkra dig på samma gång att ingreppet är tillåtet inom ekologisk produktion.

9 Djurstallar

- Fönsterytan eller ytan av något annat ljusgenomsläppligt material i väggarna och/eller taket ska utgöra minst 5 % av djurstallets golvyta.
- Av den golvyta som djuren kan använda ska andelen helt golv utgöra minst 1/2 av de fastställda minimikraven i djurstallar för nötkreatur, svin, får och getter och minst 1/3 av de fastställda minimikraven i fjäderfähus.
- Det är förbjudet att hålla djuren uppbundna och att hålla djuren i boxar där de inte kan vända sig.
- Ett födande djur får inte hållas uppbundet.
- Grisningsboxar får inte användas.

9.1 Förhållandena på djurhållningsplatsen och djurens skötsel

Djurhållningsplatsen ska vara rymlig, ljus, ren, säker och ge djuren tillräckligt skydd. Djurtätheten i byggnader ska tillgodose djurens bekvämlighet, välbefinnande och artspecifika behov, vilka i synnerhet beror på djurens art, ras och ålder. Hänsyn ska också tas till djurens beteendemässiga behov, som i synnerhet beror på gruppens storlek och djurens kön.

Djurtätheten ska säkerställa djurens välbefinnande, genom att de får tillräckligt med utrymme för att stå naturligt, röra sig, lätt kunna lägga sig ned, vända sig, utföra kroppsvårdande beteende, inta alla naturliga ställningar och göra alla naturliga rörelser som att sträcka på sig och flaxa med vingarna. Alla djur ska kunna ligga ner samtidigt.

Djur får inte lämnas utan skötsel eller överges. Alla djur måste få lämplig föda och dryck och de måste enkelt komma åt utfodrings- och vattningsplatserna. Djurens välbefinnande och förhållanden måste kontrolleras tillräckligt ofta.

Byggnader avsedda för djur är inte obligatoriska i områden med sådana klimatförhållanden att djuren kan vistas utomhus. I dessa fall ska djuren ha tillgång till skydd eller skuggade områden, där de kan söka skydd mot väder och vind.

- Djurskyddsförordning (1998:96) 21§, mom. 5: "Bara sådana djur som är lämpade för utevistelse under den kalla årstiden får hållas ute året om under förutsättning av de yttre förhållandena, som terräng och markbeskaffenhet, är lämpliga för djurslaget och rasen. Djur som hålls ute året om skall ha tillgång till ligghall, hydda eller motsvarande, som ger dem skydd mot väder och vind samt en torr och ren liggplats som inte får frysa till och som är så stor att alla djur kan ligga ner samtidigt."

Rastgårdar utomhus kan vara delvis täckta, de kan täckas bara delvis, högst 75 % av ytan. Väggarna för rastgårdar och rasthagar utomhus ska vara öppna så att endast bärande konstruktioner, nödvändiga djurstängsel och eventuella fågel- eller vindnät är tillåtna. Djurstall med tre väggar uppfyller inte kravet på rastgård eller rasthage utomhus, utan de

betraktas som inomhusutrymmen. Ålands Landskapsregerings tolkning är ett stall med tre väggar ihop med rasthage som djuren har tillgång som motsvarar minst 25% av ytan kan räknas som rastgård, minimum arealkraven i detta fall skall då räknas på inomhusareal.

- **Veranda (definition 28)** är en extra oisolerad takförsedd del som finns utanför fjäderfästallet och vars långsida vanligen har ett tråd- eller nätstängsel och där det finns naturligt ljus och vid behov artificiellt ljus samt strö.
- Verandor betraktas inte som rastgårdar utomhus.

Det är inte tillåtet att föda upp ekologiska djur i en fålla med mycket våt eller sank mark.

Byggnadens isolering, uppvärmning och ventilation ska säkerställa att luftcirkulationen, halten av damm, temperaturen, den relativa luftfuktigheten och gaskoncentrationen hålls inom gränser som säkerställer djurens välbefinnande. Byggnaden ska ha god naturlig ventilation och medge stort dagsljusinsläpp.

Undantag som gäller särskilda nödlägen

Landskapsregeringen kan för en begränsad tid och endast så länge som det är nödvändigt, högst 12 månader, tillåta aktören att:

- **avvika från den djurtäthet i byggnader som fastställts för ekologiskt producerade djur samt från minimiytan i djurstallar inomhus och utomhus.** Tillstånd kan beviljas om naturhändelser såsom översvämningar, jordbävningar, stormar eller eldsvådor förstör de byggnader på gården eller produktionsenheten som djuren använder.

Tillstånd ska sökas från Landskapsregeringen. Till ansökan ska fogas följande utredningar:

- en utredning om förlust eller förstörelse av byggnader
- en kopia av den aktuella planritningen för byggnaden inklusive uppgifter om yta och djurantal före och efter den förödelse som drabbat djurstallen.

För att undantag ska beviljas krävs det att en av Landskapets kontrollanter bekräftat situationen samt att aktören för särskilt noggrann journal över djurtätheten i produktionslokaliteterna under tiden för undantaget. Ekologiska djur och produkter från dem bevarar sin ekologiska status, när den i ett positivt undantag nämnda byggnaden eller djurtätheten används för de ekologiska djuren under den tiden undantaget är i kraft.

9.2 Allmänna krav för alla djurbyggnader

9.2.1 Minimikrav för utrymme inomhus och utomhus (m² /djur)

Minimiytorna för utrymmen för inomhusuppfödning och för rastgårdar utomhus framgår av [Tabellerna 1 - 13](#).

Inom ekologisk produktion beräknas djurens tillgängliga area på följande sätt:

- **För nötkreatur:** med djurens faktiska tillgängliga area avses man den yta där djuren kan stå och röra sig fritt. Sådana ställen där foder- och drickanordningar eller andra konstruktioner hindrar djuren från att stå, gå eller röra sig, räknas inte in när man beräknar den minsta tillgängliga area inomhus som krävs [i Tabell 1](#).
- **Får och getter:** golvytan för en djurhållningsplats där får och getter hålls i grupp, frånsett utfodringshäckens yta, måste vara förenlig med [Tabellerna 2 och 3](#).
- **Svin:** med svinens faktiska tillgängliga area inomhus avses ett utrymme uppgett med inre mått, inklusive dricksanordningar men exklusive foderanordningar, där svinen inte ryms att ligga ned, [Tabell 4](#).
- **Höns och unghöns:** med tillgänglig area avses en area som är minst 30 centimeter bred och har en lutning om högst 14 procent med minst 45 centimeter fri höjd och till vilken redan inte räknas [Tabellerna 5 - 7](#).
- **Broilrar:** med tillgänglig area avses ett strötäckt område som alltid är tillgängligt för broilrarna och som är tillräckligt stort för en broiler att vistas i, [Tabellerna 8 och 9](#). Man kan i den tillgängliga arean räkna in området under linjer för foder- och vattennipplar, om broilern ryms att gå under dessa linjer och lägga sig ner under foderträgen i slutskedet av uppfödningen.

Kraven på utrymmen utomhus som anges [i tabellerna 1-13](#) gäller sådana rasthagar utomhus dit djuren har fritt tillträde från utrymmena inomhus.

När man bygger och underhåller rastgårdar och rasthagar för djur ska miljöbelastningen och djurens välbefinnande beaktas. Djurtätheterna ska vara tillräckligt låga så att marken inte trampas till och växtligheten slits för mycket. Behovet att skydda yt- och grundvatten måste också beaktas tillräckligt i samband med placering och skötsel av rastgårdar för husdjur.

9.2.2 Fönsteryta

Europaparlamentets och rådets förordning 2018/848 slår fast att "Byggnaden ska ha god naturlig ventilation och medge mycket dagsljusinsläpp". Dagsljusinsläpp behöver inte ske enbart via fönster. För att en byggnad med fönster eller ljusinsläpp placerade längs

väggarna ska anses medge mycket dagsljusinsläpp rekommenderas att ytan för dagsljusinsläpp motsvarar cirka 5 procent av golvytan. Sker ljusinsläpp via taket och ger en jämn spridning av dagsljus i byggnaden kan en lägre procentandel accepteras.

I fjäderfähus med flervåningssystem ska fönster och ljusinsläpp placeras så att det säkerställer en jämn fördelning av mycket dagsljus i byggnaden. Om flervåningssystemets konstruktioner förhindrar insläpp av mycket dagsljus i byggnaden, måste ytan för dagsljusinsläpp utökas.

9.2.3 Andelen helt golv av golvytan

Av den golvyta (inte spalt- eller gallergolv) som djuren de facto förfogar över ska andelen helt golv utgöra:

- **minst 1/2** av minimiytan i inomhusdjurstallar för nötkreatur, svin, får och getter ska till konstruktionen vara helt golv
- **minst 1/3** av golvytan i fjäderfähus ska till konstruktionen vara helt golv och det ska vara täckt av strö i likhet med halm, träspån, sand eller torv.

9.3 Krav på djurstallar för nötkreatur, svin, får, getter och hästar

Djurstallar

Djurstallar ska ha släta men inte hala golv. Alla djurstallar ska ha en bekväm, ren och torr ligg- och viloplats som är tillräckligt stor och som ska bestå av helt golv utan spalt. Rymliga, fasta och torra bäddar av strö ska finnas på viloplatsen och på den ska alla djur ha rum att ligga ner samtidigt. Ströet ska bestå av halm eller annat lämpligt naturligt naturmaterial. Ströet får förbättras och berikas med de mineralprodukter som enligt artikel 24 i grundförordningen är tillåtna som gödselmedel eller jordförbättringsmedel i ekologisk produktion (se anvisningen för ekologisk växtproduktion).

Ekologiskt producerat naturmaterial ska i första hand ska användas som strö för ekologiskt uppfödda djur. Om det inte finns ekologiskt producerat naturmaterial att tillgå, kan som strö för ekologiska djur användas t.ex. torv, sand, halm av konventionell spannmål, konventionellt producerad rörflen, biprodukter från sågindustrin och halm som uppkommer vid tröskning av konventionellt höfrö. Om du behöver införskaffa konventionell halm får halmen inte vara behandlad med glyfosat. Dvs det behövs ett intyg från den konventionella jordbrukaren att grödan inte besprutats med det ämnet, eller att det står glyfosatfri halm på fakturan. Glyfosat är ett ämne som visat sig kunna hittas i slutprodukten, vilket inte är lämpligt för ekoprodukter.

I djurstallar för svin ska det alltid finnas en bädd av halm eller annat lämpligt material som är stor nog att alla svin i en fålla kan ligga ner samtidigt på det mest utrymmeskrävande sättet.

Uppbindning av djur

Huvudregeln är att det är förbjudet att hålla djur uppbundna med bindslen och att hålla djur i burar där de inte kan vända sig. Ett födande djur får inte hållas uppbundet. Grisningsboxar får inte användas.

Undantag som gäller uppbinding

a. **Enskilda djur**

Enskilda djur får hållas uppbundna eller isolerade under en begränsad period och i den utsträckning det är motiverat av veterinärmedicinska skäl. Det är endast tillåtet att isolera djuren under en begränsad tid, när personalens säkerhet äventyras eller av djurvälståndsskäl. De nämnda undantagen ska beskrivas i ekoplanens djurskötselplan. En kalv får bindas upp bara för utfodring eller någon annan skötselåtgärd. Kalven får vara uppbunden högst en timme i sträck. *Hur gammal är en kalv?*

b. **Uppbindning av nötkreatur på gårdar med båsladugård**

Undantag kan beviljas för uppbinding av över sex månader gamla kvigor, kor och avelstjuror som föds upp för mjölkproduktion och/eller dikoproduktion. Tillstånd kan inte beviljas för nötkreatur som används för köttproduktion. En gård får ansöka hos Landskapsregeringen om undantag att hålla nötkreatur uppbundna. Tillstånd kan beviljas om gården håller högst 50 nötkreatur (med undantag för ungdjur, ungdjur är nötkreatur som är yngre än sex månader).

På sommaren måste djuren komma ut på bete dagligen. Vintertid måste djuren komma ut minst två gånger per vecka (i en rasthage eller en rastgård). Uppbundna djur ska ha bås som är så långa och breda att nötkreaturen kan stå och ligga ner på ett jämnt underlag. Den främre delen av båset för en ko, kviga eller tjur som hålls uppbunden måste ha helt golv.

Om verksamheten inte längre uppfyller grunderna för beviljande av tillstånd eller de krav som bestämts med stöd av förordningen, annulleras det beviljade tillståndet.

9.4 Krav på djurstallar för fjäderfä

Huvudregler

Det är förbjudet att föda upp fjäderfä i burar.

Den dagliga ljusperioden för fjäderfä får kompletteras med artificiellt ljus för att ge högst 16 timmar ljus per dag, med en sammanhängande nattvila utan artificiellt ljus på minst åtta timmar.

Det totala användbara utrymmet i byggnader för slaktfjäderfä får inte överstiga **1 600 m²** i någon produktionsenhet.

Högst **3 000 värphöns** får hållas i en och samma avdelning av ett fjäderfähus. I byggnader avsedda för värphöns ska en tillräckligt stor del av den golvyta som är tillgänglig för hönsen vara tillgänglig för uppsamling av hönsspillingen.

Om fjäderfän hålls inomhus till exempel på grund av ett långvarigt snötäcke, torra väderförhållanden, restriktioner eller skyldigheter som införts på grundval av unionslagstiftningen ska de ha ständig tillgång till tillräckliga mängder grovfoder och passande material så att deras beteendemässiga behov tillgodoses.

Byggnaderna ska tömmas efter varje uppfött parti av fjäderfä. Under denna tid ska byggnaderna och anordningarna rengöras och desinficeras.

Egenskaper och tekniska krav för fjäderfähus

1. Fjäderfähusen ska byggas så att alla fåglar enkelt har tillgång till utomhusrastgårdar:

- a. fjäderfähusets yttre avgränsning ska ha **in- och utgångshål** (nedan utgångshål) som ger direkt tillgång till utomhusrastgårdar,
- b. varje utgångshål ska vara av lämplig storlek för fåglarna. Tilläggskrav för golvhönshus för minst 350 värphöns. Om hönsen har möjlighet till utevistelse, ska det finnas flera öppningar som ska vara minst 35 centimeter höga och 40 centimeter breda. Öppningarna ska placeras utefter hela byggnadens längd,
- c. fåglarna ska kunna komma åt utgångshålen utan hinder,
- d. utgångshålen vid fjäderfähusets yttre avgränsning ska ha en sammanlagd längd på **minst 4 m per 100 m² av den tillgängliga arean av fjäderfähusets minsta utrymme inomhus**,
- e. om utgångshålen är upphöjda ska en ramp tillhandahållas.

2. För fjäderfähus med veranda:

- a. den yttre avgränsningen från såväl inomhusutrymmet till verandan som från verandan till utomhusrastgården ska ha utgångshål som ger lätt tillgång till verandan respektive utomhusrastgården.
- b. utgångshålen från inomhusutrymmet till verandan ska ha en sammanlagd längd på **minst 2 m per 100 m² av den tillgängliga arean av fjäderfähusets minsta utrymme inomhus**, och utgångshålen från verandan till utomhusrastgården ska ha en sammanlagd längd på **minst 4 m per 100 m² av den tillgängliga**

arean av fjäderfähusets minsta utrymme inomhus. Se övergångsbestämmelse 9.6.2

- c. verandans tillgängliga area **beaktas inte vid beräkningen av djurtätheten och det minsta utrymmet inomhus och utomhus i Tabellerna 5-13.** En utomhustillbyggnad med tak till en byggnad som är avsedd för fjäderfä och **som är isolerad på ett sådant sätt att den inte har utomhusklimat** får dock tas med i beräkningen av djurtätheten och det minsta utrymmet inomhus enligt **Tabellerna 5-13**, om följande villkor är uppfyllda:
- **den är tillgänglig för fjäderfäna 24 timmar om dygnet,**
  - den uppfyller förordningens krav på luftcirkulation, halt av damm, temperatur, relativ luftfuktighet, naturlig ventilation och dagsljusinsläpp som säkerställer djurens välbefinnande.
  - den uppfyller samma krav på utgångshål som i punkterna a och b,

Se övergångsbestämmelse 9.6.3

- d. verandans tillgängliga area räknas inte in i det totala användbara utrymmet i fjäderfähus för slaktfjäderfä, 1 600 m² i en produktionsenhet.

3. För fjäderfähus som är indelade i skilda avdelningar för att inhysa flera flockar:

- a. avdelningarna ska säkerställa att kontakt med andra flockar begränsas och att fåglar från olika flockar inte kan blandas i fjäderfähuset,
- b. de största flockstorlekarna i en enskild avdelning i ett fjäderfähus:
- 3 000 föräldradjur av arten *Gallus gallus*;
  - 10 000 unghöns;
  - 4 800 slaktfjäderfän av arten *Gallus gallus*;
  - 2 500 kapuner;
  - 4 000 poularder;
  - 2 500 kalkoner;
  - 2 500 gäss;
  - 3 200 pekingankor av hankön eller 4 000 pekingankor av honkön;
  - 3 200 myskankor av hankön eller 4 000 myskankor av honkön;
  - 3 200 mulardankor av hankön eller 4 000 mulardankor av honkön;
  - 5 200 pärlhöns.
- c. **avdelningarna ska åtskiljas av täta skiljeväggar för andra slaktfjäderfän än av arten *Gallus gallus*.** Avsikten med sådana täta skiljeväggar är att säkerställa fullständig fysisk åtskillnad från golv till tak i varje avdelning i fjäderfähuset. Livsmedelsverkets tolkning är att

varje avdelning ska ha egen fristående ventilation. Avdelningarna kan ha gemensam utrustning för utfodring och utgödsling. **Se övergångsbestämmelse 9.6.4.**

- d. avdelningarna ska åtskiljas genom täta eller halvtäta skiljeväggar eller nät eller trådnät för föräldradjur av arten *Gallus gallus*, värphöns, unghöns, värphönstuppar och slaktfjäderfän av arten *Gallus gallus*. Avdelningarna kan dock ha gemensam utrustning för utfodring, ägguppsamling och utgödsling.

4. Flervåningssystem får användas i fjäderfähus. Om flervåningssystem används ska följande regler gälla:

- a. flervåningssystem får endast användas för föräldradjur av arten *Gallus gallus*, värphöns, unghöns för framtida äggproduktion, unghöns för framtida föräldradjur och värphönstuppar,
- b. i flervåningssystem får **högst tre våningar med tillgänglig area användas, inbegripet bottenvåningen**. Detta är golv och två våningar, men våningen där redena finns betraktas inte som en våning. Den fria höjden mellan planen måste vara minst 45 centimeter. **Se övergångsbestämmelse 9.6.5.**
- c. de upphöjda våningarna ska vara konstruerade på ett sådant sätt att de förhindrar att spillning faller på fåglar nedanför och ska vara utrustade med ett **effektivt system för avlägsnande av stallgödsel**. **Se övergångsbestämmelse 9.6.5.**

Mer om golvhönshus i flera våningar (värphöns):

- När nivån framför redena uppfyller definitionen av tillgänglig areal, bedöms situationen från fall till fall.
  - Om spillning kan falla under nivån framför redena, måste man avgöra vilket sätt det bäst går att förhindra att hönorna smutsas ner. Då används antingen olika lösningar, t.ex. gödselmattor, för att förhindra att spillningen faller på våningar nedanför eller också hindras hönorna från att ta sig under våningen.
  - Om området inte räknas in i den tillgängliga arean, behöver man inte med hjälp av konstruktioner hindra att spillningen faller på våningar nedanför.
- Om nivåerna framför redena inte uppfyller definitionen av tillgänglig area, anses de samt lutande ramper och hoppytor i huvudsak fungera som gångvägar → man behöver inte hindra att spillningen faller på våningar nedanför

d. det ska vara enkelt att inspektera fåglarna på alla våningar,

e. flervåningssystem ska säkerställa att alla fåglar kan röra sig fritt och enkelt till de olika nivåerna eller mellanliggande områdena

f. flervåningssystem ska vara konstruerade på ett sådant sätt att alla fåglar får lätt och likvärdig tillgång till utomhusrastgårdar.

5. Fjäderfähus ska vara utrustade med **sittpinnar eller upphöjda sittytor eller båda**. Sittpinnar eller upphöjda sittytor eller båda ska tillhandahållas för fåglarna från ung ålder i mått eller proportioner som motsvarar gruppens och fåglarnas storlek enligt **Tabellerna 5, 6, 7, 8, 9, 10 och 13**.

Värphöns: Sittpinnarna ska vara av ett material som är lämpligt för hönorna, utan vassa kanter och sådana att hönorna kan använda dem utan besvär. I golvhönseserier med minst 350 värphöns får sittpinnarna inte vara placerade ovanför ströbädden, och det horisontella avståndet mellan pinnarna ska vara minst 30 centimeter och 20 centimeter mellan pinne och vägg.

Kycklingar, utkast: Under hela uppfödningssperioden ska det i hönsstallet finnas lämpliga sittpinnar som kan användas av hela gruppen och är jämnt placerade i hela utrymmet. Sittpinnarna ska vara av material som är lämpligt för kycklingarna, utan vassa kanter och sådana att kycklingarna kan använda dem utan besvär. **Se övergångsbestämmelse 9.6.4.**

6. Flyttbara fjäderfähus får användas för fjäderfä under förutsättning att de flyttas regelbundet under produktionscykeln för att säkerställa att fåglarna har tillgång till växtlighet och minst mellan varje parti av fjäderfä. Den djurtäthet för slaktfjäderfä som anges **i tabellerna 8-13** kan ökas till högst 30 kg levande vikt/m² under förutsättning att ytan på bottenvåningen i det flyttbara fjäderfähuset inte överstiger 150 m².

9.5 Rengöring av djurstallarna

Genom att sköta om den allmänna hygien i djurstallet kan man hålla gnagare och insekter på avstånd från byggnadens omgivning.

Endast de ämnen som ingår i **Bilaga III** får användas för rengöring och desinfektion av utrustning som används i djurstallarna och vid djurhållningen fram till **31.12.2023**. Över användningen av produkter ska föras journal varav framgår vilken eller vilka dagar produkten använts, produktens namn, verksamma ämnen och användningsställe.

För bekämpning av insekter och andra skadedjur i djurstallar och utrustning som används i djurhållningen får man endast använda ämnen som anges i bilaga 1 till förordning 2021/1165 samt registrerade ämnen för bekämpning av gnagare (endast ämnen som används i fällor).

9.6 Övergångsbestämmelser

Svin:

9.6.1 Jordbruksföretag eller produktionsenheter med **svin** i anläggningar som byggts, renoverats eller tagits i bruk före den dag då denna förordning börjar tillämpas i överensstämmelse med förordningarna (EG) nr 834/2007 och (EG) nr 889/2008 och för vilka **omfattande ombyggnader av yttre faciliteter** krävs för att uppfylla kravet att **minst hälften av utomhusutrymmets yta ska bestå av helt golv** enligt artikel 11 i den här förordningen, ska följa den artikeln senast från och med den **1 januari 2030**.

Fjäderfä:

9.6.2 Jordbruksföretag eller produktionsenheter med **fjäderfähus** som byggts, renoverats eller tagits i bruk före 1.1.2022 i överensstämmelse med förordningarna (EG) nr 834/2007 och (EG) nr 889/2008 och för vilka **renovering av djurens lokaler** krävs för att uppfylla det krav på **den sammanlagda längden på in- och utgångshål från inomhusutrymmet till verandan** som anges i artikel 15.2 led b i den här förordningen, ska följa det ledet senast från och med **den 1 januari 2025**.

9.6.3 Jordbruksföretag eller produktionsenheter med **fjäderfähus med en utomhusdel till byggnaden** som byggts, renoverats eller tagits i bruk före den dag då denna förordning börjar tillämpas i överensstämmelse med förordningarna (EG) nr 834/2007 och (EG) nr 889/2008 och för vilka en **omfattande minskning av djurtätheten inomhus eller renovering av byggnader** krävs för att uppfylla kraven rörande beräkningen av djurtätheten och det minsta utrymmet inomhus enligt del IV i bilaga I till den här förordningen samtidigt som artikel 15.2 c följs, ska följa de bestämmelserna senast från och med den **1 januari 2025**.

9.6.4 Jordbruksföretag eller produktionsenheter med **fjäderfähus** som byggts, renoverats eller tagits i bruk före den dag då denna förordning börjar tillämpas i överensstämmelse med förordningarna (EG) nr 834/2007 och (EG) nr 889/2008 och för vilka renovering av djurens lokaler eller ersättning av utrustning krävs för att uppfylla de **krav på täta skiljeväggar** som anges i artikel 15.3 c eller det **krav på sittpinnar eller upphöjda sitttytor** som anges i artikel 15.5 i den här förordningen, ska följa de bestämmelserna senast från och med **den 1 januari 2025**.

9.6.5 Jordbruksföretag eller produktionsenheter med **fjäderfähus med flervåningssystem** som byggts, renoverats eller tagits i bruk före den dag då denna förordning börjar tillämpas i överensstämmelse med förordningarna (EG) nr 834/2007 och (EG) nr 889/2008 och för vilka **omfattande ombyggnader av djurens lokaler eller ersättning av utrustning** krävs för att uppfylla de krav på högsta antal våningar och på systemet för avlägsnande av stallgödsel som anges i artikel 15.4 led b respektive c i den här förordningen, ska följa de leden senast från och med den **1 januari 2030**.

9.6.6 Jordbruksföretag eller produktionsenheter med **fjäderfähus vars utomhusrastgård sträcker sig mer än 150 m från närmaste in- och utgångshål** och som byggts,

renoverats eller tagits i bruk före den dag då denna förordning börjar tillämpas i överensstämmelse med förordningarna (EG) nr 834/2007 och (EG) nr 889/2008 och för vilka **omfattande anpassningar av anläggningarnas struktur eller ytterligare markförvärv** krävs för att uppfylla det krav på längsta avstånd som anges i artikel 16.6 i den här förordningen, ska följa den bestämmelsen senast från och med **den 1 januari 2030**.

9.6.7 Jordbruksföretag eller produktionsenheter som producerar **unghöns i fjäderfäanläggningar** som byggts, renoverats eller tagits i bruk före den dag då denna förordning börjar tillämpas i överensstämmelse med förordningarna (EG) nr 834/2007 och (EG) nr 889/2008 och för vilka **omfattande anpassningar av fjäderfähusens struktur eller ytterligare markförvärv** krävs för att följa reglerna i del IV avsnitt 2 i bilaga I till den här förordningen, ska iaktta den djurtäthet och det minsta utrymme inomhus och utomhus för unghöns och värphönstuppar som anges i del IV avsnitt 2 i bilaga I till den här förordningen senast från och med **den 1 januari 2030**.

Tips

- Kraven på utrymme för djur måste alltid uppfyllas. Om djurantalet ökar efter den första kontrollen, ska också den area som är tillgänglig för djuren öka, både inomhus och utomhus. Om den area som är tillgänglig för djuren minskar, måste djurantalet anpassas till den tillgängliga arean.
- Utrymmeskraven är minimikrav.
- Spara den planritning för byggnaderna och beräkningarna som användes vid den första kontrollen för senare kontroller.
- Rastgårdar utomhus för fjäderfä ska vara sådana att fåglarna gärna går dit och där ska finnas platser där fåglarna får skydd.
- I synnerhet i fjäderfähus ska ljusinsläppen planeras så att det blir en jämn fördelning av dagsljus i byggnaden.

10 Betesgång och utevistelse

- Under betesperioden måste alla nötkreatur, får, getter och hästar dagligen komma ut på bete alltid när förhållandena medger det.
- För tjurar som är äldre än ett år får man avvika från beteskravet på så sätt att de åtminstone måste få vistas i en rasthage eller rastgård varje dag. I detta fall förutsätts daglig utevistelse vintertid.
- Svin ska ha tillgång till rastgårdar eller rasthagar utomhus eller till betesmark åtminstone från maj till oktober.
- Fjäderfä ska ha tillgång till utomhusrastgårdar alltid när väderförhållandena medger det, åtminstone från maj till oktober.
- Rastgårdar utomhus för fjäderfä ska vara attraktiva för fåglarna.
- Utomhusrastgårdar för fjäderfän ska huvudsakligen vara täckta med olika sorters växtlighet som underhålls regelbundet.
- När fjäderfä och svin inte har möjlighet till daglig utevistelse ska djuren ha ständig tillgång till grovfoder i form av färskfoder, torrfoder eller ensilage i tillräckliga mängder.

10.1 Allmänna krav på utevistelse för alla djurslag

Djur som sköts ekologiskt ska ha permanent tillgång till utomhusområden så att de har möjlighet att röra på sig, företrädesvis bete, närhelst väder och säsong och markbeskaffenhet möjliggör detta, såvida inte inskränkningar och förpliktelser som rör skyddet av människors och djurs hälsa har införts på grundval av unionslagstiftningen, t ex fågelinfluensa reglerna.

Landskapsregeringens tolkning är att den normala enhetliga betesperioden på Åland i är minst fyra månader, i regel från början av juni till slutet av september.

Om djuren under betesperioden i strid med produktionsvillkoren vistas inomhus eller i rastgårdar/rasthagar utomhus (frånsett sjuka djur och tjurar äldre än ett år, också eventuella tillfälliga undantag på grund av väderförhållanden och markbeskaffenhet) måste detta antecknas och redovisas vid kontroll.

10.2 Allmänna undantag från kraven på utevistelse

A. Djurens möjlighet till utevistelse vintertid

Det går att avstå från utevistelse för nötkreatur, får och getter vintertid om förhållandena för djuren uppfyller alla villkor som följer här:

- djuren får dagligen gå på bete under betesperioden,
- den tid djuren vistas utomhus förlängs minst två veckor så att den är längre än den normala betesperioden,
- djuren är inte uppbundna.

Detta undantag får inte tillämpas på hästar.

I följande fall får man **tillfälligt** avstå från rastning av djuren:

B. Väderförhållanden:

- mycket hård vind (vintertid)
- kraftigt regn
- mycket hård köld (nötkreatur, får, getter)
- köld (svin)
- varma dagar då insekterna är så många att det stör djuren (då får djuren vistas ute under den svalare tiden på dygnet).

C. Markens skick varvid utevistelse inte krävs:

- betesmarkens yta trasas sönder så att det äventyrar betesväxternas normala tillväxt
- rastgårdarna och rasthagarna är så hala att risken för att djuren ska skada sig är stor.

10.3 Utevistelse för nötkreatur

Uppfödningssystemen ska bygga på maximalt utnyttjande av betesmark beroende på tillgången till betesmark under de olika årstiderna. Nötkreaturen ska ha möjlighet till utevistelse året om. **Under betesperioden ska alla nötkreatur få gå på bete dagligen.**

Betesmark är ett område som är täckt av växtlighet och där djuret får en del av sitt dagliga näringsbehov tillgodosett.

Undantag från kravet på betesgång för nötkreatur

När det gäller tjurar över ett år kan man avvika från beteskravet så att tjurarna åtminstone bör ha daglig tillgång till en rastgård eller rasthage, se mer punkt 9.1. I detta fall förutsätts daglig utevistelse vintertid.

Undantag från kravet på utevistelse året om för nötkreatur

Från utomhusvistelsen för nötkreatur vintertid får man avvika bara om villkoren i punkt 10.2 A uppfylls.

Användning av undantag förutsätter noggrann bokföring över djurens utevistelse som ska kunna visas upp i samband med den årliga produktionskontrollen.

10.4 Utevistelse för får och getter

Uppfödningssystemen för får och getter ska bygga på maximalt utnyttjande av betesmark beroende på tillgången till betesmark under de olika årstiderna. Får och getter ska ha

tillgång till utevistelse året om. **Under betesperioden ska alla får och getter dagligen få gå på bete.**

Undantag från kravet på utevistelse året om för får och getter

Från utomhusvistelsen för får och getter vintertid kan man avvika bara om villkoren i punkt 10.2 A i Allmänna undantag från kraven på utevistelse uppfylls. Lamm och killingar som fötts på hösten efter betesperioden ska rastas utomhus när väderförhållandena medger det, om de slaktas före följande betesperiod.

10.5 Utevistelse för svin

Svinen ska ha tillgång till rastgård, rasthage eller bete åtminstone från maj till oktober. I rasthagarna och rastgårdarna ska svinen kunna böka och gödsla. Olika underlag får användas för att göra det möjligt för svinen att böka. Solida bottenlösningar i rasthagar tillåts, om man ser till att det finns material som svinen kan böka i, exempelvis torv, i rastgården. Minst hälften av den föreskrivna minimiytan för utomhusutrymmen ska till sin konstruktion vara fast, inte spalt- eller gallerbotten.

Se övergångsbestämmelse 9.6.1

Krav på växtlighet och utomhusområdets egenskaper

Utomhusrastgårdar ska vara attraktiva för svin, de skall kunna böka. När det är möjligt ska företräde ges åt ängar eller betesmarker med träd eller skog. Utomhusrastgårdar ska tillhandahålla utomhusklimat och tillgång till skydd och resurser som ger svinen möjlighet att reglera kroppstemperaturen i gyttjebad. Det är dock inte tillåtet att föda upp ekologiska djur i en fålla med mycket våt eller sank mark. Mark i anlagda rastgårdar och på andra ställen utomhus som är hårt belastade av djuren, ska vara hårdgjord, dränerad eller naturligt ha motsvarande egenskaper.

Du ska även se till att alla dina grisar har plats så att de kan ligga ner samtidigt. Liggplatserna ska vara torra och rena samt anpassade för grisarna och det klimat som är i stallet. Om ditt stall har ett utomhusliknande klimat bör det finnas en bädd av halm eller annat skyddande material på liggplatserna under den kalla årstiden.

När grisar går ute 12 timmar eller mer under den kalla årstiden, det vill säga när betet inte längre växer, räknas de som utegångsdjur. När du har djuren ute under vintern ställer det höga krav på djurhållningen. Det här gäller när du har dina grisar som utegångsdjur:

- Det är bara djur som är lämpade för att vara ute som får användas som utegångsdjur.
- Marken, terrängen och andra yttre förhållanden där djuren är ska vara lämplig att använda.

- Grisarna ska ha tillgång till en ligghall, eller annat stall, som ger dem skydd mot väder och vind samt en torr och ren liggplats.

10.6 Utevistelse för hästar

Alla hästar ska dagligen ha tillgång till bete, en rastgård eller en rasthage. **Under betesperioden ska hästarna dagligen få komma ut på bete.** Hästarnas behov av motion, utevistelse och socialt umgänge ska tillgodoses dagligen. Plötsliga ändringar i de dagliga skötselåtgärderna måste undvikas.

10.7 Utevistelse för fjäderfä

Fjäderfäna ska ha **permanent tillgång till rastgårdar, företrädesvis betesmark, åtminstone från maj till oktober** så att de har möjlighet att röra på sig närhelst väder och säsong och markbeskaffenhet möjliggör detta, såvida inte inskränkningar och förpliktelser som rör skyddet av människors och djurs hälsa har införts på grundval av unionslagstiftningen.

Fjäderfäna ska ha tillgång till en rastgård alltid då det är möjligt, under minst en tredjedel av sina liv. Värphöns och slaktfjäderfän ska emellertid ha tillgång till en rastgård alltid när det är möjligt, under minst en tredjedel av sitt liv, med undantag för de tillfällen då det införts tillfälliga begränsningar på grundval av unionslagstiftningen.

Fjäderfän ska ha kontinuerlig tillgång till rastgårdar på dagtid från en så låg ålder som möjligt, då de fysiologiska och fysiska villkoren tillåter detta, med undantag för de tillfällen då det införts tillfälliga begränsningar på grundval av unionslagstiftningen. Kycklingar som är yngre än 6 veckor får hållas inomhus oberoende av väder.

När det gäller **avelsfjäderfän och unghöns som är under 18 veckor gamla**, om inskränkningar och förpliktelser som rör skyddet av människors och djurs hälsa och som införts på grundval av unionslagstiftningen uppfylls och hindrar avelsfjäderfän och unghöns som är under 18 veckor gamla från att få tillgång till rastgårdar, **beträktas verandor som rastgårdar**. I så fall ska de ha ett metallnätstängsel som håller andra fåglar ute.

Om fjäderfän hålls inomhus på grund av restriktioner eller skyldigheter som införts på grundval av unionslagstiftningen ska de ha ständig tillgång till tillräckliga mängder grovfoder och passande material så att deras beteendemässiga behov tillgodoses.

Väderlek som är ogynnsamt för fjäderfä och då det inte är nödvändigt att låta fåglarna gå ute är bland annat störtregn, köld och mycket hård vind. Sjuka och skadade fåglar kan hållas inomhus oberoende av vädret.

Krav på växtlighet och utomhusområdets egenskaper för fjäderfä

Utomhusrastgårdar för fjäderfän ska vara attraktiva för fåglarna och vara fullt tillgängliga för samtliga fåglar.

För fjäderfähus som är indelade i skilda avdelningar för att inhysa flera flockar ska de utomhusrastgårdar som hör till varje enskild avdelning avskiljas för att säkerställa att kontakt med andra flockar begränsas och att fåglar från olika flockar inte kan blandas.

Utomhusrastgårdar för fjäderfän ska huvudsakligen vara täckta med olika sorters växtlighet. Utomhusrastgårdar ska ge fåglarna ett tillräckligt antal skyddade anläggningar, skydd, buskar eller träd som är spridda över hela utomhusrastgården för att säkerställa att fåglarna använder hela utomhusrastgården på ett balanserat sätt. Växtligheten i utomhusrastgårdar ska underhållas regelbundet för att motverka näringsöverskott.

Utomhusrastgårdar får inte sträcka sig mer än **150 m** från närmaste utgångshål i fjäderfähuset (se 1.3, definition 69). Utomhusrastgårdar får dock sträcka sig upp till **350 meter** från närmaste utgångshål i fjäderfähuset under förutsättning att det finns ett tillräckligt antal skydd mot dåligt väder och rovdjur jämnt fördelade över hela utomhusrastgården, och **minst fyra skydd per hektar**.

Den nationella lagstiftningen (JSM förordning 814/2017) förutsätter att fjäderfä och andra fåglar i fångenskap ska ha tillgång till foder och dricksvatten inomhus eller på en sådan annan plats dit vilda fåglar inte har tillträde.

Vattenfåglar ska ha tillgång till ett vattendrag, en damm, en sjö eller en bassäng när väderförhållandena och hygienvillkoren tillåter detta, så att deras artspecifika behov och djurvälståndskrav uppfylls. Om väderförhållandena inte tillåter sådan tillgång, ska de ha tillgång till vatten så att de kan doppa huvudet för att tvätta fjäderdräkten. När det gäller gäss ska utomhusrastgården ge fåglarna möjlighet att tillgodose deras behov av att äta gräs.

Om det råder förhållanden som innebär att fodertillgången på området utomhus är begränsad, på grund av till exempel ett långvarigt snötäcke eller svåra väderförhållanden, ska kompletterande grovfoder ingå i kosten för fjäderfän.

För varje omgång fjäderfän som har fötts upp ska fållorna lämnas tomma i minst två månader för att växtlighet ska kunna växa upp igen. Aktören ska föra journal eller bevara dokumentation eller styrkande handlingar om tillämpningen av en sådan period. Kravet på tomhållning gäller inte ett avgränsat område i närheten av byggnadens utgångshål, förutsatt att områdets underlag kan bytas ut eller rengöras regelbundet. Dessa krav ska inte tillämpas på småskalig uppfödning av fjäderfän som inte hålls i fållor och som är frigående hela dagen.

Den sammanlagda ytan av området för fjäderfänas utevistelse ska minst motsvara **Tabellerna 5-13**.

Se övergångsbestämmelse 9.6.6

Tips

- Ekologiska djur ska ha permanent tillgång till rastgårdar, företrädesvis betesmark, närhelst väder och säsong och markbeskaffenhet möjliggör detta.
- Ekologisk animalieproduktion avviker från konventionell produktion bland annat vad gäller krav på betesgång och utevistelse för djuren. Se till att betesgången och utevistelsen för ekologiska djur genomförs enligt målen och motsvarar konsumenternas uppfattning om ekologiska djur på bete.
- Låt ett ekologiskt djur vänja sig vid och lära sig att vistas utomhus/gå på bete vid så ung ålder som möjligt.
- Bra stängsel och färdvägar underlättar betesgången. Om gräset tar slut på betesmarken hindrar inte ens bra stängsel flocken från att rymma.
- Med avseende på betesgång ska en stut jämföras med ett djur av honkön.
- I synnerhet på gårdar med automatisk mjölkning bör man noggrant fundera på hur betesgången ska planeras och genomföras.
- I ekoplanens avsnitt för djurskötselplan ska du föra in uppgifter om hur betesgången genomförs.
- På diko-/fårgårdar ska du i förväg noggrant planera djurens betesgång, i synnerhet om besättningen/hjorden får avkomma på hösten eller om djuren kalvar/lammar under alla årstider.

11 Stallgödsel

- Det maximala antalet djur bestäms enligt den åkerareal i ekologisk odling som används för spridning av stallgödsel så inte spridningen överstiger 170 kg kväve per år/hektar.

11.1 Areal för spridning av stallgödsel

Jordens bördighet och biologiska aktivitet ska bibehållas och ökas inom ekologisk växtodling

- a) genom fleråriga växtföljder, inklusive genom användning av baljväxtgrödor som obligatorisk huvudgröda eller täckgröda vid växelbruk och andra gröngödselgrödor, utom när det rör sig om gräsmark eller fleråriga foderväxter,
- b) genom kortsiktiga gröngödselgrödor och baljväxter samt genom användning av växtmångfald, när det rör sig om växthus eller andra fleråriga grödor än foderväxter, och
- c) i samtliga fall genom tillförsel av stallgödsel eller organiskt material från ekologisk produktion, båda företrädesvis komposterade

Om växternas näringsbehov inte kan tillgodoses genom de åtgärder som fastställs i punkterna a-c ovan, får endast gödselmedel och jordförbättringsmedel som är godkända för ekologisk produktion användas och detta bara i den omfattning som är nödvändig. Aktörerna ska dokumentera användningen av dessa produkter. Inbegripet konventionell stallgödsel. Alltså; tar en ekologisk gård emot konventionell stallgödsel måste detta vara motiverat i ekoplanen och dokumenteras i odlingsanteckningar.

Den totala mängd stallgödsel som används på produktionsenheterna under omställning och de ekologiska produktionsenheterna får inte överstiga 170 kg kväve per år/hektar utnyttjad jordbruksareal. Gränsvärdet ska endast gälla för användningen av stallgödsel, torkad stallgödsel och torkad fjäderfägödsel, komposterade exkrement från djur, inbegripet fjäderfägödsel, komposterad stallgödsel och flytande exkrement från djur. När aktören anmäler sig till kontrollen av animalieproduktion ska han eller hon ge Landskapsregeringen en utredning om att arealen för spridning av stallgödsel räcker till för den gödsel som gårdens djur producerar. Det maximala antal djur per hektar som motsvarar totalkvävet från högst 170 kg stallgödsel framgår av [Tabell 14](#).

Om den åkerareal som aktören förfogar över inte räcker till, måste aktören visa upp ett **skriftligt avtal** om spridning av överlopps stallgödsel. **Ett avtal om överlopps gödsel som uppkommer på en ekologisk produktionsenhet kan bara ingås med en annan aktör som bedriver ekologisk produktion.** Den maximala mängden beräknas på grundval av samtliga ekologiska produktionsenheter som ingår i ett sådant samarbete. Avtalet ska uppvisas för kontrollanten vid övervakning. Om det sker ändringar i förhållandet mellan gårdens djurantal och åkerareal granskas avtalen om spridning av stallgödsel på nytt.

Mindre mängder ekologisk stallgödsel får överlåtas till privata trädgårdsodlingar.

Till åkerarealen räknas arealen med jordbruksgrödor, trädgårdsgrödor, träda och gröngödsling. Naturbeten kan vid uträkning av åkerarealen beaktas i fråga om den stallgödsel som blir kvar på betesmarken (areal som beaktas = betestid i månader /12 * naturbetets areal).

11.2 Lagring av stallgödsel

När man dimensionerar lagringen av stallgödsel ska nitratdirektivet iakttas. Också hanteringen och spridningen av stallgödsel ska till alla delar motsvara de krav som har anges i nitratdirektivet.

Tips

- Kom ihåg att uppdatera avtalen om gödselspridning om det sker ändringar i förhållandet mellan gårdens djurantal och åkerareal.

Åländska villkor för ekologisk certifiering av livsmedelsproduktion

Dnr: ÅLR 2023/1312

Datum: 16.2.2023

PB 1060, AX-22111 Mariehamn

registrator@regeringen.ax

+358 18 25 000

www.regeringen.ax

Innehållsförteckning

1 Definitioner.....	3
1.1 Ekologiska livsmedel	3
1.2 Framställning av livsmedel på gården.....	4
Framställning av obearbetade produkter.....	4
Låggradig förädling av ekologiska produkter på gården	4
1.3 Övriga definitioner	5
2 Lagstiftning.....	8
3 Ekoplan	10
4 Särskilda krav på ekologiska livsmedel	11
4.1 Förbud och begränsningar gällande produktionen.....	11
4.1.1 GMO-förbud.....	11
4.1.2 Bestrålningsförbud.....	14
4.1.3 Begränsningar och villkor för råvaror och framställningsmetoder.....	14
4.1.4 Förbud mot användning av konstruerat nanomaterial	15
4.1.5 Tillåtna tvätt- och desinfektionsmedel i lokaler för bearbetning och lagring.....	15
4.2 Särhållning för att förhindra förväxling och sammanblandning av ekologiska och vanliga produkter	16
4.2.1 Framställning.....	16
4.2.2 Förhindrande av sammanblandning med genetiskt modifierade råvaror.....	17
4.2.3 Krav på lagring, transport och mottagning av ekologiska livsmedel	17
5 Sammansättning	18
5.1 Allmänna krav på ekologiska livsmedel.....	19
5.2 Ekologiska livsmedel	20
5.2.1 Ingrediensstillstånd.....	20
5.3 Konventionella produkter som innehåller ekologiska ingredienser.....	21
5.3.1 Produkter från jakt på vilda djur och fiske	22
5.3.2 Övriga konventionella produkter som innehåller ekologiska ingredienser	23
5.4 Exempel: ekologiskt livsmedel eller en konventionell produkt som innehåller ekologiska ingredienser?	23
6 Bokföring och handlingar.....	25
6.1 Mottagna ekologiska livsmedel.....	25
6.2 Mottagna konventionellt producerade produkter, tillsatser och processhjälpmedel.....	26
6.3 Framställning och lagerförda ekologiska livsmedel.....	26

6.4 Överlämnade ekologiska livsmedel.....	27
6.5 Aktörer som inte fysiskt lagrar eller behandlar ekologiska produkter	27
6.6 Balanskalkyler	27

1 Definitioner

Det här avsnittet innehåller en förteckning över definitioner med anknytning till ekologisk livsmedelsproduktion.

1.1 Ekologiska livsmedel

Av de jordbruksprodukter som omfattas av förordningen om ekologisk produktion 2018/848 kan följande vara ekologiska livsmedel:

- a. levande eller obearbetade jordbruksprodukter
- b. bearbetade jordbruksprodukter för användning som livsmedel
- c. andra nära besläktade jordbruksprodukter som förtecknas i bilaga I till ekoförordningen (exempelvis jäst som används som livsmedel, mate, sockermajs, vinblad, palmhjärtan, humleskott och liknande ätbara delar av växter eller produkter som härrör från dessa).

Med **levande ekologiska jordbruksprodukter** avses levande djur som är avsedda för människoföda, det vill säga livsmedelsproducerande djur såsom

- ekologiskt uppfödda nötdjur, svin, får och fjäderfän.

Med **obearbetade ekologiska jordbruksprodukter** avses växtprodukter på markytan och husdjursprodukter vars ursprungliga form inte har ändrats nämnvärt, såsom ekologiskt producerade

- kött och ätliga delar av djur
- obehandlad mjölk
- honung
- grönsaker och vegetabilier
- ätliga frukter och nötter
- kaffebönor, teblad och obearbetade kryddor
- spannmål
- icke upphettade vegetabiliska oljor och animaliska fetter
- skogsbär, svamp och uppsamlingsprodukter som är tillåtna i EU enligt förordningen om nya livsmedel

Ekologiskt framställda och bearbetade ekologiska jordbruksprodukter är produkter som har bearbetats genom att betydligt ändra produktens ursprungliga form från ovanstående produkter, såsom ekologiskt producerade

- köttberedningar
- beredda mjölkprodukter (såsom ost, yoghurt och glass)
- bearbetade grönsaker
- bageri- och konditoriprodukter
- sötsaker

- socker.

Däremot är konventionella produkter vid vars bearbetning man har använt mindre än 95 % ekologiska ingredienser av jordbruksursprung inte ekologiska livsmedel. Som ekologiska livsmedel betraktas inte heller produkter som innehåller ingredienser som inte är tillåtna enligt förordningen om ekologisk produktion.

1.2 Framställning av livsmedel på gården

Inom ramen för ekologisk jordbruksverksamhet kan man hantera obearbetade produkter och bedriva låggradig förädling. Landskapsregeringen kontrollerar denna typ av verksamheter i samband med den övriga kontrollen av jordbruket. Verksamheten behöver finnas beskriven i gårdens ekoplan. Försäljningen kan ske från gården, via marknader och REKO-ring, på nätet eller via andelslag.

Framställning av obearbetade produkter

Hit hör

- Hackning, malning, frysning
- Blandning av råvaror sinsemellan (råkost, örtblandningar, müsli, puréer).
- Förpackning och märkning som ekologiska produkter
- Slakt och styckning av kött inkl framställning av malet kött
- Framställning av mjöl och gryn i en kvarn på gården eller som underleverans i annans kvarn
- Skalning, finfördelning och förvällning av potatis och grönsaker
- Kylning, nedfrysning, upptining eller nedkylning av bär eller obehandlad mjölk
- Styckning, blandning, nedfrysning och dylikt samt förpackning av produkter som beställts som fraktarbete utanför gården
- Märkning som ekologiska produkter på gården (exempelvis av ekologiskt mjöl som malts i fraktkvarn, kött som returnerats från ett slakteri).

Låggradig förädling av ekologiska produkter på gården

Så kallad låggradig förädling eller hantering av ekologiska produkter sker när en gård exempelvis gör i ordning, tvättar eller torkar ekologiskt producerade jordbruksprodukter för sin gårdsbutik.

Exempel:

- Torkning av spannmål. Om torkningen görs som underleverans ska verksamheten finnas beskriven i ekoplanen.
- Förpackning av potatis i säckar/detaljförpackningar och märkning som ekologisk potatis

- Förpackning och märkning av ägg eller honung som ekologiska produkter
- Tvättning av potatis och övriga rotsaker
- Torkning av bär, örter och svamp
- Krossning av torkade örter
- Pressning av olja till foder på den egna gården (komponenter säljs eller överläts inte);
- Förpackning av ovannämnda produkter

Följande aktiviteter kräver däremot anslutning till kontrollen för livsmedelsaktörer, blankett.

- Processer som avsevärt ändrar den ursprungliga produkten ex genom upphettning, rökning, saltning, mognad, torkning, marinering, extraktion och så vidare. Se punkt 1.3.
- Livsmedelsframställning ex. Blandbröd, sockrade safter och sylter
- Puréer som upphettas eller pastöriseras
- Pressning av olja som säljs utanför gården

Underleverantörsförfarande (fraktarbete)

När en ekologisk gård överför beredningsskeden för ekologiska produkter till att utföras som fraktarbete exempelvis till en icke-ekologisk granngård kallas förfarandet underleverans, där den ekologiska gården fungerar som huvudman och grannen som underleverantör. Aktiviteten beskrivs i gårdens ekoplan. Kännetecknande för underleverantörsförfarandet är att huvudmannen behåller äganderätten till och ansvaret över den ekologiska produkten under hela underleverantörsfunktionen. Huvudmannen anmäler underleverantörsarbete till tillsynsmyndigheten. Fraktarbete som utförs av en underleverantör granskas som en del av huvudmannens verksamhet och därför ska underleverantören ge huvudmannen en skriftlig förbindelse om att iaktta lagstiftningen gällande ekoproduktion.

Underleverantörsförfarandet och de olika åtgärder som ingår i det beskrivs närmare i "Åländska villkor för certifiering av ekologisk livsmedelsproduktion för alla ekologiska aktörer", under punkt 5 om underleverantörer och entreprenadtjänster.

1.3 Övriga definitioner

Ekologiska produkter: Levande och obearbetade ekologiskt producerade jordbruksprodukter, bearbetade jordbruksprodukter som används som livsmedel, foder, växtförökningsmaterial och frön, samt produkter i bilaga I till EU:s förordning om ekologisk produktion.

Ekologisk: Som kommer från eller har anknytning till ekologisk produktion och kontrolleras enligt ekoförordningens krav.

Livsmedel: avser alla ämnen eller produkter, inklusive bearbetade, delvis bearbetade eller obearbetade produkter, som är avsedda eller rimligen kan antas avnjutas av människor i enlighet med artikel 4.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002. "Livsmedel" omfattar drycker, tuggummi och vatten, medräknat alla ämnen som avsiktligt tillförts livsmedlet under dess framställning eller hantering.

Framställning: innebär konservering eller bearbetning av ekologiska produkter eller produkter i omställningsperioden, eller all annan beredning av en obearbetad produkt utan att den ursprungliga produkten ändras, såsom slakt, styckning, rengöring eller malning, samt förpackning, märkning eller ändring av märkning gällande ekologisk produktionsmetod.

Bearbetning: avser bearbetning enligt definitionen i artikel 2.1 punkt m i förordning 852/2004; det här inkluderar användning av de ämnen som avses i artiklarna 24 och 25 i denna förordning, med andra ord avser "bearbetning" en verksamhet som innebär en betydande förändring av den ursprungliga produkten, exempelvis genom upphettning, rökning, saltning, mognad, torkning, marinering, extraktion, pressning eller spritsning, eller en kombination av dessa bearbetningar. Med bearbetning avses även användning av tillåtna tillsats- och hjälpämnen.

Torkning: Enligt Livsmedelsverkets tolkning anses inte en enkel process där man avlägsnar vatten från en produkt för att främja hållbarheten som bearbetning, såsom lufttorkning av spannmål och örter. Som förädling betraktas i stället processer där torkningen är kopplad till en särskild teknik, såsom frystorkning.

Bearbetad produkt: avser livsmedel som uppkommer vid bearbetning av obearbetade produkter. Dessa produkter kan innehålla ingredienser (exempelvis tillsatser som är tillåtna i ekologiska livsmedel) som behövs vid framställningen av dessa eller för att ge dem särskilda egenskaper.

Obearbetad produkt: avser livsmedel som inte har genomgått bearbetning. Obearbetade produkter är exempelvis produkter som delats, fördelats, portionerats, skivats, urbenats, malts till massa, flåttats, krossats, skurits, rengjorts, putsats, skalats, malts till pulver, kylts, frysts, nedfrysts eller tinats.

Jordbruksråvara: avser en jordbruksprodukt som inte har konserverats eller bearbetats på något sätt.

Konventionell: Som inte härstammar från eller har anknytning till ekologisk produktion i enlighet med eko- och genomförandeförordningen, inte ekologisk.

Livsmedelsföretagare eller aktör: En fysisk eller juridisk person som ansvarar för att se till att förordningen om ekologisk produktion följs i all ekologisk företagsverksamhet hos aktören, det vill säga i varje skede av produktion, framställning och distribution som ingår i aktörens verksamhet.

Importör: En fysisk eller juridisk person som är verksam i unionen och som antingen själv eller genom sin representant presenterar en försändelse för överlåtelse till fri omsättning i unionen.

2 Lagstiftning

Minimikraven för jordbruksprodukter och livsmedel som marknadsförs som ekologiskt producerade inom Europeiska unionen definieras genom följande författningar:

- **Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2018/848 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter (nedan ekoförordningen) och**
- **kommissionens genomförandeförordningar om bland annat import och noggrannare registreringskrav.**

För ekologiska livsmedel gäller dessutom alla **allmänna livsmedelsbestämmelser** på nationell nivå och EU-nivå. Dessa är bland annat

- Landskapslagen (2007:26) om tillämpning i landskapet Åland av livsmedelslagen 2006/23 och underlydande författningar som utfärdats med stöd av lagen
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet och
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1169/2011 om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna.

Ekologiska förordningar och övrig unionslagstiftning gäller som sådan i alla medlemsländer. EU:s lagstiftning kan läsas och skrivas ut på Europeiska unionens webbplats EUR-lex på adressen <http://eur-lex.europa.eu/>. Via EUR-lex kommer man direkt och gratis åt Europeiska unionens rättsakter. I systemet kan man läsa EU:s officiella tidning som innehåller bl.a. grundfördragen, lagstiftning, rättspraxis och förberedande lagstiftningsdokument.

Lägg märke till att den konsoliderade versionen inte alltid är uppdaterad, ibland saknas de uppdateringar som borde ha införts genom den senaste ändringsförordningen. Den konsoliderade versionen är inte alltid aktuell, utan ändringarna i den senaste uppdateringen av en bestämmelse kan saknas i den. De ursprungliga författningarna och konsoliderade versionerna hittas med hjälp av enkel sökning på webbplatsen.

Förordningar som reglerar tillsynen över ekologiska produkter

Bestämmelserna om tillsyn över ekologisk produktion i rådets förordning har på Åland genomförts genom landskapslagen om kontroll av ekologisk jordbruksproduktion (1995:52) och landskapslagen om ändring av landskapslagen om kontroll av ekologisk jordbruksproduktion (2012:29).

Tillsynen regleras vidare av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2017/625 om offentlig tillsyn.

Mer om tillsynen kan du läsa på landskapets hemsida (www.regeringen.ax) och i [de årliga kontrollplanerna](#).

3 Ekoplan

Som det beskrivs i guidens gemensamma villkor ska varje ekologisk livsmedelsaktör ha en ekoplan över sin egen verksamhet. Ekoplanen kan ingå som en del av aktörens kvalitetshandbok eller plan för företagets egenkontroll. Minimikraven på ekoplanen finns under punkt 1.3 i "Åländska villkor för certifiering av ekologisk livsmedelsproduktion för alla ekologiska aktörer". En detaljerad anvisning om livsmedelsföretagarnas ekoplan finns [här](#).

I ekoplanen beskrivs bland annat de kritiska punkter för den ekologiska verksamheten där det finns risk för att ekologiska och konventionella produkter sammanblandas eller förväxlas med varandra. I ekoplanen ingår inga närmare anteckningar om exempelvis hygien.

Uppgörande, uppdatering och iakttagande av en ekoplan ingår i skyldigheterna för alla företag som ansöker eller hör till kontrollsystemet för ekologiska livsmedel.

4 Särskilda krav på ekologiska livsmedel

Ekologiska livsmedel skiljer sig från konventionellt producerade livsmedel särskilt i fråga om:

- produktionsregler
- sammansättning
- insamling, förpackning och transport av produkter
- lagring
- märkningar
- bokföring.

För att förhindra sammanblandning och förväxling ska man i all verksamhet försäkra sig om att ekologiskt och konventionellt producerade produkter hålls åtskilda.

Kraven på att hålla ekologiska livsmedel och konventionellt producerade produkter åtskilda gäller endast de livsmedelsaktörer som i samma lokaler eller med samma transportmateriel framställer/behandlar/lagrar eller transporterar både ekologiskt producerade och konventionellt producerade livsmedel. De här livsmedelsföretagarna ska se till att ekologiska produkter och konventionellt producerade produkter inte blandas eller byts ut mot varandra i något skede av framställningen, lagringen eller transporten. Läs mer under punkt 4.2.

Läs mer om märkningskraven i avsnitt 6 i [Gemensamma villkor för ekologisk produktion](#).

Genetiskt modifierat material, bestrålning eller tillverkat nanomaterial får inte användas i ekologisk produktion.

4.1 Förbud och begränsningar gällande produktionen

4.1.1 GMO-förbud

Råvaror, tillsatser och hjälpämnen får inte vara genetiskt modifierade eller vara producerade med hjälp av dem.

Genetiskt modifierade organismer och produkter som producerats av eller med genetiskt modifierade organismer får inte användas vid framställning av produkter som marknadsförs som ekologiskt producerade.

I fråga om livsmedelsproduktion gäller GMO-förbud för användning av genetiskt modifierade organismer och/eller därav framställda produkter som livsmedelsingredienser och tillsatsämnen.

Målet är att så få genetiskt modifierade organismer som möjligt ska förekomma i ekologiskt producerade produkter. I ekologiska livsmedel tillåts dock en låg förekomst av

genetiskt modifierade organismer. Villkoret är att det måste ha varit oavsiktligt eller tekniskt omöjligt att undvika att GMO-organismer sammanblandats med livsmedlet.

I samband med ekoinspektioner övervakas iakttagandet av GMO-förbudet genom dokumentinspektion. Prover kan också tas för tillsynsändamål.

Varuleverantörens intyg över GMO-fri produkt

Producenten av ett ekologiskt livsmedel ansvarar för att GMO-förbudet iakttas. När en producent av ekologiska livsmedel avtalar om varuleveranser ska hen se till att varuleverantören känner till kravet om GMO-förbudet. Varuleverantören ska genom sin verksamhet se till att det inte sker någon sammanblandning eller förväxling av partier av olika kvalitet under framställning, transport eller lagring.

Aktören kan anta att ett livsmedel eller en råvara inte innehåller GMO-organismer eller produkter som framställts av GMO-organismer, om det i livsmedlets förpackningspåskrifter eller i medföljande dokument inte nämns något om GMO. Exempel på sådana livsmedel är frukt och grönsaker, mjöl av sojabönor, oljor av rybs eller sojabönor, lecitin av sojabönor, glukos eller glukossirap av majs, socker av sockerbeter eller ingredienser och tillsatser av majs.

För produkter där GMO-märkning inte krävs (se tabell 2) ska aktören be säljaren om ett produktspecifikt intyg över produktens GMO-frihet. Intyget ska vara partispecifikt och kunna kopplas till det levererade varupartiet. Således kan ett enda intyg på GMO-frihet täcka flera sändningar av samma produktionsparti. Om ett varuparti saknar intyg får partiet inte användas för framställning av ekologiska livsmedel innan osäkerheten har undanröjts och leverantören har försäkrat att partiet är GMO-fritt. Intygen ska ingå i bokföringen. Intyg krävs inte för ekologiskt producerade ingredienser.

I verksamheten är det särskilt viktigt att notera att även om processhjälpmedel inte räknas upp i slutprodukts ingrediensförteckning får det användas hjälpmedlet ändå inte vara framställt av eller med hjälp av GMO-organismer.

Tabell 2. Exempel på produkter för vilka gmo-märkning inte krävs men som har kunnat framställas med hjälp av genetiskt modifierade organismer och för vilka man därför ska begära ett intyg.

Produkter	Produktgrupp; grund för erhållande av intyg
<ul style="list-style-type: none"> • E 160b annatto • E 300 askorbinsyra • citronsyra (kan användas som tillsats E 330 eller som processhjälpmedel)	Tillsatser som framställs med mikroorganismer.

Produkter	Produktgrupp; grund för erhållande av intyg
<ul style="list-style-type: none"> E 415 xantangummi 	<p>Mikroorganismer som används vid fermentering kan vara genetiskt modifierade.</p>
<ul style="list-style-type: none"> mjölksyra <p>(kan användas som tillsats E 270 eller som processhjälpmedel)</p>	<p>Produkt framställd med hjälp av mjölksyrabakterier.</p> <p>Som växtunderlag för mjölksyrabakterien kan exempelvis GMO-majsstärkelse ha använts.</p>
<ul style="list-style-type: none"> kymosin som används vid ostframställning amylaser som bryter ner stärkelse invertaser som spjälker socker i godis och choklad amylaser och andra enzymer som används vid framställning av stärkelsebaserad glukossirap pektinaser som används vid framställning av juice. 	<p>Enzymer som används som processhjälpmedel; mikroorganismer som används vid produktion av enzymer kan vara genetiskt modifierade.</p>
<ul style="list-style-type: none"> etanol 	<p>Ett processhjälpmedel som används som lösningsmedel;</p> <p>en GMO-växt kan ha använts som källa för den stärkelse som behövs vid framställningen.</p>
<ul style="list-style-type: none"> äggvita 	<p>Hjälpmedel som används vid framställning av livsmedel av vegetabiliskt ursprung:</p> <ul style="list-style-type: none"> GMO-foder kan ha använts vid äggproduktion enzymer som används vid framställningen av produkten kan vara

Produkter	Produktgrupp; grund för erhållande av intyg
	producerade med genetiskt modifierade mikroorganismer.

4.1.2 Bestrålningsförbud

Bestrålade produkter får inte användas i ekologisk produktion.

Ekologiska produkter och ingredienser som används i dem får inte bestrålas. Bestrålning används främst för att säkerställa den mikrobiologiska kvaliteten på kryddor.

Tillsynen av bestrålningsförbudet bygger på att hindra blandning av dokument och produkter samt vid behov på undersökning av prover. Om aktören använder konventionella torkade kryddörter, kryddor och kryddväxter vid framställningen ska hen se till att de inte har behandlats med joniserande strålning.

Med joniserande strålning avses: energi som överförs i form av partiklar eller elektromagnetiska vågor med en våglängd på högst 100 nanometer (frekvens minst 3×10^{15} hertz) och som kan producera joner direkt eller indirekt (2013/59/Euratom, artikel 4 (46)).

Mer om ämnet på adressen <https://www.ruokavirasto.fi/sv/privatkunder/information-om-livsmedel/hantering-och-forvaring/sailyvvyden-parantaminen/bestralning-av-livsmedel/>.

4.1.3 Begränsningar och villkor för råvaror och framställningsmetoder

Ekologiska livsmedel och konventionella tillsatser som används vid bearbetning av livsmedel som innehåller ekologiska ingredienser, processhjälpmedel samt andra ämnen och ingredienser samt framställningsmetoder ska följa de principer för god framställningssed som fastställts på annat håll i livsmedelslagstiftningen.

I fråga om ekologiska livsmedel är det förbjudet att använda ämnen och tekniker för att återställa egenskaper som förlorats vid bearbetning och lagring eller för att korrigera resultatet av vårdslös hantering av produkterna.

Ett ekologiskt produktionssätt gynnar ämnen som förekommer naturligt i naturen. Därför finns det strikta begränsningar för användningen av tillsatser och hjälpämnen samt kemiskt framställda syntetiska råvaror. Endast vissa tillsatser och hjälpämnen får användas under särskilda förutsättningar och aromämnen och aromberedningar måste vara antingen ekologiska eller naturliga under vissa förutsättningar. Mer om aromämnen och

arompreparat på

adressen <https://www.ruokavirasto.fi/sv/foretag/livsmedelsbranschen/ekoprodukter/sammansattning/aromammen-och--preparat-i-ekoprodukter/>. Det är exempelvis

tillåtet att använda kalciumkarbonat (E 170) som tillsats vid framställning av ekologiska livsmedel, dock förutsatt att det inte används som färgämne eller kalciumtillskott. Mer om tillsatser på

adressen <https://www.ruokavirasto.fi/sv/foretag/livsmedelsbranschen/ekoprodukter/sammansattning/tillsatser-i-organiska-produkter/> och mer om framställningens hjälpmedel på

adressen <https://www.ruokavirasto.fi/sv/foretag/livsmedelsbranschen/ekoprodukter/sammansattning/processhjalpmedel-i-ekoprodukter/>.

4.1.4 Förbud mot användning av konstruerat nanomaterial

Livsmedel som innehåller eller som består av konstruerat nanomaterial ska inte användas vid framställning av ekologiska livsmedel. Förutom råvaror gäller förbudet även andra ingredienser, såsom tillsatsämnen, aromer och näringsämnen.

Med "nanomaterial" avser ett naturligt material, biproduktmaterial eller konstruerat material som innehåller fria, agglomererade eller aggregerade partiklar, där minst 50 % av partiklarna, beroende på antalsbaserad storleksfördelning, har dimensionerna 1–100 nm eller en eller fler partiklar har yttermåtten 1–100 nm. (2011/696/EG).

Med "framställt nanomaterial" avses ett avsiktligt framställt material som har en eller flera dimensioner på högst 100 nanometer eller som antingen internt eller på ytan består av separata funktionella delar varav flera har en eller flera dimensioner på högst 100 nanometer, inklusive strukturer och sammanslutningar (agglomerat eller aggregat) som kan vara större än 100 nanometer men vars egenskaper är karakteristiska för nanoskalan (EU-förordningen om nya livsmedel (EG) 2015/22, artikel 3.2 f).

Alla ingredienser som innehåller konstruerat nanomaterial ska tydligt anges i ingrediensförteckningen. Ordet nano ska stå inom parentes efter beteckningen på sådana ingredienser (förordningen om livsmedelsinformation (EU) nr 1169/2011 artikel 18.3). Användningen av nanomaterial är i regel tillståndspliktig.

Mer om

ämnet: <https://www.ruokavirasto.fi/sv/foretag/livsmedelsbranschen/ekoprodukter/sammansattning/tillverkat-nanomaterial-i-ekologiska-livsmedel/>.

4.1.5 Tillåtna tvätt- och desinfektionsmedel i lokaler för bearbetning och lagring

Från och med början av år 2024 kommer en förteckning över tillåtna rengörings- och desinfektionsmedel att tas i bruk och den kommer att publiceras i genomförandeförordningen (EU) 2021/1165 under del C i bilaga IV. Det är kommissionen som utarbetar denna förteckning över tillåtna rengörings- och desinfektionsmedel.

4.2 Särhållning för att förhindra förväxling och sammanblandning av ekologiska och vanliga produkter

Kraven på att hålla ekologiska produkter och konventionellt producerade produkter åtskilda gäller för ekoaktörer som hanterar och/eller lagrar produkter i samma lokaler eller transporterar både ekologiskt och konventionellt producerade produkter med samma transportutrustning.

Dessa aktörer ska se till att ekologiska produkter och konventionellt producerade produkter eller icke tillåtna ämnen inte blandas eller förväxlas i något skede av framställningen, lagringen eller transporten. Inte ens små mängder konventionellt producerade ämnen får finnas i ekologiska produkter. Hur detta säkerställs skall finnas beskrivet i ekoplanen. Aktören ska även föra bok över alla verksamheter som utförs vid framställningsenheten och de kvantiteter som bearbetas, både gällande ekologiska produkter och konventionella produkter. Obs! Användningen av ekologiska ingredienser i konventionella produkter ska också bokföras.

4.2.1 Framställning

För att förhindra att produkterna sammanblandas eller förväxlas ska bearbetade ekologiska livsmedel i alla skeden hållas tidsmässigt eller lokalt åtskilda från konventionellt producerade livsmedel.

När produktionsenheten även framställer konventionella produkter ska åtgärderna utföras i en sammanhängande period, i hela partier, tidsmässigt eller lokalt separat från åtgärder som utförs för ekologiska produkter.

Egna (lokalt åtskilda) produktionslinjer finns sällan tillgängliga för framställning av ekologiska livsmedel. I praktiken genomförs avskiljningen vanligen så att ekologiska livsmedel framställs på en viss veckodag/vissa veckodagar eller till först på morgonen (framställningen tidsmässigt åtskild).

Avskiljningen kan ytterligare främjas genom att reservera olika färger eller tydligt märkta kärl och behållare för ekologiska produkter.

Ekoaktören ska särskilt försäkra sig om att det i produktionen tillämpas

- försiktighetsåtgärder för att förhindra att förbjudna ämnen eller produkter förväxlas eller sammanblandas med ekologiska produkter
- lämpliga rengöringsåtgärder. Om samma utrustning och kärl används för framställning av både konventionellt och ekologiskt producerade produkter får ekologiska produkter endast framställas efter rengöring av utrustningen och kärLEN. Rengöringsåtgärdernas effektivitet ska kontrolleras och resultaten av kontrollerna registreras. Rester av konventionellt producerade produkter eller ingredienser av dessa får inte i något skede hamna i ekologiska livsmedel.

- i alla skeden av framställningen ska sådana försiktighetsåtgärder tillämpas som kan garantera att konventionella produkter inte släpps ut på marknaden med ekologisk hänvisning.

4.2.2 Förhindrande av sammanblandning med genetiskt modifierade råvaror

Om även GMO-råvaror eller GMO-processhjälpmedel används vid produktionsenheten ska rengöringsåtgärder vidtas för att förhindra sammanblandning och förväxling.

4.2.3 Krav på lagring, transport och mottagning av ekologiska livsmedel

Kraven beskrivs i "Åländska villkor för certifiering av ekologisk livsmedelsproduktion för alla ekologiska aktörer", i kapitlen 3 och 4.

5 Sammansättning

Allmänna krav på sammansättningen av bearbetade ekologiska livsmedel och konventionella produkter som innehåller ekologiska ingredienser:

- **produkten ska huvudsakligen (> 50%) ha framställts av jordbruksråvaror. Som ingredienser av jordbruksursprung beaktas både konventionellt och ekologiskt producerade ingredienser. Tillsatt vatten och salt beaktas inte.**
- **vid bearbetningen av produkten har endast följande använts:**
  - **tillsatser och processhjälpmedel som är tillåtna enligt genomförandeförordning (EU) 2021/1165, del A avsnitt 1 i bilaga V.**
  - **ekologiskt producerade aromämnen och arompreparat eller naturliga aromämnen och arompreparat**
- **hushållsvatten och salt som normalt används vid livsmedelsbearbetning (NaCl/KCl)**
- **mikroorganism- och enzympreparat som normalt används vid framställning av livsmedel**
- **mineraler (inkl. spårämnen), vitaminer, aminosyror och mikronäringsämnen får användas endast om användningen av livsmedlet i fråga är lagstadgad**
- **tillåtna färgämnen vid stämpling av kött och äggskal (94/36/EY)**
- **samma ingrediens får inte användas både konventionellt och ekologiskt producerad i samma produkt**
- **samma ingrediens får inte användas både från omställningsperioden och som ekologiskt producerad vid framställningen av produkten.**

I ekologiska livsmedel

- **får högst 5% av produktens ingredienser av jordbruksursprung innehålla sådana konventionellt producerade ämnen som anges i bilaga IX till förordning 889/2008.**

Sammanställningen av ekologiska livsmedel och konventionella produkter som innehåller ekologiska ingredienser har reglerats i detalj. I avsnitt A1 och A2 i bilaga V till genomförandeförordning (EU) 2021/1165 anges de tillsatser och processhjälpmedel som får användas vid framställning av ekologiska livsmedel. I bilaga IX till kommissionens förordning 889/2008 nämns de konventionellt producerade ingredienser av jordbruksursprung som får användas vid framställningen fram till utgången av år 2023.

Recept på ekologiska livsmedel ska hållas uppdaterade och finnas tillgängliga för inspektören under inspektionen. Landskapsregeringen behandlar alltid recept som sekretessbelagda handlingar.

5.1 Allmänna krav på ekologiska livsmedel

På bearbetade ekologiska livsmedel och konventionella produkter som innehåller ekologiska ingredienser tillämpas de allmänna krav på sammansättning som anges i sammanfattningen ovan och är direkt hämtade från EU-lagstiftningen.

Mängden tillåtna tillsatser i ekologiska livsmedel är begränsad till endast de nödvändigaste ämnena och användningen av andra icke-jordbruksråvaror är också begränsad. Ekologiska livsmedel får innehålla betydligt färre tillsatser än motsvarande konventionellt producerade livsmedel. Användningsmängderna för tillsatser som är tillåtna i ekologiska produkter har med ett fåtal undantag inte fastställts i ekoförfattningarna. I övrigt följs användningsmängderna i de allmänna bestämmelserna om tillsatser.

För vissa tillsatser och hjälpämnen har särskilda specialvillkor fastställts. Till exempel kan hydroxipropylmetylcellulosa (E 464) endast användas som tillsats vid inkapsling av kapsyler och cellulosa som processhjälpmedel vid framställning av gelatin. Det är värt att notera att tillåtna tillsatser inte heller får användas helt fritt, utan endast i de livsmedel för vilka de är tillåtna även enligt allmänna tillsatsbestämmelser. Användningen av tillsatser i ekologiska produkter anges i enlighet med de allmänna märkningsbestämmelserna.

Av aromer tillåts endast vissa ekologiskt producerade aromämnen och arompreparat eller naturliga aromämnen och arompreparat <https://www.ruokavirasto.fi/sv/foretag/livsmedelsbranschen/ekoprodukter/sammansattning/aromamnen-och--preparat-i-ekoprodukter/>.

Ekologiska aromämnen och arompreparat och aktörer som säljer sådana ska ha ett giltigt ekocertifikat och naturliga aromämnen och arompreparat ska ha en produktspecifikation som visar att produkten lämpar sig för ekologisk produktion och uppfyller kraven i EU-förordning 1334/2008 artikel 16.4, det vill säga är framställd av den råvara som den slutliga aromen representerar (exempelvis att jordgubbsaromen ska härstamma från jordgubbar).

Aromämnen och arompreparat innehåller ofta tillsatser. Om en tillsats som kommer från ett aromämne eller ett arompreparat till ett livsmedel har ett tekniskt syfte i den slutliga produkten betraktas den som tillsats i produkten och inte som tillsats i aromämnet. I det här fallet ska tillsatsen vara en tillåten tillsats vid förädling av ekologiska livsmedel. Tillåtna tillsatser finns i genomförandeförordning (EU) 2021/1165 bilaga V A del A1.

Utöver koksalt får även koksaltpreparat med låg natriumhalt användas i ekologiska produkter. Förutsättningen är att deras huvudingrediens är natriumklorid eller kaliumklorid.

Mineraler och spårämnen, vitaminer, aminosyror och mikronäringsämnen får endast användas om användningen av livsmedlet i fråga i livsmedel där de tillsätts är lagstadgad.

5.2 Ekologiska livsmedel

Alla råvaror till obearbetade ekologiska livsmedel skall vara ekologiskt producerade.

Begreppet "100% ekologisk produkt" har inte definierats i ekoförordningen. Om man vill marknadsföra ett livsmedel som en 100 % ekologisk produkt förutsätter de allmänna märkningsbestämmelserna att en levande eller obearbetad jordbruksprodukt innehåller endast ekologiskt producerade ingredienser. I det här fallet får produkten inte heller innehålla exempelvis vatten, salt, tillsatser eller andra ämnen som inte är av jordbruksursprung.

Egentliga ekologiska livsmedel omfattar även **bearbetade ekologiska livsmedel, där minst 95 % av vikten av ingredienser av jordbruksursprung är ekologiskt producerade (och till sammansättningen motsvarar alla de villkor som beskrivs i början av stycke 5)**. Ingredienser av jordbruksursprung är vegetabiliska och animaliska produkter samt produkter från insamlingsproduktion, samt tillsatser och jäst märkta med en asterisk i bilaga V A del A1 till [genomförandeförordning \(EU\) 2021/1165](#). Av dessa beräknas andelen ekologiskt producerade ingredienser.

Om en bearbetad jordbruksprodukt (en sammansatt ingrediens) används vid framställningen av ett annat bearbetat ekologiskt livsmedel, såsom skorpmjöl vid framställningen av ekologiska köttbullar, ska man vid beräkningen även beakta skorpmjölets ingredienser (se senare exempel).

Utöver de allmänna krav på sammansättning som avses i ovanstående sammanfattning och punkt 5.1 gäller följande krav för bearbetade ekologiska livsmedel:

- om produkten är framställd av en växt från omställningsperioden får den endast innehålla en ingrediens av vegetabiliskt ursprung från jordbruket.
- får högst 5% av produktens ingredienser av jordbruksursprung får endast vara sådana konventionellt producerade ämnen som anges i bilaga IX till kommissionens förordning 889/2008.

I ekologiska livsmedel får endast sådana konventionella ingredienser av jordbruksursprung som räknas upp i bilaga IX till kommissionens förordning 889/2008 användas, då produkterna i fråga inte produceras ekologiskt i tillräcklig omfattning inom EU och inte heller är tillgängliga från länder utanför EU. Exempelvis får "vanliga" lingon eller svampar inte användas som ingredienser i ekologiska livsmedel då de inte nämns i bilagan till förordningen. Om lingon och svamp har samlats in från ett område som omfattas av tillsynen av ekologisk insamlingsproduktion kan de användas som ekologiskt producerade ingredienser.

5.2.1 Ingrediensstillstånd

Användning av andra konventionella ingredienser av jordbruksursprung än de som anges i bilaga IX till kommissionens förordning 889/2008 (max. 5 %) i bearbetade ekologiska livsmedel förutsätter att man ansöker om tillfälligt tillstånd hos Livsmedelsverket.

En förutsättning för att tillstånd ska beviljas är att aktören kan påvisa att ingrediensen i fråga inte produceras ekologiskt i tillräcklig mängd inom EU och att den inte kan importeras från tredje länder utanför EU.

Tillstånd att använda en konventionellt framställd ingrediens beviljas för sex månader. På ansökan kan tillståndet förlängas högst två gånger med sex månader åt gången. I så fall ska det också påvisas att ingrediensen inte finns att tillgå som ekologiskt producerad. Ett beviljat tillstånd gäller alla ekoaktörer som är verksamma i medlemslandet i fråga.

Tillståndet kan återkallas eller dess giltighetstid förkortas om det visar sig att ingrediensen i fråga finns att tillgå som ekologiskt producerad.

Mer om

ämnet: <https://www.ruokavirasto.fi/sv/foretag/livsmedelsbranschen/ekoprodukter/sammansattning/tillstand-for-ingredienser/>.

5.3 Konventionella produkter som innehåller ekologiska ingredienser

Produkter som framställts med **mindre än 95%** ekologiska ingredienser är inte ekologiska livsmedel, utan konventionella produkter som innehåller ekologiska ingredienser.

Observera att även framställaren av en sådan produkt ska omfattas av ekokontrollen om man vill använda ekologiska referenser i produktens ingrediensförteckning och produkten ska då även uppfylla kraven på sammansättning i punkt 5.1 t.ex. aromämnen och tillsatser.

Obs! Produkter som innehåller andra än de konventionella råvaror som nämns i bilagan till förordningen om ekologisk produktion eller där den sammanlagda andelen av de konventionella ingredienserna av jordbruksursprung som nämns i den bilagan är större än 5 % är inte ekologiska livsmedel och inte heller produkter som innehåller konventionella ekologiska ingredienser; för dessa produkter får inga ekologiska omnämningen användas.

Tabell 3. Exempel på beräkning av %-andelen ingredienser av jordbruksursprung (produkten försäljningsbenämning "Krusbärsmarmelad", en konventionell produkt som innehåller ekologiska ingredienser).

Ingredienser	Ingrediensernas mängd g/100g	Ingredienser av jordbruksursprung %-andel
Vanliga krusbär (enligt 889/2008 bilaga IX tillåtna endast max. 5 %)	35,4	99,6 %

Ingredienser	Ingrediensernas mängd g/100g	Ingredienser av jordbruksursprung %-andel
Ekologiskt socker (48,1 % andel ekologiska Ingredienser av jordbruksursprung)	34,5	
Konventionellt E 440 pektin	1,8	
Ingredienser av jordbruksursprung totalt	71,7	
E 330 citronsyra	0,3	
Ingredienser totalt utan hänsyn till tillsatt vatten och salt	72,0	
Vatten	28,0	
Totalt	100	

5.3.1 Produkter från jakt på vilda djur och fiske

Produkter från jakt och fiske av frilevande djur anses inte ekologiskt producerade.

Om man ändå vill använda ekoreferenser för sådana produkter måste den icke-frilevande delen av produkterna uppfylla de allmänna krav på sammansättning av ekologiska ingredienser som anges ovan i sammanfattningen och i avsnitt 5.1, samt följande särskilda krav:

- huvudingrediensen (> 50 %) ska vara en produkt av viltjakt eller fiske
- övriga ingredienser av jordbruksursprung ska alla vara ekologiska.

Exempel på sådana produkter är siklöjor som konserverats i ekologiskt tomatkross.

5.3.2 Övriga konventionella produkter som innehåller ekologiska ingredienser

För konventionella produkter som innehåller ekologiska ingredienser tillämpas inte bilaga IX till kommissionens förordning 889/2008, varvid vilken som helst konventionellt framställd ingrediens kan användas som konventionella ingredienser av jordbruksursprung.

För dessa produkter gäller dock de allmänna sammansättningskraven i sammanfattningen ovan och i avsnitt 5.1. Det är värt att notera att man även i dessa produkter exempelvis som aromer endast kan använda ekologiska eller naturliga aromämnen eller arompreparat och att samma ingrediens inte får finnas i produkten som ekologisk och konventionell, och så vidare.

5.4 Exempel: ekologiskt livsmedel eller en konventionell produkt som innehåller ekologiska ingredienser?

Företag Ab planerar att framställa ekologiska köttbullar och har tre olika receptalternativ att välja mellan. I alla alternativ har man valt ekologiska råvaror som produktens huvudsakliga råvaror, men företaget funderar på hur skorpmjölet påverkar produktens varubeteckning; ska skorpmjölet vara en ekologisk produkt (ekologiskt skorpmjöl), en konventionell produkt som innehåller ekologiska ingredienser (skorpmjöl) eller kunde det vara konventionellt producerat skorpmjöl (skorpmjöl) för att den slutliga produkten ska kunna kallas för Ekologiska köttbullar i förpackningsmärkning och reklam.

Receptalternativen för att framställa köttbullarna är

Alternativ 1:

ekologiskt nötkött, ekologiskt svinkött, ekologiskt hönsägg, vatten, **ekologiskt skorpmjöl** (ekologiskt vetemjöl, ekologiskt rågmjöl, askorbinsyra (E 300)), havssalt.

Alternativ 2:

ekologiskt nötkött, ekologiskt svinkött, ekologiskt hönsägg, vatten, **skorpmjöl** (vetemjöl, ekologiskt rågmjöl, askorbinsyra (E 300)), havssalt.

Alternativ 3:

ekologiskt nötkött, ekologiskt svinkött, ekologiskt hönsägg, vatten, **skorpmjöl** (vetemjöl, ekologiskt rågmjöl, askorbinsyra (E 300)), havssalt.

I alla exempel uppfyller skorporna de allmänna sammansättningskraven. I en produkt enligt alternativ 1 är det fråga om ett ekologiskt livsmedel (försäljningsbenämningen är ekologiska köttbullar), men i alternativ 2 och 3 kan det endast vara fråga om en konventionell produkt som innehåller ekologiska ingredienser (försäljningsbenämningen köttbullar), även om produkten innehåller minst 95 % ekologiskt producerade jordbruksråvaror.

Anledningen till detta är det vanliga vetemjölet som blandas i produkten. I ekologiska livsmedel får endast vissa ingredienser av jordbruksursprung användas som konventionellt producerade; dessa anges i bilaga IX till kommissionens förordning 889/2008. Vetemjöl är inte en sådan råvara, utan måste alltid vara ekologiskt producerat om det används i ett ekologiskt livsmedel. För konventionella produkter som innehåller ekologiska ingredienser finns inte detta krav gällande sammansättning.

6 Bokföring och handlingar

- **Aktören ska föra bok över råvarorna till ekologiska livsmedel, över framställningen av ekologiska livsmedel och över leveransen av ekologiska livsmedel. Bokföringen verifieras med verifikat.**
- **Aktören ska med jämna mellanrum göra sammanfattningar, balanskalkyler, av bokföringen för att visa insatsmaterialets och produktionens balans med beaktande av svinn.**

Syftet med bokföringen är att säkerställa de ekologiska livsmedlens spårbarhet och göra det möjligt att stämma av mängden ekologiska livsmedel som kommer till enheten, lagras där och lämnar den. Uppgifter som upptagits i bokföringen ska bestyrkas med behöriga verifikationer.

Påvisandet av produktionssättet baserar sig på bokföringen och de handlingar som ingår i den. Inom ekokontrollen är bokföringen ett centralt granskningsobjekt. Bokföringen och handlingarna kan göras och sparas antingen på papper eller i elektronisk form.

För att möjliggöra effektiv tillsyn bör handlingarna över ekologiska produkter vara lätta att hitta bland andra handlingar i bokföringen (handlingarna kan exempelvis märkas med ordet ekologisk eller placeras i en ekomapp).

Aktören ska föra bok över lager och tillgångar i enhetens eller aktörens lokaler, och tillsynsmyndigheten ska med hjälp av bokföringen kunna säkerställa att produktionsreglerna följs. Uppgifter som upptagits i bokföringen ska bestyrkas med behöriga verifikationer.

Av bokföringen ska med beaktande av balansen mellan insatsvaror och produktion även framgå motsvarande konventionella produkter, om företaget också producerar konventionella livsmedel. Insatsmaterial och produktion ska alltid vara lika stora. Därför måste aktören också föra bok över svinn som uppstår i olika skeden av verksamheten.

6.1 Mottagna ekologiska livsmedel

Aktören ansvarar för att se till att de råvaror som tas emot som ekologiska produkter är ekologiskt producerade.

Bokföringen ska göra det möjligt att identifiera följande som levererats till enheten:

1. Leverantörer och säljare eller exportörer av ekologiska livsmedel (om annan än leverantören)

- Mottagaren ska kontrollera leverantörens ekocertifikat för att försäkra sig om att denne omfattas av tillsynen och att leverantörens verksamhet uppfyller de krav som ställs i ekologistiftningen.

2. Ekologiska livsmedel och deras mängder

- Varje parti av ekologiska produkter ska vara försett med ändamålsenliga märkningar och försändelsen ska åtföljas av ett dokument (exempelvis följedokument) som specificerar partiet, dess ursprung och produktionssätt (ekologisk produktion).

3. Resultat av mottagningsinspektionen för ekologiska livsmedel

- varumottagaren skall kontrollera att följedokumentet som innehåller de relevanta uppgifterna omfattar den typ av produkt som ingår i försändelsen
- mottagaren skall kontrollera att förpackningen, fordonet eller behållaren är stängd om transporten inte har skett direkt mellan två aktörer som omfattas av tillsyn.

4. Av de bearbetade ekologiska livsmedel som tagits emot, produktens sammansättning

- Mottagaren ska försäkra sig om att framställningen och sammansättningen av den mottagna produkten uppfyller kraven i ekologistiftningen. Framställningen av produkten ska ha hållits tidsmässigt eller lokalt åtskild från icke-ekologiska produkter och endast tillåtna produkter ska ha använts vid framställningen av produkten.

6.2 Mottagna konventionellt producerade produkter, tillsatser och processhjälpmedel

Av bokföringen ska framgå vilka konventionellt producerade jordbruksprodukter, tillsatser och processhjälpmedel som tagits emot och som används vid framställning av ekologiska livsmedel.

I vissa fall ska varupartiet åtföljas av intyg från leverantören om att inga GMO-organismer eller produkter som härletts från dessa har använts vid framställningen av produkten.

Om aktören använder konventionella torkade kryddörter, kryddor och kryddväxter vid framställningen ska hen se till att de inte har behandlats med joniserande strålning. Obs! I ekologiska livsmedel är det endast tillåtet att använda konventionella kryddor enligt bilaga IX till verkställighetsförordningen. Förteckningen över tillåtna konventionella produkter ändras från och med 1.1.2024 (verkställighetsförordningen (EU) 2021/1165, bilaga V B).

6.3 Framställning och lagerförda ekologiska livsmedel

Av bokföringen ska framgå de ekologiska råvaror och färdiga ekologiska livsmedel som finns i lager samt deras mängder.

I bokföringen antecknas också resultaten av kontroller av rengöringsåtgärdernas effektivitet.

6.4 Överlämnade ekologiska livsmedel

Av bokföringen ska det vara möjligt att spåra de ekologiskt producerade produkterna som överlåtits från enheten, deras mängder, livsmedelspartiets beteckning samt mottagarna och köparna (om köparen är en annan än mottagaren). Vid försäljning direkt till konsumenter antecknas "konsument" som mottagare.

6.5 Aktörer som inte fysiskt lagrar eller behandlar ekologiska produkter

För livsmedelsaktörer som inte lagrar eller fysiskt hanterar ekologiska produkter ska bokföringen kunna definieras och granskas.

- typen av köpta och sålda ekologiska produkter (produkten ska vara specificerad som ekologisk produkt) och mängder
- leverantörer av ekologiska produkter, samt säljare och exportörer
- produktuppköpare och mottagare.

6.6 Balanskalkyler

En aktör som omfattas av ekotillsynen ska planera sin bokföring så att hen själv och tillsynsmyndigheten omedelbart kan få reda på vilka mängder av ekologiskt producerade jordbruksprodukter och livsmedel som tagits emot, lagrats och överlåtits. För detta ändamål ska aktören med jämna mellanrum upprätta sammanställningar, balanskalkyler, av dessa mängder.

Balansen mellan mängden insatsvaror och producerade varor ska framgå av bokföringen. Insatsmaterial och produktion ska alltid vara lika stora. Därför måste aktören också föra bok över svinn som uppstår i olika skeden av verksamheten.

Hur ofta balanskalkyler ska göras beror på verksamhetens karaktär och omfattning. I regel bör balansräkningar göras kvartalsvis. Balanskalkyler ska dock göras lika ofta som företaget i övrigt upprättar sammandrag av råvaruinköp, mängden framställda och sålda produkter och mängden färdiga produkter som finns i lager.

Om företaget kontinuerligt framställer flera olika ekologiska produkter bör balanskalkyler upprättas minst en gång i månaden. På gårdar där framställningsverksamheten är säsongsbetonad och huvudsakligen baserar sig på egna ekologiska råvaror bör balanskalkyler göras en till två gånger per år.

Åländska villkor för certifiering av ekologisk växtodling

Dnr: ÅLR 2023/1313

Datum: 16.2.2023

PB 1060, AX-22111 Mariehamn

registrator@regeringen.ax

+358 18 25 000

www.regeringen.ax

Innehållsförteckning

1 Allmänna krav för ekologisk växtproduktion.....	3
2 Växtföljd och markens bördighet.....	4
2.1 Minimikraven för växtföljd vid odling av åkergrödor.....	4
2.2 Att upprätthålla och förbättra markens bördighet vid odling av vall.....	6
2.3 Att upprätthålla och förbättra markens bördighet vid odling av fleråriga växter	6
3 Gödsling	7
3.1 Kompletteringsgödsling.....	7
3.2 Bearbetning och användning av stallgödsel.....	8
3.3 Förteckning över gödsel­fabrikat som är tillåtna inom ekoproduktion	9
3.4 Märkning av gödsel­fabrikat som är tillåtna vid ekologisk produktion	9
4 Växtskydd.....	10
4.1 Allmänkemikalier som är tillåtna inom växtproduktion	11
4.2 Rengörings- och desinfektionsämnen som används inom växtproduktion	11
5 Växtförökningsmaterial, utsäde	12
5.1 Använd i första hand ekologiskt producerat utsäde	12
5.2 Allmän (generell) dispens.....	12
5.3 Individuell dispens.....	13
5.4 Godkända blandningar.....	15
5.5 Plantor och produktion och användning av vegetativt förökningsmaterial	15
5.6.1 Märkning av ekoplantor som drivits upp från konventionella frön	16
5.6.2 Vegetativt förökningsmaterial.....	16
5.6.3 Moderplantor	16
5.6.4 Omstart av omställning för anläggning av en flerårig odling	16
5.6.5 Kompletteringsplantor	17
6 Omställning.....	18
6.1 Övergång till ekologisk växtproduktion	18
6.1.1 Anmälan av en gård till ekokontrollen.....	18
6.1.2 Att ta med nya skiften i ekokontrollen	19
6.2 Förkortning eller förlängning av omställningen.....	19
6.2.1 Förkortning av omställningen för "stödkontrollerad areal"	19
6.2.2 Förkortning av omställningen för "annan ekologisk areal"	20
6.3 Omställningens längd	20
6.3.1 Omställningens längd för ekologiska produkter	20

6.3.2 Produkter under omställning.....	20
6.4 Att tillämpa kraven på omställning på produktionen av förökningsmaterial.....	22
7 Parallellodling.....	26
8 Ekologisk växthusproduktion, svampproduktion och drivning av sallatscikoria.....	28
8.1 Markrelaterad växtodling i växthus	28
8.2 Markvård och växtmångfald.....	30
8.3 Växtskydd.....	31
8.4 Användning av artificiell belysning inom ekologisk växthusproduktion	31
8.5 Produktionsregler för svampproduktion.....	31
8.6 Drivning av sallatscikoria	32
9 Ordlista som rör kraven för ekologisk växtproduktion.....	33
BILAGA 1. Godkända gödselmedel, jordförbättringsmedel och näringsämnen	37
BILAGA 2. Verksamma ämnen som ingår i växtskyddsmedel som är godkända för användning i ekologisk produktion.....	46

Denna anvisning om ekologisk växtproduktion grundar sig på de produktionsregler som antagits genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2018/848 (ekoförordningen) och kommissionens genomförandeförordningar.

Bestämmelserna i ekoförordningen och genomförandeförordningarna utgör som sådana minimikrav för ekologisk växtproduktion. I denna anvisning ger Ålands Landskapsregering sin syn på hur bestämmelserna bör tillämpas på växtproduktion. Minimikraven ska följas på alla åkerskiften och andra jordbruksområden som hör till ekokontrollen, oavsett om gården har en förbindelse om ersättning för ekologisk produktion eller inte (ekoförbindelse).

I denna anvisning tas ej kraven för uppsamling av ekologiska naturprodukter upp.

1 Allmänna krav för ekologisk växtproduktion

Ekologisk växtproduktion utgår från bland annat följande mål och principer:

- **Bevara markens bördighet på lång sikt:** Det innebär bland annat att bevara och förbättra livet i marken och markens naturliga bördighet, förmåga att binda vatten och mångfald genom att förhindra och bekämpa förlust av organiskt material i marken, sammanpackning och erosion samt att tillföra växterna näringsämnen huvudsakligen via markens ekosystem.
- **Ansvarsfull användning av energi och naturresurser:** Det innebär bland annat att i första hand avfall och biprodukter av vegetabiliskt och animaliskt ursprung som härstammar från ekologisk produktion återvinns i form av produktionsinsatser i växtproduktionen. Användningen av icke-förnybara naturresurser och externa produktionsinsatser bör begränsas till ett minimum och inriktas på naturmaterial eller naturligt härledda material och svårösliga mineralgödselmedel.
- **Upprätthålla växthälsan genom förebyggande åtgärder,** särskilt genom val av lämpliga arter, sorter eller heterogena material som är motståndskraftiga mot skadegörare och sjukdomar, genom en lämplig växtföljd, genom mekaniska och fysikaliska metoder samt genom att skydda skadegörarnas naturliga fiender.

Ekologiskt odlade växter ska produceras i levande jord i anslutning till den undre delen av jordmånen och berggrunden. Jorden kan blandas eller gödglas med material och produkter som är tillåtna inom ekologisk produktion, till exempel kalk, gödselmedel och växtsubstratkomponenter som lämpar sig för ekologisk produktion. I levande jord ska växternas rötter kunna växa till det naturliga djupet för den berörda växtartens rotsystem.

Det är tillåtet att odla växter för produktion av prydnadsväxter och örter som säljs i kruka till slutkonsumenten. Det är också tillåtet att odla fröplantor eller utplanteringsplantor i behållare för vidare omplantering.

Odling i näringslösning (hydrokultur) är förbjuden.

I kapitel 8 ingår en särskild anvisning om produktionsmetoder som gäller odling i avgränsade bäddar, särskilt i växthus och svampodlingar samt vid drivning av cikoriasallatshuvuden.

Alla växtproduktionsmetoder som används ska förebygga eller minimera förorening av miljön.

2 Växtföljd och markens bördighet

Syftet med en lämplig växtföljd är att skapa balans mellan de skeden i växtföljden som förbättrar markens bördighet och de skeden som tär på den. Detta sker genom att regelbundet odla baljväxter och andra växter som upprätthåller markens bördighet. Till upprätthållandet och förbättrandet av markens bördighet och biologiska aktivitet hör också att sprida stallgödsel och organiskt material som växtnäring. Växtföljd och växelbruk är viktiga när det gäller att bemästra ogräs och förebygga skador orsakade av växtsjukdomar och växtskadegörare.

2.1 Minimikraven för växtföljd vid odling av åkergrödor

Följande grundläggande krav för växtföljden måste följas vid odling av åkergrödor:

- En ekologisk gård ska ha en flerårig växtföljd där andelen baljväxter som huvudgröda eller bottengröda utgör minst 20 procent (av vikt% av utsädet) och
- växtföljden ska som huvudgröda innehålla minst ett växtbestånd som upprätthåller markens bördighet och
- minst 50 procent av åren i den växtföljd som genomförs på odlingsskiftet ska utgöras av växter som i form av huvud-, mellan- eller fånggrödor upprätthåller markens bördighet.
- Dessutom ska följande krav för växelbruk i anslutning till växtskydd följas:
  - Spannmålsväxter kan odlas högst tre år i följd på vart och ett skifte.
  - Trindsäd, oljeväxter, potatis samt andra ettåriga specialgrödor i samma växtsläkte kan odlas högst två år i rad på vart och ett skifte.

Beräkning av efter varandra följande grödor i fråga om blandade växtbestånd:

Principen är att den växtart som är huvudkomponenten i det blandade växtbeståndet beaktas när årsföljden räknas ut. Huvudkomponenten är den växtart vars utsädesmängd mätt i vikt utgör hälften eller mera av den totala mängd utsäde som såtts till ett blandat växtbestånd. Om inte en enda komponents andel överstiger 50 procent beaktas det blandade växtbeståndet inte alls när årsföljden räknas ut.

Växtarter som självsår sig. Gränsen på högst två år efter varandra tillämpas inte på ettåriga arter (till exempel jordärtskocka) eller tvååriga arter (till exempel kummin) av specialväxter som självsår sig.

Med **baljväxter** avses växtarter som hör till familjen ärtväxter (se ordlistan). Baljväxter kan odlas till exempel genom odling av:

- rena växtbestånd av baljväxter;
- blandade växtbestånd av storfröiga baljväxtarter och till exempel stråsäd där andelen frön av baljväxter i blandningen utgör minst 50 procent
- vallblandningar där andelen frön av småfröiga baljväxtarter är minst 15 procent eller 3 kg/ha.

Som växtbestånd som upprätthåller markens bördighet (**bördighetsgrödor**) beaktas:

- ett- och fleråriga vallar som ingår i växtföljden
- bottengrödor som kan vara vallbaljväxter eller andra vallväxter eller mellan- eller fånggrödor
- odling av växter som producerar stora mängder skörderester (till exempel vitkål) i växtföljder med frilandsgroänsaker.

Exempel 1: klöver-timotejvall, 2. vårsäd, 3. Blandat växtbestånd med ärt-spannmål, 4. Vårsäd+bottengröda (timotej)

Baljväxtår: $1+0+1+0 = 2/4 = 50 \%$

Bördighetsgrödor: $1+0+0+1 = 2/4 = 50 \%$

- Växtföljden uppfyller minimikraven när det gäller såväl baljväxter som bördighetsgrödor.

Exempel 2a: 1. gröngödslingsväxtlighet (vickerdominerad), 2. vårsäd, 3. vårsäd, 4. rybs, 5. ärt-spannmål

Baljväxter: $1+0+0+0+1 = 2/5 = 40 \%$

Bördighetsgrödor: $1+0+0+0+0 = 1/5 = 20 \%$

- Växtföljden uppfyller minimikraven när det gäller baljväxter, men inte bördighetsgrödor. Växtföljden kan förbättras så att den uppfyller kraven, till exempel genom användning av bottengrödor i vårsäd.

Exempel 2b: 1. gröngödslingsväxtlighet (vickerdominerad), 2. vårsäd, 3. vårsäd+bottengröda (timotej), 4. rybs, 5. ärt-spannmål+bottengröda (klöver)

Baljväxter: $1+0+0+0+1 = 2/5 = 40 \%$

Bördighetsgrödor: $1+0+1+0+1 = 3/5 = 60 \%$

- Växtföljden har ändrats genom komplettering med bottengrödor. Nu uppfyller växtföljden minimikraven i fråga om såväl baljväxter som bördighetsgrödor.

Exempel 3: 1. klöver-timotejvall, 2. klöver-timotejvall, 3. höstsäd, 4. vårsäd+bottengröda (timotej), 5. blandat växtbestånd med trindsäd-spannmål, 6. rybs, 7. vårsäd + klöver-timotej som bottengröda

Baljväxter: $1+1+0+0+1+0+1 = 4/7 = 57 \%$

Bördighetsgrödor: $1+1+0+1+0+0+1 = 4/7 = 57 \%$

- Växtföljden uppfyller minimikraven i fråga om såväl baljväxter som bördighetsgrödor.

2.2 Att upprätthålla och förbättra markens bördighet vid odling av vall

Inom ekoodlingen ska man också för vallarnas del använda sådana markbearbetnings- och odlingsmetoder som bevarar eller förbättrar markens innehåll av organiskt material, ökar markens stabilitet och biologiska mångfald samt förhindrar markpackning och erosion.

Minimikraven för växtföljd med åkergrödor gäller sådana områden där vallväxtlighet förnyas genom markbearbetning eller där man utöver vallväxter också odlar ett- eller tvååriga växtarter. Vallarna bör alltid ha väl synligt innehåll av baljväxter. Stor förekomst av typiska ogräs t ex tistel, maskros, rölleka och mossa är tecken på att markens bördighet är försämrad och att vallarna behöver sås om.

Kravet på växtföljd gäller inte sådana vallarealer som fortlöpande är täckta med vall i enlighet med ekoplanen (till exempel skyddszoner och permanenta betesvallar, naturbete och äng). Målen för vallarealernas produktion och skötselåtgärderna enligt dem, såsom mängden utsäde för kompletteringssådd, användningen av skörden, växtskyddsåtgärderna (till exempel vallputsning) och tidpunkterna för när åtgärderna vidtas ska beskrivas i ekoplanen.

2.3 Att upprätthålla och förbättra markens bördighet vid odling av fleråriga växter

Inom ekoodlingen ska man i fråga om andra fleråriga växter än vallar använda sådana markbearbetnings- och odlingsmetoder som bevarar eller förbättrar markens innehåll av organiskt material, ökar markens stabilitet och biologiska mångfald samt förhindrar markpackning och erosion.

Vid odling av fleråriga växter, till exempel fruktväxter med vedartad stam (äppel), bärväxter med örtstam (jordgubbe) eller grönsaksväxter med örtstam (rabarber) måste man bibehålla och öka jordens bördighet och biologiska aktivitet genom att odla grüngödslingsväxter, baljväxter och andra växter som bidrar till mångfalden till exempel gräs mellan raderna.

Skötselåtgärderna för fleråriga växtbestånd ska beskrivas i ekoplanen.

Ej tillåtet: Att fortlöpande hålla markytan bar, dvs. utan grästäcke, i en äppelodling.

Att bibehålla och öka markens bördighet vid växthusodling

Se separata anvisningar: Kapitel 8.

3 Gödsling

- Gödslingen på en ekologisk gård baserar sig främst på växtföljd och användning av organiska gödselmedel och jordförbättringsmedel via markens ekosystem.
- Kompletterande gödsling kan användas om en tillräckligt hög näringshalt inte kan uppnås med hjälp av växtföljd eller organiskt material från den egna eller från andra ekologiska enheter.
- De tillåtna kompletteringsgödselmedlen förtecknas i bilaga 1 till denna anvisning.
- Gödselns kvävemängd får inte överskrida 170 kg N/ha och år.

Näringsförsörjningen på en ekologisk gård utgörs i första hand av de näringsämnen som producerats på gården (växtföljd och tillförsel av organiskt material till jorden). Näringsämnena cirkulerar i första hand inom den ekologiska produktionen och den ekologiska produktionshelheten består av ekologisk växtproduktion och ekologisk animalieproduktion.

Villkoren för ekologisk produktion ställer inga krav på behandling av fast gödsel, flytgödsel och urin från ekologiska djur, men vid all lagring, behandling och kompostering samt användning av stallgödsel ska de andra bestämmelserna om behandling av gödsel tillämpas.

Nitratdirektivet ska alltid följas inom ekologisk växtproduktion. Det aktuella Åländska beslutet kan läsas på webbadressen https://www.regeringen.ax/alandsk-lagstiftning/alex/201641#pr_4_p

Likaså skall Fosforförordningen följas inom ekologisk växtproduktion, förordningen antas under 2023.

3.1 Kompletteringsgödsling

Kompletterande gödselmedel är gödsel- eller jordförbättringsmedel som inte härrör från en ekologisk produktionsenhet, som exempelvis gödsel från djur i konventionell produktion.

Användning av kompletteringsgödsel tillåts på följande villkor:

- då en tillräcklig näringsmängd inte kan uppnås med hjälp av en flerårig växtföljd och organiska material från ekologiska produktionsenheter och
- användningsbehovet och dess motivering har förts in i ekoplanen,
- mängderna kompletteringsgödsel som använts har förts in i de skiftesvisa anteckningarna.

Det är helt förbjudet att använda mineralkvävegödsel.

Behovet att använda kompletterande gödselmedel kan påvisas till exempel genom balansberäkningar över gödslingsbehov eller näringsämnen. Användningen av spårämnen kan motiveras med till exempel en markarteringsanalys eller med symptom på

näringsämnesbrister som konstateras hos växtligheten. I de skiftesvisa anteckningarna antecknas vilka kompletterande gödselmedel som använts, använd mängd och datum samt motivering till varför de använts.

Kompletterande gödselmedel som är tillåtna inom ekoproduktion finns förtecknade i bilaga II till [kommissionens genomförandeförordning 2021/1165](#) (Bilaga 1 i denna anvisning).

Det är förbjudet att använda avloppsslam från avloppsreningsverk och gödselindustri innehållande sådant slam.

Tolkning: Det är tillåtet att använda torrlatrinavfall eller slam från en fällningsbrunn från den egna ekologiska gårdens som gödsel. Latrinavfallet eller fällningsslammet ska ändå hygieniseras på föreskrivet sätt exempelvis genom kompostering eller stabilisering med osläckt kalk.

Olika mikrobiopreparat kan användas för att förbättra jordmånen och produkternas näringshalt. Växtbaserade preparat eller mikrobiopreparat kan användas för att stimulera komposteringsprocessen. Produkterna får inte vara genetiskt modifierade.

Tolkning: Tekniska hjälpämnen som används vid behandling av flytgödsel. Exempel på tekniska hjälpämnen som, när de används i små mängder, inte gör flytgödseln olämplig för ekoproduktion: polymerer och biopolymerer som används för separering av stallgödsel, svavelsyra som används vid behandling av slam för att förhindra ammoniakemission, flytande lut som används för att höja rötslammets pH i syfte att döda salmonellabakterier.

Tolkning: Tekniska hjälpämnen som används i biogasprocesser och vid behandling av rötresten. Exempel på tekniska hjälpämnen som, när de används i små mängder, inte gör rötresten olämplig för ekoproduktion: ferrosulfat, glycerin och glycerol som används i biogasprocesser, organiska syror och mineralsyror som används för stripping.

3.2 Bearbetning och användning av stallgödsel

Tar en ekologisk växtodlingsgård emot ekologisk stallgödsel skall det uppgöras ett avtal kring detta, läs mer i villkoren för ekologisk djurproduktion, avsnitt 11.1.

Tar en ekologisk växtodlingsgård emot konventionell stallgödsel måste detta motiveras i ekoplanen, läs mer under punkt 3.1.

Konventionell urin eller flytgödsel ska luftas eller spädas ut. Som normal utspädning räcker det att leda skölj- och regnvattnet till slambehållaren.

Tolkning: Gödsel från pälsdjur ska komposteras. Även då det gäller fast gödsel från andra djur rekommenderas kompostering.

Användning av gödsel från djurproduktion av industriell karaktär är förbjuden. Enligt nuvarande tolkning av kommissionen finns inte industriell djurproduktion på Åland.

3.3 Förteckning över gödsel­fabrikat som är tillåtna inom ekoproduktion

Livsmedelsverket i Finland ger råd om hur olika gödsel­fabrikat lämpar sig för ekoproduktion. Aktörer inom gödsel­medelssektorn som är verksamma på marknaden i Finland kan anhålla om att enskilda gödsel­fabrikat som lämpar sig för ekoproduktion upptas i den rådgivande förteckning över ekologiska gödsel­medel ("ekogödsel­medelslista") som Livsmedelsverket upprätthåller.

Bedömningen av produkternas lämplighet och införandet i förteckningen är frivilligt och gratis för aktörerna. Användning av ett gödsel­fabrikat som lämpar sig för ekoproduktion förutsätter inte att gödsel­medlet upptas i förteckningen, men publiceringen av uppgifter minskar effektivt förekomsten av olika tolkningar mellan de aktörer som behöver uppgifterna, det vill säga odlarna, rådgivarna, myndigheterna, gödsel­­tillverkarna och säljarna.

Förteckningen över tillåtna gödsel­fabrikat inom ekoproduktion kan laddas ner från Livsmedelsverkets webbplats [Gödsling inom ekologisk växtproduktion](#).

3.4 Märkning av gödsel­fabrikat som är tillåtna vid ekologisk produktion

Gödsel­fabrikat som det enligt bestämmelserna om ekologisk produktion är tillåtet att använda får märkas på motsvarande sätt. Märkningen kan till exempel vara "tillåtet för användning i ekologisk produktion i enlighet med förordning (EU) 2018/848". Uttrycket "godkänt" får inte användas, eftersom en tillverkare av gödsel­medel som är tillåtna inom ekoproduktion inte kan få ett certifikat i enlighet med EU:s ekoförordning eller använda EU-lövet på sina produkter.

4 Växtskydd

Förekomsten av ogräs, växtsjukdomar och skadedjur regleras inom ekologisk produktion med förebyggande åtgärder såsom bevarande av hela organismsamhällets balans på åkern och utnyttjande av växternas naturliga motståndskraft, odlingstekniska metoder och mekanisk bekämpning.

Viktiga metoder för att bemästra ogräs, växtsjukdomar och skadegörare är till exempel:

- en fungerande växtföljd
- förebyggande odlingsåtgärder såsom slåtter och markbearbetning vid rätta tidpunkter
- gynnande av naturliga fiender
- användning av motståndskraftiga sorter
- biologiska bekämpningsåtgärder
- mekaniska och termiska bekämpningsmetoder såsom ogräsharvning och bränning.

De förebyggande och intensifierade metoderna ska beskrivas i ekoplanen.

Gårdens förebyggande och regelbundna växtskyddsåtgärder som utförs årligen ska beskrivas i ekoplanen. Dessutom ska man beskriva de intensifierade åtgärder som vidtas om de årliga åtgärderna inte räcker till.

En intensifierad åtgärd kan till exempel vara en åtgärd som vidtas på gården om rotoogräs får övertaget i ett växtbestånd, eller användning av växtskyddsmedel.

Om växterna inte kan skyddas mot skadegörare på vederbörligt sätt med användning av de ovan nämnda åtgärderna, eller om odlingarna bevisligen är i fara, får man använda endast sådana verksamma ämnen i växtskyddsmedel som är tillåtna inom ekologisk produktion enligt bilaga I till **[kommissionens genomförandeförordning 2021/1165](#)** (bilaga 2 till denna anvisning), och endast i den omfattning som behövs och att produkten som används är registrerad i Finland enligt kraven i lagen om växtskyddsmedel. Här listas växtskyddsmedel som är godkända för användning

<https://www.regeringen.ax/naringsliv-foretagande/lantbruk/vaxthalsa-vaxtskyddsmedel>

Användningen av växtskyddsmedel och motiveringarna för det ska föras in i de skiftesvisa anteckningarna.

När det gäller produkter och ämnen som används i fällor och dispensrar, bortsett från feromondispensrar, ska fällorna och dispensrarna hindra att produkterna och ämnena sprids till miljön och att dessa produkter och ämnen och odlingsväxter kommer i kontakt med varandra. Alla fällor, också feromonfällorna, ska samlas in efter användningen och förstöras på ett säkert sätt.

Det är tillåtet att använda konventionella råttgifter och rodenticider, men endast i fällor och på så vis att bekämpningsmedlet inte kommer åt att blandas med ekoprodukterna.

4.1 Allmänkemikalier som är tillåtna inom växtproduktion

Med allmänkemikalier avses verksamma ämnen som använts för bekämpning av växtsjukdomar eller växtskadegörare, som vanligen inte används för växtskyddsändamål men som ändå är nyttiga inom växtskyddet antingen som sådana eller i produkter som består av ämnet i fråga och ett enkelt lösningsmedel (vatten).

Det verksamma ämnet i en allmänkemikalie anses inte orsaka särskilda bekymmer, det stör inte hormonverksamheten och det är inte vare sig neurotoxiskt eller immuntoxiskt. När ett verksamt ämne har godkänts som allmänkemikalie får det användas i alla EU-medlemsstater utan separat godkännande.

Det är tillåtet att använda allmänkemikalier inom ekologisk produktion om de uppfyller definitionen av ett livsmedel och är av vegetabiliskt eller animaliskt ursprung. Allmänkemikalier som är tillåtna inom EU ingår i förteckningen över ämnen som är tillåtna inom ekologisk produktion (författningshänvisning nedan).

Livsmedel av vegetabiliskt eller animaliskt ursprung som är godkända som allmänkemikalier får användas som växtskyddsmedel inom ekologisk odling för att bekämpa skadegörare och växtsjukdomar. Kemikalierna får inte användas för ogräsbekämpning.

En förteckning över allmänkemikalier som är tillåtna inom ekologisk växtproduktion finns i bilaga 2 till denna anvisning.

Närmare bruksanvisningar för var och en allmänkemikalie hittas på Säkerhets- och kemikalieverkets (TUKES) webbplats <https://tukes.fi/sv/kemikalier/vaxtskyddsmedel/allmankemikalier>.

4.2 Rengörings- och desinfektionsämnen som används inom växtproduktion

När man i byggnader, anordningar samt behandlings- och lagerlokaler för växtproduktion använder rengörings- och desinfektionsmedel som kan komma i kontakt med ekologiska produkter eller produkter i omställning, måste ämnena och produkterna vara godkända för sitt ändamål inom ekologisk produktion. En förteckning över tillåtna ämnen och produkter är under beredning i EU-kommissionen och den avses träda i kraft 1.1.2024, vilket innebär att det tills vidare inte finns några begränsningar som utgår från ekoproduktionsbestämmelserna.

Tillämpas från och med 1.1.2024: Aktörerna ska från och med 1.1.2024 föra bok över användningen av produkterna, inklusive den eller de dagar då var och en produkt användes, produktens namn, verksamma substanser samt användningsplatsen.

5 Växtförökningsmaterial, utsäde

5.1 Använd i första hand ekologiskt producerat utsäde

I ekologisk produktion ska man redan under omställningens början använda i första hand ekologiskt producerat förökningsmaterial, dvs. frön, plantor och vegetativt förökningsmaterial såsom sticklingar. När det inte går att få tag i ekologiskt producerat förökningsmaterial som lämpar sig i kvalitativt och kvantitativt hänseende, får en ekodlare använda förökningsmaterial som är producerat under omställning.

Se närmare information om produktionskraven för förökningsmaterial som ekologisk produkt och som produkt i omställning i avsnitten 5.5 och 6.2.

Uppgifter om sådant ekologiskt förökningsmaterial och förökningsmaterial i omställning som finns att tillgå på marknaden förs in i registret över ekologiskt förökningsmaterial som förs av Livsmedelsverket; <https://www.ruokavirasto.fi/sv/teman/ekoproduktion/ekologiska-gardar/ekovaxter/produktionsinsatser/ekologiskt-producerat-fron-och-plantor/>

Registret bygger på anmälningar från företag som marknadsför växtförökningsmaterial när det gäller följande typer av förökningsmaterial:

- frön och sättpotatis
- vegetativa förökningsmaterial såsom sticklingar och svampmycel
- moderplantor.

Också fröplantor är förökningsmaterial, men de hör inte till de typer av förökningsmaterial som ska förtecknas i registret. Med fröplanta avses en ung planta som drivits upp från frö och inte via delning.

När det på den finländska marknaden finns ekologiskt förökningsmaterial eller förökningsmaterial under omställning att tillgå i tillräckliga mängder och av lämpliga sorter, förs arten eller sorten in i den nationella förteckningen. När det gäller förökningsmaterial som förts in i förteckningen kan man bara i särskilda fall få tillstånd att använda konventionellt förökningsmaterial.

Undantagsvis kan Ålands Landskapsregering bevilja tillstånd också för arter och sorter som är införda i den nationella förteckningen, när det är befogat med tanke på forskning, småskaliga fältförsök, skydd av sorter eller produktinnovationer.

5.2 Allmän (generell) dispens

När det på den finländska marknaden inte alls finns ekologiskt förökningsmaterial eller förökningsmaterial i omställning av en art eller sort att tillgå, kan Ålands Landskapsregering besluta om en allmän dispens för alla ekodlare på Åland att använda konventionellt förökningsmaterial. Dispensen kan gälla:

- en art, om inte en enda sort av arten i fråga är införd i registret över förökningsmaterial eller
- en sortgrupp, om inte en enda av de registrerade alternativa sorterna av samma art är lämplig (till exempel sorter av tidig potatis och vinterpotatis).
- en bestämd sort, när förutsättningarna som beskrivs i avsnitt 5.3.2, underrubrik Olämplig sort, uppfylls.

Landskapsregeringen uppdaterar sitt beslut om allmän dispens normalt två gånger om året (april och oktober). Beslutet är i kraft högst till dess att ett nytt beslut meddelas. Den allmänna dispensen hittar du [här](#)

En ekoodlare ska föra bok över det förökningsmaterial han eller hon använt med stöd av allmän dispens. Observera att den allmänna dispensen måste vara i kraft antingen vid anskaffningstidpunkten eller vid sådden. När du skaffar konventionellt förökningsmaterial som omfattas av Landskapets allmänna dispens ska du verifiera anskaffningstidpunkten till exempel med beställningsbekräftelsen, forsedeln eller fakturan. Skiftesvisa anteckningar och lagerbokföring kan användas som verifikat när det gäller egenproducerat förökningsmaterial.

Om det parti som fått dispens blir överårigt (dvs. om hela partiet inte blir använt under året dispensen gavs), måste inköpsdatum kunna visas vid kontroll för att verifiera att utsädet fanns med på allmän dispens vid tillfället.

5.3 Individuell dispens

När det inte finns något lämpligt ekologiskt förökningsmaterial eller förökningsmaterial under omställning att tillgå, och sorten inte heller är med på den allmänna dispensen, kan Landskapsregeringen bevilja en enskild odlare ett partispecifikt tillstånd att använda konventionellt förökningsmaterial. Dispens ska sökas och beviljas före sådden. Landskapsregeringen strävar efter att fatta beslut på ansökan inom två veckor.

Ansökan görs med följande blankett: <https://www.regeringen.ax/blanketter/ekologisk-produktion-anhallan-om-dispens-konventionellt-utsade>

Om det parti som fått dispens blir överårigt (dvs. om hela partiet inte blir använt under året dispensen gavs), måste dispensen och inköpsdatum kunna visas vid kontroll.

Landskapsregeringens möjlighet att bevilja partispecifika tillstånd inskränker sig till frö, sättpotatis, sättlök, annat vegetativt förökningsmaterial (till exempel revor och sticklingar) och produktion av nytt förökningsmaterial (t.ex. utsädesodling för odlarens eget bruk och moderplantor). Man kan inte få tillstånd för fröplantor av ettåriga växter.

Landskapsregeringen kan bevilja dispens att använda konventionellt förökningsmaterial endast i följande fall:

1. **Finns inte att få (i Finland) som ekologiskt producerat eller som produkt i omställning:** Registret upptar inga sorter av den växtart som odlaren avser att odla;

2. **Leveransproblem:** Ingen säljare kan leverera förökningsmaterialet före sådd eller plantering trots att odlaren lämnat in sin beställning i god tid. Beviljande av dispens förutsätter att odlaren i motiveringarna har klargjort tidpunkten för beställningen och vilka leverantörer som fått förfrågan om sorten i fråga.
Om du beställt ett parti men leveransen uteblir/försenas, eller fel parti levereras, kan du med en kopia av orderbekräftelsen få dispens. Tillstånd kan dock inte beviljas på basis av leveranssvårigheter, om det finns ekologiskt utsäde att få vid tidpunkten då tillståndet söks.
Dispens kan också motiveras med leveransproblem som anknyter till partistorlek när ett tillräckligt stort parti inte går att få från en enda leverantör eller om förpackningsstorleken ej är lämplig.
Leveransproblem kan även motiveras med onaturligt högt pris på grund av utbudsläget. En sådan situation kan uppstå på marknaden till exempel när det i registret över ekologiskt förökningsmaterial återstår bara en enda säljare som bjuder ut en viss sort. I sådana situationer kan Landskapsregering bevilja en individuell dispens att använda konventionellt utsäde. Transport- och leveranskostnader kan avsevärt höja priset på ekoutsäde. Dessa betraktas ändå inte som leveransproblem, eftersom de inte är en sådan grund för tillstånd att använda konventionellt utsäde som EU:s ekologistiftning känner till.
3. **Olämplig sort:** Sorten som ekoodlaren önskar använda finns inte i registret och ekoodlarens motivering är att inget av de registrerade alternativen av samma sort är lämpligt att använda i produktionen på grund av odlings-, mark- och klimatförhållandena och nödvändiga teknologiska egenskaper och därför är tillståndet viktigt med tanke på ekoodlarens produktion. Enbart "odlingstekniska orsaker" eller "kontraktsodling" räcker inte som motivering. Utredningen ska vara mera detaljerad och till exempel ange vilka odlingstekniska orsaker som åberopas eller hurudan kontraktsodling det gäller, t ex om den såmaskin du använder inte passar för den typen av frö som finns att tillgå.
Sorterna som finns att tillgå kan också vara olämpliga på grund av det ändamål som odlingsväxtens skörd ska användas till. Skillnader i användningsändamålet är till exempel användning som foder, livsmedel och grüngödsling.
Dispens kan även beviljas om det ekologiska förökningsmaterial som finns att tillgå är förknippat med en grundat större risk för växtsjukdomar och skadedjur än motsvarande konventionella förökningsmaterial eller när ekoodlaren har växtskyddsmässiga skäl att skaffa sig utsäde som innehåller särskilt små mängder främmande arter eller ogräsfrön.
Undantag kan inte beviljas enbart på grund av att uppköparen av skörden äger/förmedlar en viss sort och för den skull förutsätter att just denna sort används, trots att registret innehåller sorter med motsvarande egenskaper.
4. **Forskningsändamål eller skyddsodling:** Det är motiverat för ett godkänt forskningsändamål, småskaliga fältförsök eller skyddsodling av vissa sorter. En utredning över forskningen, en forskningsplan eller dylikt ska skickas med som bilaga till ansökan.

5. **Produktion av nytt förökningsmaterial för odlarens eget bruk.**

Landskapsregeringen beviljar tillstånd att använda konventionellt förökningsmaterial när det gäller produktion av nytt förökningsmaterial för odlarens eget bruk. Det kan gälla till exempel:

- anskaffning av konventionellt producerade moderplantor eller
- odling av utsäde för gårdens egen produktion (t.ex. så kallat TOS-utsäde)
- en oskyddad sort.

Obs! Inledning av omställning är inte en i lagstiftningen angiven grund för beviljande av tillstånd. Dispens kan beviljas för odling av nytt förökningsmaterial för exempelvis ekoodlarens egen användning, vilket för sin del möjliggör anskaffning av nytt konventionellt utsäde eller utnyttjande av gammalt lager. Utnyttjande av ett gammalt lager kan vara möjligt också med stöd av den allmänna dispensen.

5.4 **Godkända blandningar**

I en tilläggsförordning från EU (EU) 2021/642 får utsädesblandningar med minst 70% ekologiskt frö eller frö under omställning säljas som blandningar eftersom det saknas ekologiskt växtförökningsmaterial av vissa arter och sorter. För att ekologiska odlare på Åland ska få använda en sådan blandning måste det finnas ett åländskt godkännande av blandningen. Vidare, om blandningen innehåller konventionellt utsäde, ska garantibeviset innehålla följande text: "Användningen av blandningen är tillåten inom ramen av godkännandet på Åland". Fröfirmor som vill ansöka om tillstånd att sälja sin blandning på Åland kan läsa mer på hemsidan:

https://www.regeringen.ax/sites/default/files/attachments/page/godkannande_av_svenska_vallfroblandningar.pdf Tillståndet är ett årigt.

Odlare får använda "Godkända blandningar" utan att ansöka om individuellt undantag. Förteckning över Godkända blandningar hittas via <https://www.regeringen.ax/naringsliv-foretagande/lantbruk/ekologisk-produktion> Den som använder utsäde med dispens, inklusive dessa "Godkända blandningar" behöver noggrant bokföra vilka mängder av de konventionella godkända utsäden de använt.

5.5 **Plantor och produktion och användning av vegetativt förökningsmaterial**

Undantagen för användning av konventionella plantor och vegetativt förökningsmaterial kan gälla:

- konventionella sticklingar och annat vegetativt förökningsmaterial, men inte konventionella skördebärande plantor,
- konventionella moderplantor, men inte konventionella skördebärande plantor.

Obs! Tillstånd kan inte beviljas för konventionellt producerade fröplantor av ettåriga växter (till exempel plantor av vitkål), men nog för användning av konventionellt utsäde (till exempel frön av vitkål). Se också punkt 5.6.1 Märkning av ekologiska plantor som drivits upp från konventionella frön.

5.6.1 Märkning av ekoplantor som drivits upp från konventionella frön

Allmänna eller individuella dispenser enligt punkterna 5.2 och 5.3 kan gälla konventionellt utsäde som används för att producera fröplantor.

När man marknadsför ekoplantor som drivits upp från konventionellt utsäde måste förpackningarna och marknadsföringsmaterialet förses med tilläggsinformation eller märkningar som anger att fröplantan har **producerats enligt del I punkt 1.8.6 i bilaga II till förordning (EU) 2018/848**. EU-lövet används inte.

Tilläggsinformationen hjälper kunderna att skilja fröplantor som har drivits upp från ekoutsäde från fröplantor som drivits upp från konventionellt utsäde.

5.6.2 Vegetativt förökningsmaterial

De allmänna eller individuella dispensererna enligt punkterna 5.2 och 5.3 gäller vegetativt förökningsmaterial (t.ex. jordgubbsrevor/revsticklingar, sticklingar av äppelträd, rotsticklingar av hallon och avläggare av vinbär).

Dispens kan inte beviljas för hela, konventionellt odlade skördebarande plantor (t.ex. rotade revplantor av jordgubbe, frigoplantor etc.).

5.6.3 Moderplantor

En individuell dispens enligt 5.3 kan gälla moderplantor. Till exempel för moderplantor av jordgubbe kan man få tillstånd av Landskapsregeringen att producera revor när förutsättningarna för tillståndet uppfylls.

5.6.4 Omstart av omställning för anläggning av en flerårig odling

Tillgången på plantor av ekologiskt producerade fleråriga växter är tills vidare knapp på den finländska marknaden, och det går inte att bevilja tillstånd att använda konventionellt förökningsmaterial för odling av skördebarande plantor.

Tolkning: En ekoodlare kan ställa om ett skifte på nytt på frivillig väg, vilket gör det möjligt för honom eller henne att använda konventionella plantor av fleråriga, och i synnerhet vedartade växter. Omställningstiden är den normala för fleråriga växter, dvs. minst tre år före skörden av ekologiska produkter. Om metoden tillämpas kan det leda till en situation med parallellodling, för vilken behövs tillstånd. Se närmare avsnitt 7.3 Parallellodling av samma sorter eller sorter som är svåra att särskilja från varandra.

Exempel. Omstart av omställning för anläggning av en flerårig odling. Eftersom det inte går att få tag på tillräckligt många ekoplantor av äpple, bedömer du att det är

praktiskt att starta om omställningen för att kunna anlägga ett plantbestånd på ett nytt skifte. Du anmäler detta till Landskapsregeringen som en väsentlig förändring innan plantorna planteras. Skiftet ska ställas i omställning så att det blir omställningsår ett. Eftersom du har andra äppelodlingar också på andra skiften ansöker du samtidigt om tillstånd för parallellodling.

5.6.5 Kompletteringsplantor

Kompletterande plantering ska göras med ekologiska plantor eller plantor under omställning, när det har uppstått luckor i ett bestånd av fleråriga växter till exempel på grund av utvintringsskador eller skadedjur.

Man kan bereda sig på ett eventuellt behov av kompletteringsplantor till exempel genom att odla plantor för omplanteringsändamål på ett separat jordbruksskifte.

6 Omställning

6.1 Övergång till ekologisk växtproduktion

Innan växtodlingsprodukter får användas eller marknadsföras som ekologiska eller som produkter under omställning, måste man inom produktionen till exempel på ett åkerskifte följa kraven för ekologisk produktion under en bestämd tid. Den tiden kallas för omställningstid.

Omställningens längd beror på de växtarter som odlas och deras användningsändamål (livsmedel, foder eller förökningsmaterial).

På uppsamling av vilda växter tillämpas omlägningsperioderna för fleråriga växter.

6.1.1 Anmälan av en gård till ekokontrollen

En gård kan anmälas till ekokontrollen när som helst under året. Omställningen räknas påbörjas det datum då anmälan görs. Faktorer som kan inverka på vilken anmälningstidpunkt som är lämplig, dvs. när gården bör anmäla sig till ekokontrollen är bland annat

- när man har planerat att odlingsskiftenas omställning ska börja,
- längden på de planerade växtarternas omställning på skiftet,
- den planerade användningen av skördeprodukterna,
- förbindelsevillkoren i samband med ekoersättningen.

När du anmäler dig till ekokontrollen uppges de skiftesvisa begynnelse-tidpunkterna för omställningen på [blanketten](#). Du antecknar basskiftessignumerna och tidpunkten för omställningen (kalenderår, månad eller datum). På blanketten antecknar du också uppgifter om skiften som hör till en eventuell konventionell enhet, dvs. de odlingsarealer som inte läggs om till ekoproduktion.

När du uppger det datum då ett skifte börjar ställas om till ekologisk produktion ska du beakta att skiftets omställning ska ha pågått **minst 24 månader före sådd** när det gäller ettåriga växter såsom spannmål och **minst 24 månader före skörd** när det gäller fleråriga vallar, för att skörden ska vara ekologisk.

Obs! Om du också ansöker om ekostödsförbindelse måste de skiften som söks till förbindelsen och vars omställning börjar det första förbindelseåret odlas med ekologiska metoder från och med den 1 maj.

Obs! En ny ekoodlare måste anmäla sig till ekokontrollsystemet före utgången av april, om han eller hon också ansöker om ekoförbindelse.

6.1.2 Att ta med nya skiften i ekokontrollen

När du redan hör till ekokontrollen och börjar odla nya odlingsskiften, måste du komma ihåg att sätta rätt status på skiftena i stödtilämpningen. Handlar det om mark eller skiften som ej stöd söks för behöver de finnas beskrivna i ekoplanen.

Du kan börja omställningen på skiftet genast när du har slutat använda sådana produktionsinsatser som är förbjudna inom ekoproduktion (betat utsäde, konstgödsel och växtskyddsmedel etc.) under växtperioden. Anteckna datumet för start av omställning så du kan uppvisa det vid kontroll.

Notera att omställningen för skiftet ska ha pågått **i minst 24 månader före sådd**, när det gäller ettåriga växter såsom spannmål och minst 24 månader före skörd när det gäller fleråriga vallar, för att skörden ska vara ekologisk.

Om du vill att startdatumet för omställning av ett skifte ska infalla tidigare än datumet då skiftet kom i din besittning, kan du ansöka om förkortning av omställningstiden för skiftet.

6.2 Förkortning eller förlängning av omställningen

Under vissa förutsättningar kan åkerskiftets tidigare användning anses inverka retroaktivt på omställningstiden. Det är möjligt att omställningen förlängs exempelvis om växtskyddsmedel med lång verkan har använts på gården före övergången till ekologisk odling.

Landskapsregeringen fattar beslut om förlängning eller förkortning av omställningen med beaktande av skiftets tidigare användning.

6.2.1 Förkortning av omställningen för "stödkontrollerad areal"

Åkerskiftets tidigare användning kan beaktas i sin helhet som förkortning av omställning, om åtgärder (miljöersättningar och kompensationsersättningar) i samband med program enligt EU:s landsbygdsförordning (1305/2013) har tillämpats på skiftet och om produktionsinsatser som är förbjudna inom ekologisk produktion inte har använts på skiftet.

Ansökan görs till registrator@landskapsregeringen.ax med kontaktuppgifter, samt lista över de aktuella skiften det rör (inkl. ha) samt en motivering (när senast användes produktionsinsatser som ej är tillåtna inom ekologisk produktion på skiftena?). Som bevis på åkerns tidigare användning ska ekoodlaren till sin ansökan foga skifteskorten eller andra uppgifter som är ett villkor för stödet och som visar att ämnen som är förbjudna inom ekologisk odling inte har använts på skiftena.

Förkortning av omställningen kan sökas på samma villkor också för skiften som inte är ersättningsberättigande i fråga om miljöersättning eller kompensationsersättning, om de har ingått i stödansökan.

Förkortning av omställning behöver inte sökas särskilt när ett befintligt basskifte på åkern utvidgas med högst 10 ar och arealändringen uppges i stödansökan.

6.2.2 Förkortning av omställningen för "annan ekologisk areal"

Med "annan ekologisk areal" avses ett område i naturligt tillstånd (till exempel nyröjning eller skogsmark) eller jordbruksmark som inte omfattas av miljöersättning eller kompensationsersättning.

För att en fullständig förkortningstid ska kunna godkännas ska aktören till ansökan foga handlingar som visar att områdena inte har behandlats med ämnen som är förbjudna inom ekologisk odling under minst tre år.

Framläggandet av bevis är en process i flera steg och förutsätter alltid en kontroll på plats hos aktören innan förkortningen av omställningen godkänns:

1. Aktörens ansökan, av vilken framgår geografiska uppgifter (skiftessignum, karta eller annan lokaliseringssuppgift och arealer) och produktionsuppgifter (beskaffenhet och mängd), skriftligt bevis för och/eller motiveringar till att kraven på ekologisk produktion uppfylls.
2. Kontroll hos aktören som inbegriper eventuell provtagning och analys av proverna i ett ackrediterat laboratorium (aktören står själv för kostnaden för dessa prover).

6.3 Omställningens längd

6.3.1 Omställningens längd för ekologiska produkter

Omställningens minimilängd innan växtodlingsprodukter får användas eller marknadsföras som **ekologiskt producerade**:

- För ett- eller tvååriga växter ska produktionsreglerna ha tillämpats på odlingsskiftet i minst två år (24 månader) före sådd;
- För fleråriga vall- och foderväxter ska produktionsreglerna ha tillämpats på odlingsskiftet i minst två år (24 månader) före den första skörden av ekologiska produkter;
- För fleråriga växter, dvs. andra än fleråriga vall- och foderväxter, ska produktionsreglerna ha tillämpats på odlingsskiftet i minst tre år (36 månader) före den första skörden av ekologiska produkter.

Tabell 1 innehåller exempel på omlägningsperiodens längd vid odling av växter av olika typ.

6.3.2 Produkter under omställning

Växtprodukter under omställning som odlas till livsmedel eller foder får märkas, användas och saluföras som produkter under omställning när en omställning på minst 12 månader

har iakttagits vid produktionen på odlingsskiftet. Omställning på 12 månader tillämpas på alla växtarter (ettåriga, tvååriga och fleråriga växter).

Växtförökningsmaterial får märkas, användas och saluföras som produkter under omställning förutsatt att en omställningstid på minst 12 månader har iakttagits på odlingsskiftet. När det gäller fleråriga växter måste växtligheten dessutom odlas på odlingsskiftet enligt reglerna för ekologisk produktion i minst 12 månader innan förökningsmaterialet skördas.

Tabell 1 innehåller exempel på omställningstider **för produkter under omställning**

Tabell 1. Omställningens längd vid produktion av ekologiska växtodlingsprodukter eller växtodlingsprodukter under omställning

Växtgrupp	Produkten är en produkt under omställning när	Produkten är en ekologisk produkt när
Ettåriga och tvååriga växter, inklusive höstformer av ettåriga växter (t.ex. havre, ärt, höstråg, kummin etc.)	omställningen har pågått i minst 12 månader före bärningen	omställningen har pågått i minst 24 månader före sådden
Fleråriga vallväxter (t.ex. timotej, klöver, getruta)	omställningen har pågått i minst 12 månader före bärningen	omställningen har pågått i minst 24 månader före bärningen
Andra fleråriga växter (t.ex. jordgubbe, rabarber, äpple)	omställningen har pågått i minst 12 månader före bärningen	omställningen har pågått i minst 36 månader före bärningen

Exempel 1. Ettårig vårspannmål. Omställningen av skiftet började 1.5.2021. Skörden är en ekologisk produkt när produktionsreglerna har iakttagits på skiftet under ett minst två år (24 mån.) före sådd, dvs. den första vårspannmålen som producerar ekologisk skörd kan sås tidigast 2.5.2023.

Exempel 2. Ettårig höstspannmål. Omställningen av skiftet började 1.5.2021. Den första höstspannmålen som ger ekologisk skörd kan sås tidigast 2.5.2023. Detta innebär att först höstspannmål som såtts till exempel 1.9.2023 producerar ekologisk skörd. Obs! Om höstspannmål sås under omställningens andra år, till exempel 1.9.2022, är skörden en

produkt under omställning, eftersom kravet på omställning för skiftet för att skörden ska vara ekologisk är minst två år före sådd och detta krav uppfylls inte.

Exempel 3. Flerårig vall. Omställningen av skiftet började 1.5.2021. Omställningen för vallarealer är minst två år (24 mån.) innan skörden kan användas som ekologiskt foder, dvs. till exempel ekologiskt ensilage kan bärgas från skiftet från och med 2.5.2023.

Exempel 4. Flerårigt gammalt växtbestånd. Omställningen av skiftet började 1.5.2021. Omställningen för fleråriga växter, dvs. andra än fleråriga vall- och foderväxter, på ett odlingsskifte är minst tre år (36 mån.) innan den första skörden av ekologiska produkter. Till exempel kan man från och med 2.5.2024 skörda ekologiska äpplen från en äppelodling som lagts om till ekoproduktion.

Exempel 5. Flerårigt nytt växtbestånd. På ett skifte vars omställning började 1.5.2021 planteras ekologiska jordgubbsplantor 2.6.2023. Den två år långa omställningen för skiftet har alltså avslutats 2.5.2023, vilket innebär att jordgubbsskörden från de planterade plantorna genast är ekologiska. Skördens skede följer alltså skiftets skede.

Obs! Anteckningar om skiftets omställning i stödtilämpningen När det gäller växter för vilka man tillämpar en tvåårig omställning, anges skiftets skeden i stödtilämpningen vanligen med 1. Årets övergångsskede – 2. Årets övergångsskede – i ekologisk produktion. Märkningen 1. Årets övergångsskede i växtföljdsplanen betyder då det kalenderår under vilket skiftet börjar läggas om. 2. Årets övergångsskede betyder det därpå följande kalenderåret och märkningen i ekologisk produktion kalenderåret efter det. **Detta måste ändras manuellt.** När du använder dessa märkningar ska du alltid beakta när kraven på omställning för skördeprodukter av respektive växtart uppfylls på ett skifte: trots märkningen omställning 2 är skördeprodukten en produkt under omställning först när det innan skörd har gått minst 12 månader av skiftets omställning. Trots skiftets EKO-märkning ska du före sådd av en ettårig växt, i synnerhet när det gäller höstsådda växtarter, försäkra dig om att det har gått minst 24 månader av skiftets omställning. Om omställningstiden före sådd är kortare än så, är skörden en produkt under omställning. För skiften som står utanför stödtilämpningen måste motsvarande anteckningar föras annanstans samt skiftens beskrivas i ekoplanen.

6.4 Att tillämpa kraven på omställning på produktionen av förökningsmaterial

Produktionen av nytt ekologiskt förökningsmaterial eller förökningsmaterial under omställning är förenad med särskilda krav som gäller kraven på omställning för de växtarter som produceras på ett odlingsskifte och användningen av konventionellt modermaterial.

När det gäller kraven på omställning tillämpas de allmänna kraven på omställning inom växtproduktion på produktionen av ekologiskt förökningsmaterial och förökningsmaterial under omställning (tabellerna 1, 2a och 2b).

Vid användning av konventionellt modermaterial, till exempel stamutsäde, för produktion av ekologiskt växtförökningsmaterial krävs det dessutom att stamutsädet har odlats enligt kraven för ekologisk odling i minst en generation eller, om det gäller fleråriga växter, i minst en generation under två växtperioder.

Krav som gäller omställning för ett odlingsskifte och konventionellt modermaterial vid produktion av förökningsmaterial under omställning och ekologiskt förökningsmaterial

Kraven på omställning för ett odlingsskifte och på konventionellt modermaterial vid produktion av förökningsmaterial under omställning och ekologiskt förökningsmaterial beskrivs med exempel i tabellerna 2a och 2b.

Tabell 2a. Produktion av förökningsmaterial från konventionellt modermaterial som produkt under omställning

Växtgrupp	Produkten är förökningsmaterial under omställning när
Ettåriga och tvååriga växter, inklusive höstvarianter av ettåriga växter (exempelvis havre, råg, ärt, kummin)	Det åkerskifte där växtligheten anläggs har varit under omställning i minst 12 månader före skörd.
Fleråriga vall- och foderväxter (exempelvis timotej, klöver, getruta)	På åkerskiftet har man iakttagit en minst 12 månader lång omställning och växtbeståndet av den fleråriga grödan har odlats enligt ekokraven i minst 12 månader före skörd.
Fleråriga växter som förökas vegetativt (såsom jordgubbe, rabarber, äpple)	På skiftet har man iakttagit en minst 12 månader lång omställning och växtbeståndet av den fleråriga grödan har odlats enligt ekokraven i minst 12 månader innan förökningsmaterialet skördades.

Exempel

Konventionellt producerat havreutsäde sås 13.5.2022. Skiftets omställning påbörjades 1.5.2021. Fröskörd som produkt under omställning kan bärgas på skiftet från och med 2.5.2022.

Konventionellt producerat utsäde av höstvetesås 1.9.2021. Skiftets omställning påbörjades 1.8.2021. Fröskörd som produkt under omställning kan bärgas på skiftet från och med 2.8.2022.

Ett åkerskifte som anlagts med konventionellt timotejfrö 2021 läggs om till ekologisk odling från och med 1.5.2022. Fröskörd som produkt under omställning kan bärgas på skiftet från och med 2.5.2023.

På ett skifte växer jordgubbar som anlagts som konventionell odling. Skiftet läggs om till ekologisk odling från och med 1.5.2022. Revsticklingar som produkt under omställning kan tas från skiftet från och med 2.5.2023.

Skiftets omställning började 1.5.2022. Konventionella moderplantor av jordgubbe planteras på skiftet 10.6.2022. Revsticklingar som produkt under omställning kan tas från skiftet från och med 11.6.2023.

Tabell 2b. Produktion av ekologiskt förökningsmaterial från konventionellt modermaterial

Växtgrupp	Produkten är ekologiskt förökningsmaterial när
Ettåriga och tvååriga växter, inklusive höstvarianter av ettåriga växter	Modermaterialet har odlats ekologiskt i en generation, dvs. minst en hel produktionscykel från sådd till skörd. Åkerskiftet där växligheten anläggs har varit under omställning i minst 24 månader före sådd.
Fleråriga vall- och foderväxter (exempelvis timotej, klöver, getruta)	Åkerskiftet har varit under omställning i minst 24 månader före skörd. Modermaterialet har odlats enligt ekovillkoren i minst en generation under två växtperioder.
Fleråriga växter som förökas vegetativt (såsom jordgubbe, rabarber, äpple)	Odlingsskiftet har varit under omställning i minst 36 månader före skörd. Modermaterialet har odlats enligt ekovillkoren i minst en generation under två växtperioder.

Exempel

Konventionellt producerat havreutsäde sås 13.5.2022 på ett åkerskifte vars omställning började 1.5.2020. Fröskörden är ekologisk.

Konventionellt producerat utsäde av höstvetete sås 1.9.2022 på ett åkerskifte vars omställning började 1.5.2020. Fröskörden är ekologisk.

Ett åkerskifte som anlagts med konventionellt timotejfrö 2021 läggs om till ekologisk odling från och med 1.5.2022. Ekologiskt producerad fröskörd kan bärgas på skiftet från och med 2.5.2024.

På ett skifte växer jordgubbar som anlagts som konventionell odling. Skiftet läggs om till ekologisk odling från och med 1.5.2022. Revsticklingar som ekologisk produkt kan tas från skiftet från och med 2.5.2025.

Konventionella moderplantor av jordgubbe planteras 12.6.2022 på ett skifte vars omställning är klar, dvs. skiftet är i ekologisk produktion. Revsticklingarna som kan tas växtperioden 2023 är ekologiska.

Tolkning. Bärskörd från moderplantor. En konventionell moderplanta av jordgubbe planteras på ett ekologiskt skifte. Om man förutom jordgubbsrevor också tar bärskörd från moderplantan, gäller det att för omställningen iaktta minst samma omställningstid som i fråga om förökningsmaterial av fleråriga växter. Växtperioden efter planteringsåret får man ekologiska sticklingar och ekologiska bär av moderplantan.

7 Parallellodling

- Parallellodling, dvs att samma växtart odlas konventionell och ekologiskt ska helst inte göras men är möjligt om man tydligt indelar företaget i olika produktionsenheter och odlar olika sorter som lätt kan särskiljas
- Skall samma sorter odlas behöver det finnas en omställningsplan (att man tänker ställa om allt inom fem år) samt inrapportering av skördeuppgifter
- Partier som har producerats genom olika produktionsätt (även omställning) ska kunna särskiljas från varandra i alla skeden.

Grundregeln i ekoförordningen är att hela jordbruksföretaget ska drivas i enlighet med de krav som är tillämpliga på ekologisk produktion. Men ett jordbruksföretag får delas upp i tydligt och effektivt åtskilda produktionsenheter för ekologisk produktion, produktion under omställning och icke-ekologisk produktion, förutsatt att det för de icke-ekologiska produktionsenheterna,

a) när det gäller djur, rör sig om olika arter,

b) när det gäller växter, rör sig om olika sorter som lätt kan särskiljas.

Alltså får man ha samma grödor/djurarter i omställning som ekologiskt, men inte som konventionellt och omställning/ekologiskt.

Samma växtart får odlas endast om sorterna är lätta att särskilja från varandra. Sorterna ska vara lätta att identifiera utifrån själva skördeprodukten. Till exempel höst- och vårvete anses därmed inte vara lätta att särskilja. Sorter som är lätta att särskilja från varandra kan vara exempelvis skalfri havre och havre med skal, lök med rött respektive gult skal eller gröna och röda vinbär.

Kraven gällande olika arter och sorter ovan gäller inte när det gäller forsknings- och utbildningscenter, plantskolor, uppförökare av utsäde och växtförädlare.

Vidare finns ytterligare ett undantag för fleråriga grödor som kräver en odlingsperiod på minst tre år, olika sorter som är svåra att särskilja från varandra eller samma sorter. Då krävs att produktionen sker inom ramen för en omställningsplan och att omställningen till ekologisk produktion på den sista delen av den areal som omfattas av produktionen i fråga till ekologisk produktion inleds snarast möjligt och slutförs inom högst fem år.

I fall av undantag med omställningsplan gäller följande:

a) Jordbrukaren ska underrätta Ålands Landskapsregering minst 48 timmar före skörd av var och en av de berörda produkterna.

b) Efter skörden ska jordbrukaren informera Landskapsregeringen om de exakta mängder som skördats på de berörda enheterna och om de åtgärder som har vidtagits för att skilja produkterna åt.

c) Efter det att omställningsplanen har inletts ska omställningsplanen och åtgärderna för att säkerställa en effektiv och tydlig åtskillnad varje år bekräftas av Landskapsregeringen.

Bedriver aktören parallellproduktion i enlighet med något av det ovan skrivna, eller produktion av produkter i omställning, måste denna

a) hålla framställda produkter i olika status åtskilda

c) på lämpligt sätt dokumentera att produktionsenheterna och produkterna är åtskilda på ett effektivt sätt (i ekoplanen).

Parallellodling orsakar risk för att produkter förväxlas. Växtföljdsplanen ska uppgöras extra omsorgsfullt för att undvika förväxling.

Vid lagring ska produkter i olika produktionsskeden kunna hållas åtskilt från varandra på ett säkert sätt. En beskrivning av åtgärder för att säkerställa detta ska ingå i ekoplanen.

Produkter som har producerats under olika produktionsskeden ska hållas åtskilt från varandra och hela tiden gå att identifiera och spåra. I bokföringen ska produktmängderna per produktionsskede ingå. På gårdar med ekologiska husdjur ska det vara möjligt att särskilja foder i olika produktionsskeden med hjälp av uppföljningen av foderförbrukningen.

Exempel. Stegvis omläggning av en äppelodling till ekologisk produktion. Äpple är en växtart som kräver minst tre års odling för att producera skörd. En äppelodling som läggs om till ekologisk produktion har tre separata skiften och samma sorter odlas på dem alla. För parallellodling av äpple i omställning skrivs en omställningsplan. Enligt planen börjar omställning till ekoproduktion ett skifte i sänder åren 2022–2024, dvs. under tre års tid. På så sätt kan omställningen slutföras också för det sista skiftets del inom fem år från det att omläggningen började, dvs. år 2027.

8 Ekologisk växthusproduktion, svampproduktion och drivning av sallatscikoria

Detta kapitel kompletterar anvisningarna om ekologisk växtproduktion särskilt när det gäller växthusproduktion. Anvisningarna i detta kapitel tillämpas på:

- växthus, som är ett fast, slutet utrymme med ståhöjd för odling av grödor, försett med ett vanligen genomskinligt yttre skal, som möjliggör kontrollerat utbyte av material och energi med omgivningen. Växthuset kan vara en odlingstunnel med öppna eller slutna gavlar och öppningsbara ventilationsluckor på sidorna.
- slutna utrymmen för odling av växter, vars yttre skal inte är genomskinligt (till exempel för odling av svamp eller endiver).

Anvisningarna om ekologisk växthusproduktion tillämpas inte på produktion av grodda fröer, dvs. groddar, krasse (till exempel grönsakskrasse) och skott. Utmärkande för ekologisk produktion av grodda fröer är att de inte får gödslas via växtsubstratet och att det därför är tillåtet att odla bara på ett växtsubstrat som har till uppgift att hålla fröna fuktiga. Bestämmelser om produktion av grodda fröer finns i del I punkt 1.3 i bilaga II till EU-förordningen om ekologisk produktion 2018/848.

Denna anvisning tillämpas inte på växtarter som naturligt växer i vatten, till exempel källfräne (*Nasturtium officinale*).

8.1 Markrelaterad växtodling i växthus

I de allmänna principerna för ekologisk produktion ingår principen om markrelaterad växtodling där växterna huvudsakligen ges näring genom markekosystemet. Inom ekologisk växthusproduktion ska växterna odlas på och i levande jord i anslutning till den undre delen av jordmånen och berggrunden.

Jorden kan blandas eller gödslas med material och produkter som är tillåtna inom ekologisk produktion, till exempel kalk, gödselmedel och växtsubstratkomponenter som lämpar sig för ekologisk produktion. I levande jord ska växternas rötter kunna växa till det naturliga djupet för den berörda växtartens rotsystem.

Vid användning av utbytbara växtsubstrat, till exempel delvis avgränsade kärl, säckar eller pallar, måste man säkerställa att rötterna obehindrat kan växa ner till matjorden och den undre delen av jordmånen. Det är inte tillåtet att odla växter i behållare, påsar eller på växtsubstrat där rötterna inte är i kontakt med levande jord.

När växthus anläggs kan man byta ut den ursprungliga matjorden på jordgolvet och bygga upp jordgolvet utifrån ekologiskt godkända komponenter. Jorden kan förbättras årligen genom att man tillför gödsel, kalk eller ekologiskt godkända växtsubstratskomponenter.

Hydrokultur, dvs. en odlingsmetod där växter som inte växer naturligt i vatten odlas så att deras rötter endast växer i näringslösning eller i det inerta ämne till vilket näringslösningen tillsätts, är förbjuden. Det är dock tillåtet att använda flytande gödselmedel och näringsämnen som är tillåtna i ekologisk odling.

Tillvägagångssätt som undantagsvis är godkända på avgränsade bäddar

Följande tillvägagångssätt är tillåtna:

- odling av växter som prydnadsväxter och örter i kruka för att säljas till den slutliga konsumenten
- odling av fröplantor eller utplanteringsplantor i behållare för vidare omplantering.

”Ört” kan vara en kryddväxt- eller bladgrönsaksplanta som säljs inklusive odlingskrukan.

Som riktgivande förteckning kan man använda produktförteckningen i grupp 025000 (bladgrönsaker, örter och ätliga blommor) i bilaga I till rådets förordning [396/2005](#).

Den slutliga konsumenten definieras som den som slutligen konsumerar livsmedlet och inte använder livsmedlet som en del av verksamheten inom livsmedelssektorn. Det är inte tillåtet att sälja örter i kruka som ekologisk produkt till exempel till restauranger eller storkök.

	Grupp
Kodnummer	Undergrupp
0250000	Bladgrönsaker, örter och ätliga blommor
0251000	a) Sallat och sallatväxter
0251010	Vårklynne/vintersallat/vårsallat/mâche(sallat)/fältsallat
0251020	Sallat
0251030	Escarole/escarolesallat
0251050	Vinterkrasse/vårgyllen

0251060	Rucola/rucolasallat/senapskål
0251070	Sareptasenap/salladssenap
0252000	b) Spenat och liknande blad
0252010	Spenat
0252020	Portlaker
0252030	Mangold/betblad
2056000	f) Örter och ätliga blommor

Tabell. Fragment ur produktförteckningen i grupp 025000 i bilaga I till rådets förordning 396/2005

Byggande av växthusets jordgolv

Ett växthus med jordgolv kan byggas så att det under rotdjupet finns till exempel grus eller sand och dränering.

Jordgolvet får inte isoleras på ett sätt som hindrar rottillväxten.

De byggmetoder och tillvägagångssätt som använts måste ändå förhindra eller minimera skadliga verkningar för miljön.

8.2 Markvård och växtmångfald

Jordens bördighet och biologiska aktivitet i växthuset ska bibehållas och ökas genom odling av kortsiktiga gröngödselgrödor och baljväxter samt genom användning av växtmångfald.

För att jordens bördighet och biologiska aktivitet ska bibehållas och ökas ska man utarbeta en skriftlig flerårig plan över den ekologiska växthusodlingen (mångfaldsplan) som ska hållas uppdaterad. I planen beaktas åtminstone växtföljd och växtmångfald.

I den kan till exempel följande odlingsmetoder tillämpas:

- Gröngödselgrödor: Till skillnad från gröngödselgrödor som odlas hela året eller hela växtperioden kan kortsiktiga gröngödselgrödor bestå av till exempel botten- och fånggrödor, mellangrödor eller saneringsgrödor.
- Växtföljd: Växtföljd är en metod där växterna på en viss odlingsareal varierar för varje produktionsperiod enligt den ordning och periodisering som planeras så att samma art inte utan avbrott odlas på samma växtplats.
- Växtmångfald: Med växtmångfald strävar man efter att minska olägenheterna av ensidig odling. Till växtmångfalden hör både grödor som producerar skörd som ska säljas (huvudgrödor) och andra växter som ökar mångfalden i växthuset.

I övrigt tillämpas de allmänna kraven för ekologisk växtproduktion på gödningen (avsnitt 3).

8.3 Växtskydd

I växthus är det tillåtet att ångbehandla matjorden till högst 10 cm djup.

Inom ramen för växtskyddsplanen får man delvis byta ut matjorden för att hantera ett ohållbart sjukdomstryck, om andra metoder för sjukdomskontroll visar sig vara misslyckade.

Till övriga delar tillämpas de allmänna kraven för ekologisk växtodling på växtskyddet (punkt 4).

8.4 Användning av artificiell belysning inom ekologisk växthusproduktion

EU-lagstiftningen om ekologisk produktion innehåller inga bestämmelser om detaljerade krav i fråga om minimimängden dagsljus eller begränsningar för användningen av artificiell belysning i växthus, till exempel vid plantproduktion. Att användningen av icke-förnybara naturresurser och utomstående produktionsinsatser begränsas så att den blir så liten som möjligt hör till de särskilda principerna för ekologisk jordbruksproduktion. Därför är kontinuerlig odling med enbart artificiell belysning inte tillåten.

8.5 Produktionsregler för svampproduktion

Vid odling av ekologiska svampar får man använda sig av avgränsade växtsubstrat som består av följande komponenter:

a. stallgödsel och djurexkrementer:

1. antingen från ekologiska husdjursgårdar eller från husdjursgårdar under andra omställningssåret, eller
2. från konventionell husdjursproduktion, om ekologisk stallgödsel inte finns tillgänglig och förutsatt att denna stallgödsel och dessa djurexkrementer inte utgör mer än 25

procent av den totala vikten av substratets samtliga komponenter, exklusive täckmaterial och eventuella tillsatser av vatten, före kompostering.

- b. Andra produkter av jordbruksursprung än de som avses i led a från ekologiska produktionsenheter,
- c. Torv som inte är behandlad med kemiska produkter,
- d. Trä som inte är behandlat med kemiska produkter efter avverkning,
- e. De mineralprodukter som är tillåtna inom ekologisk odling, vatten och jord.

8.6 Drivning av sallatscikoria

Det är tillåtet att driva huvuden av sallatscikoria, också genom nedsänkning i klart vatten, förutsatt att växternas förökningsmaterial är ekologiskt producerat.

Användning av växtsubstrat är tillåten endast om dess komponenter är ämnen och produkter som är tillåtna inom ekologisk produktion eller om substratet är gödlat med dessa ämnen och produkter.

9 Ordlista som rör kraven för ekologisk växtproduktion

modermaterial: det förökningsmaterial från vilket nytt förökningsmaterial produceras, till exempel ett stamutsäde vid produktion av certifierat utsäde eller en moderplanta som ger sticklingar

moderplanta: en identifierad planta från vilken växtförökningsmaterial tas för reproduktion av nya plantor, till exempel en moderplanta av jordgubbe som ger revsticklingar

växt: växtart som odlas eller växtlighet bestående av en eller flera växtarter

växtförökningsmaterial: växter och alla delar av växter i samtliga utvecklingsstadier, inklusive utsäde, som kan och är avsedda att producera hela växter

ekologisk produktionsenhet: en produktionsenhet som drivs i överensstämmelse med de krav som gäller för ekologisk produktion, förutom under en omläggningsperiod (2018/848 art 3.10)

småfröig baljväxtart: till exempel klöverarter och blåusern

rent växtbestånd: ett växtbestånd som har såtts med användning av endast en art eller växtarter i samma artgrupp

hydrokultur: en metod för odling av växter som inte naturligt växer i vatten, där växternas rötter står i en näringslösning eller i ett inert odlingsmedium (t.ex. stenull) till vilket en näringslösning tillsätts.

skördebärande planta: en planta av en flerårig växt, till exempel jordgubbe eller äpple, som används direkt för produktion av livsmedelsskörd och inte för produktion av nytt förökningsmaterial, dvs. som moderplanta.

fröplanta: en ung planta som härrör från frö och inte från delning

omställning: den tid under vilken omställningen från konventionell produktion till ekologisk produktion sker. Under omställningen tillämpas ekoförordningens bestämmelser om ekologisk produktion. Under omställning är det ännu inte möjligt att använda eller marknadsföra skörden som ekologiskt producerad. Har samma innebörd som definitionen omställning (2018/848 art 3.6, punkt 6 och 7).

förkortning av omställningen: en tidigare period som anses ingå retroaktivt i omställningen (2018/848 art 10.3, 2020/464 art 1)

produkt under omställning: en växtodlingsprodukt (livsmedel, foder eller förökningsmaterial) när en omställning på minst 12 månader har iakttagits vid produktionen. Produkter under omställning får märkas, användas och saluföras som

produkter under omställning. Förädlade livsmedels- och foderprodukter av vegetabiliskt ursprung kan också vara produkter under omställning, förutsatt att produkten endast innehåller en ingrediens från jordbruksgrödor (2018/848 art 10)

produktionsenhet under omställning: en produktionsenhet som drivs i överensstämmelse med kraven för ekologisk produktion under omställningen. Enheten får utgöras av odlingsskiften eller andra områden för vilka omställning inleds vid olika tidpunkter. (2018/848 art 3.11)

generation: en grupp växter som utgör ett enda steg i en härstamningslinje

storfröig baljväxtart: till exempel ärt, bondeböna, vicker och lupin

konventionell produktionsenhet (konventionell enhet): en produktionsenhet som inte drivs enligt kraven för ekologisk produktion. Har samma innebörd som definitionen "icke-ekologisk produktionsenhet" i artikel 3.12 i ekoförordningen 2018/848

gård, jordbruksföretag: alla produktionsenheter som drivs inom ramen för en enda ledning i syfte att framställa levande eller obearbetade jordbruksprodukter, inklusive produkter från vattenbruk och biodling, i enlighet med artikel 2.1 a i ekoförordning 2018/848 (2018/848 art. 3.8)

TOS-utsäde: utsäde av skyddade sorter som odlaren producerar på sin egen gård. Rätten att producera TOS-utsäde gäller odling av sorter av följande växtslag med undantag för hybrider: havre, korn, råg, vete, rågvete, rybs, raps, oljelin, ärt, bondeböna, potatis och bovete. Rätten är förenad med skyldighet att betala ersättning till sortens ägare enligt lagen om växtförädlarrätt (1279/2009).

produktionsenhet: ett jordbruksföretags områden och byggnader, till exempel primärproduktionslokaler, skiften, beten, utomhusrastgårdar, byggnader avsedda för djur eller delar av dessa byggnader, bikupor, lagerlokaler för grödor, växtprodukter och insatsmedel (2018/848 art 3.9)

Specialterminologi i anslutning till ekologisk växthusproduktion och avgränsade växtsubstrat:

Groddade frön: Omfattar följande klasser: groddar, krassar och skott.

Groddar: En produkt som framställs genom groningen av frön och utveckling av dem i vatten eller annat medium och som skördas innan egentliga bladen utvecklats, samt som är avsedd att ätas i sin helhet, inklusive fröet.

Inert: Ett odlingsmedium eller dess beståndsdel som inte fungerar som näringskälla utan till exempel håller fröna fuktiga så att de gror.

Grönsakskrasse: Groddar som utvinns genom groningen och utveckling av verkliga frön i jord eller genom hydrokultur (hydroponiskt odlingssubstrat) för att framställa gröna skott med mycket unga gröna blad och/eller hjärtblad. Krasse säljs som hela växter inklusive underlaget (odlingssubstratet) eller jorden.

Skott: Groddar som utvinns genom groning och utveckling av frön för att framställa gröna skott med mycket unga gröna blad och/eller hjärtblad. Skotten och bladen skördas i slutet av produktionsprocessen och slutprodukten innehåller inga fröskal eller rötter.

Växthus: Ett fast, slutet utrymme med ståhöjd för odling av grödor, försett med ett vanligen genomskinligt yttre skal, som möjliggör kontrollerat utbyte av material och energi med omgivningen och förhindrar utsläpp av växtskyddsmedel i miljön.

Växtsubstrat: Material som används som substrat för växande rötter och där växterna odlas. Gödsselfabrikat som är tillåtna inom ekologisk odling får tillföras växtsubstratet. Växtsubstraten kan vara gödsselfabrikat som framställts genom teknisk bearbetning och som är avsedda särskilt för odling av växter. Växtsubstratet för en planterad växt förmultnar och blir en del av matjorden.

Odling av växter på avgränsade bäddar: Odling till exempel i behållare, påsar eller bäddar där rötterna inte är i kontakt med levande jord. Odlingsplatsen kan vara ett beständigt slutet utrymme, till exempel ett växthus, eller ett utrymme utomhus.

Växtmångfald: Genom växtmångfald eftersträvas en minskning av nackdelarna med ensidig odling. Växterna odlas inte i första hand för att sälja skörden utan på grund av de så kallade ekosystemtjänsterna. Ekosystemtjänster kan produceras till exempel av kortsiktiga gröngödslingsgrödor. Korsblomstriga växter som odlas som saneringsgrödor utsöndrar glukosinolater som är föreningar som bidrar till bekämpningen av markburna växtsjukdomar och ogräs (biofumigering).

Jord: Löst jordskikt som täcker berggrunden eller urberget och som grovt kan indelas i matjord och alv.

Levande jord: Odlad matjord som är i kontakt med den undre delen av jordmånen och berggrunden. Odlad matjord innehåller stora mängder humus. Vid åkerodling når matjorden åtminstone ner till plöjningsdjupet dvs. bearbetningsskiktet. Växter med djupa rötter kan växa djupare ner än till bearbetningsskiktet. Under matjorden finns den undre delen av jordmånen. Alven ligger precis under den odlade jorden. Vid ekologisk växthusodling kan till exempel markbearbetnings-, jordförbättrings- och byggåtgärder riktas mot den undre delen av jordmånen.

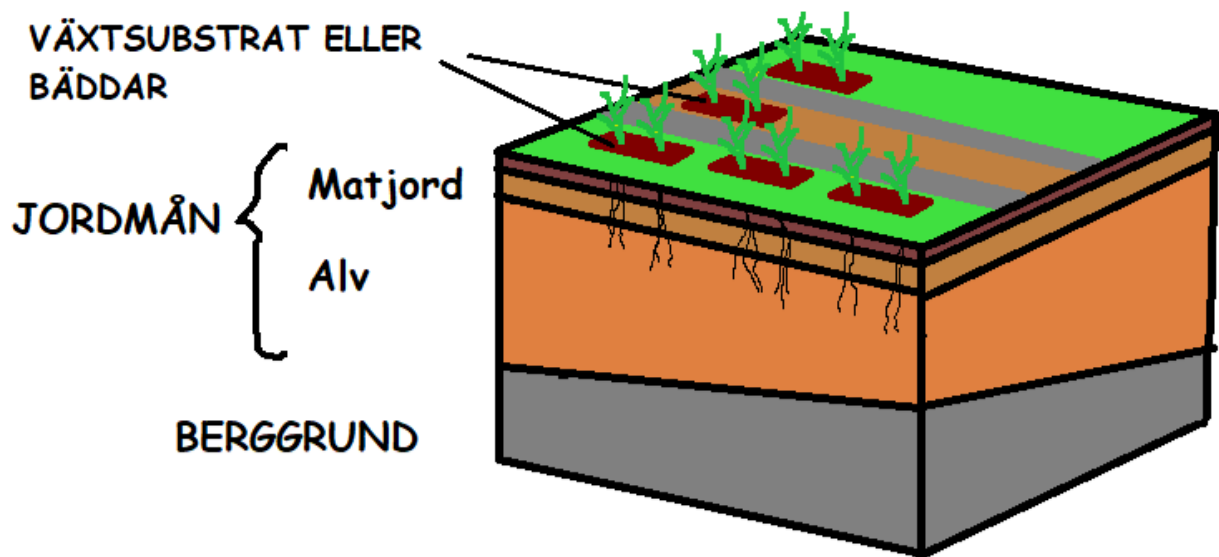

Bild. Begrepp och uttryck som gäller jordmån i samband med ekologisk växthusproduktion.

BILAGA 1. Godkända gödselmedel, jordförbättringsmedel och näringsämnen

Gödselmedel, jordförbättringsmedel och näringsämnen som förtecknas i denna bilaga och som omfattar i synnerhet alla produktfunktionskategorier som anges i del I i bilaga I till förordning (EU) 2019/1009 får användas inom ekologisk produktion förutsatt att de är förenliga med:

- relevant unionslagstiftning och nationell lagstiftning om gödselprodukter, särskilt förordning (EU) 2019/1009, och
- unionslagstiftningen om animaliska biprodukter, särskilt förordning (EG) nr 1069/2009 och förordning (EU) nr 142/2011, särskilt bilagorna V och XI.

I enlighet med del I punkt 1.9.6 i bilaga II till förordning (EU) 2018/848 får preparat av mikroorganismer, såsom kväveympar, användas för att förbättra jordens allmänna tillstånd eller tillgången på näringsämnen i jorden eller grödan.

Gödselmedel, jordförbättringsmedel och näringsämnen får endast användas i enlighet med specifikationerna och begränsningarna för användning i respektive unionslagstiftning och nationell lagstiftning. Mer begränsande villkor för användning i ekologisk produktion anges i högra kolumnen i tabellen.

Namn Produkter som är sammansatta av eller endast innehåller de material som anges i förteckningen nedan	Beskrivning, särskilda villkor och begränsningar
Stallgödsel	produkt som består av en blandning av djurexkrementer och vegetabiliska material (ströbädd och foderråvaror) inte från industrijordbruk (finns ej på Åland).
Torkad stallgödsel och dehydrerad fjäderfägödsel	inte från industrijordbruk.
Komposterade djurexkrementer, inbegripet fjäderfägödsel	inte från industrijordbruk.

och komposterad stallgödsel	
Flytande djurexkrementer	används efter kontrollerad jäsning och/eller lämplig utspädning inte från industrijordbruk.
Komposterad eller fermenterad blandning av hushållsavfall	produkt från källsorterat hushållsavfall som komposterats eller genomgått anaerob fermentering för biogasproduktion endast vegetabiliskt och animaliskt hushållsavfall endast vid produktion i ett slutet, övervakat insamlingsystem som godtagits av medlemsstaten högsta tillåtna koncentration i mg/kg i torrsvikt; kadmium 0,7; koppar 70; nickel 25; bly 45; zink 200; kvicksilver 0,4; krom (totalt) 70; krom (VI): ej påvisbart
Torv	får endast användas i samband med trädgårdsodling (grönsaks- blomster- och trädodling, plantskola)
Avfall från svampodling	den ursprungliga sammansättningen av substratet ska vara begränsad till de produkter som anges i denna bilaga
Exkrementer från maskar (maskkompost) och substratblandning av exkrementer från insekter	i tillämpliga fall enligt förordning (EG) nr 1069/2009
Guano	
Komposterad eller fermenterad blandning av vegetabiliskt material	produkt från blandning av vegetabiliskt material som komposterats eller genomgått anaerob fermentering för biogasproduktion
Rötresten från biogasanläggning som innehåller animaliska	animaliska biprodukter (inklusive biprodukter från vilda djur) i kategori 3 och mag- och tarminnehåll i kategori 2 (kategori 2

<p>biprodukter som samrötats med material av vegetabiliskt eller animaliskt ursprung som förtecknas i denna bilaga</p>	<p>och 3 enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009)</p> <p>inte från industrijordbruk</p> <p>processerna ska överensstämma med kommissionens förordning (EU) nr 142/2011</p> <p>ska inte appliceras på ätliga delar av grödan</p> <p>Tolkning: Innebär att en tre veckor lång karenstid ska tillämpas vid spridning av rötresterna från biogasanläggning när rötresterna sprids före eller under växtperioden på växtlighet vars ovanjordiska skörd används som människoföda eller foder (t.ex. grönsaker, örter, bär, frukter, vall).</p>
<p>Produkter och biprodukter av animaliskt ursprung enligt följande:</p> <p>Blodmjöl</p> <p>Hovmjöl</p> <p>Hornmjöl</p> <p>Benmjöl eller benmjöl där gelatinet tagits bort</p> <p>Fiskmjöl</p> <p>Köttmjöl</p> <p>Fjäder-, hår- och hudmjöl ("chiquette")</p> <p>Ull</p> <p>Päls (1)</p> <p>Hår</p> <p>Mejeriprodukter</p> <p>Hydrolyserade proteiner (2)</p>	<p>(1) Högsta tillåtna halt krom (VI) i mg/kg torrs substans: ej påvisbart</p> <p>(2) Ska inte appliceras på ätliga delar av grödan.</p> <p>Tolkning: Innebär att en tre veckor lång karenstid ska tillämpas vid spridning av gödselprodukter innehållande hydrolyserade proteiner, när rötresterna sprids före eller under växtperioden på växtlighet vars ovanjordiska skörd används som människoföda eller foder (t.ex. grönsaker, örter, bär, frukter, vall).</p>

Produkter och biprodukter av vegetabiliskt ursprung till gödsling	t.ex. mjöl av oljekakor, kakaoskal, maltgroddar
Hydrolyserade proteiner av vegetabiliskt ursprung	
Alger och därav beredda produkter	<p>när dessa har erhållits direkt genom</p> <p>i) fysiska processer, däribland torkning, infrysning och malning</p> <p>ii) extraktion med vatten eller sur och/eller alkalisk lösning</p> <p>iii) jäsning, endast ekologiska eller skördade på ett hållbart sätt i enlighet med del III punkt 2.4 i bilaga II till förordning (EU) 2018/848.</p>
Sågspån eller träflis	trä som inte är kemiskt behandlat efter avverkning
Komposterad bark	trä som inte är kemiskt behandlat efter avverkning
Träaska	från trä som inte är kemiskt behandlat efter avverkning
Mjukt malet råfosfat	<p>produkt erhållen genom malning av mjuka råfosfater samt innehållande trikalцийfosfat och kalciumkarbonat som huvudbeståndsdelar.</p> <p>minsta halt av näringsämnen (viktprocent): 25 % P₂O₅ fosfor uttryckt som P₂O₅ löslig i mineralsyror varav minst 55 % av angiven halt P₂O₅ är löslig i 2 %-ig myrsyra</p> <p>partikelstorlek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • minst 90 % (mätt i vikt) passerar genom en sikt med en maskstorlek av 0,063 mm. • minst 99 % (mätt i vikt) passerar genom en sikt med en maskstorlek av 0,125 mm.

	<p>Fr.o.m. den 16 juli 2022 gäller de relevanta gränsvärden för förorenande ämnen som fastställs i förordning (EU) 2019/1009</p>
<p>Aluminiumkalciumfosfat</p>	<p>produkt erhållen i amorf form genom värmebehandling och malning samt innehållande aluminium och kalciumfosfat som huvudbeståndsdelar.</p> <p>Minsta halt av näringsämnen (viktprocent):</p> <p>30 % P₂O₅ fosfor uttryckt som P₂O₅ löslig i mineralsyror varav minst 75 % av angiven halt P₂O₅ är löslig i alkaliskt ammoniumcitrat (Joulie)</p> <p>partikelstorlek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • minst 90 % (mätt i vikt) passerar genom en sikt med en maskstorlek av 0,160 mm. ▪ minst 98 % (mätt i vikt) passerar genom en sikt med en maskstorlek av 0,630 mm. <p>Fr.o.m. den 16 juli 2022 gäller de relevanta gränsvärden för förorenande ämnen som fastställs i förordning (EU) 2019/1009 får endast användas på basisk jord (pH > 7,5).</p>
<p>Basisk slagg (Thomasfosfat eller Thomasslagg)</p> <p>Obs! Till exempel stålslagg eller masugnsslagg är inte basisk slagg.</p>	<p>produkt erhållen vid järnframställning genom behandling av en fosforhaltig smälta samt innehållande kalciumfosfatsilikat som huvudbeståndsdel.</p> <p>minsta halt av näringsämnen (viktprocent):</p> <p>12 % P₂O₅ fosfor uttryckt som fosforpentoxid löslig i mineralsyror, varav minst 75 % av uppgiven halt av fosforpentoxid är löslig i 2 %-ig citronsyra eller 10 % P₂O₅ fosfor uttryckt som fosforpentoxid löslig i 2 %-ig citronsyra</p> <p>partikelstorlek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • minst 75 % passerar genom en sikt med en maskstorlek av 0,160 mm. • minst 96 % passerar genom en sikt med en maskstorlek av 0,630 mm.

	Fr.o.m. den 16 juli 2022 gäller de relevanta gränsvärden för förorenande ämnen som fastställs i förordning (EU) 2019/1009.
Kaliumråsalt	<p>produkt erhållen från kaliumråsalter.</p> <p>minsta halt av näringsämnen (viktprocent):</p> <p>9 % K₂O</p> <p>kalium uttryckt som vattenlöslig K₂O</p> <p>2 % MgO</p> <p>magnesium i form av vattenlösliga salter uttryckta som magnesiumoxid</p> <p>Fr.o.m. den 16 juli 2022 gäller de relevanta gränsvärden för förorenande ämnen som fastställs i förordning (EU) 2019/1009.</p>
Kaliumsulfat, eventuellt innehållande magnesiumsulfat (EG-typbeteckning "kaliumsulfat innehållande magnesiumsulfat")	produkt erhållen från kaliumråsalt genom fysikalisk extraktion, eventuellt även innehållande magnesiumsulfat.
Vinass och vinasseextrakt	undantaget vinass från ammoniumproduktion
Kalciumkarbonat, t.ex.: kalk, märgel, mald kalksten, kalkhaltiga havsalger (maerl), fosfathaltig krita	<p>endast naturligt förekommande</p> <p>Tolkningar: Kalkningsmedel som är olämpliga för ekoproduktion är enligt EG:s typbeteckningar bränd kalk och släckt kalk samt följande produkter som upptas i den nationella förteckningen över gödselmedel: mesakalk, fällningsrest från PCC-kalk, filterstoff från kalkugn, släckningsrest av kalk och anrikningsrest av kalk.</p>
Avfall från blötdjur	endast från ekologiskt vattenbruk eller hållbart fiske, i enlighet med artikel 2 i förordning (EU) nr 1380/2013.

Äggskal	inte från industrijordbruk.
Kalcium- och magnesiumkarbonat	endast naturligt förekommande. t.ex. dolomitkalk, mald magnesiumhaltig kalksten.
Magnesiumsulfat (kieserit)	endast naturligt förekommande
Kalciumkloridlösning	endast för behandling av blad på äppelträd för att förhindra kalciumbrist
Kalciumsulfat (gips)	<p>naturligt förekommande produkt, innehållande kalciumsulfat i olika hydratiseringsgrader:</p> <p>25 % CaO</p> <p>35 % SO₃</p> <p>kalcium och svavel uttryckt som totalt CaO+SO₃</p> <p>malningsgrad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • minst 80 % passerar genom en sikt med en maskstorlek av 2 mm. • minst 99 % passerar genom en sikt med en maskstorlek av 10 mm. <p>Fr.o.m. den 16 juli 2022 gäller de relevanta gränsvärden för förorenande ämnen som fastställs i förordning (EU) 2019/1009.</p>
Industrikalk från produktion av socker (sockerbrukskalk)	biprodukt från produktion av socker från sockerbetor och sockerrör.

Industrikalk från produktion av vakuumsalt	biprodukt från produktion av vakuumsalt från saltfyndigheter i berg.
Elementärt svavel	fr.o.m. den 16 juli 2022 gäller de relevanta gränsvärden för förorenande ämnen som fastställs i förordning (EU) 2019/1009.
Oorganiskt mikronäringsgödselmedel (bor, kobolt, koppar, järn, mangan, molybden eller zink)	fr.o.m. den 16 juli 2022 gäller de relevanta gränsvärden för förorenande ämnen som fastställs i förordning (EU) 2019/1009.
Natriumklorid	
Stenmjöl, leror och lermineraller	Tolkning: t.ex lättklinker, permikulit eller vermikulit
Leonardit (obehandlat organiskt sediment rikt på humussyror)	endast om det erhålls som biprodukt vid gruvdrift.
Humus- och fulvosyror	endast om de erhålls genom oorganiska salter eller lösningar utom ammoniumsalter, eller erhålls genom rening av dricksvatten.
Xylit	endast om den erhålls som biprodukt vid gruvdrift (t.ex. biprodukt av brunkolsbrytning).

<p>Kitin (polysackarid som erhålls från kräftdjurskal)</p>	<p>erhållet från ekologiskt vattenbruk eller hållbart fiske, i enlighet med artikel 2 i förordning (EU) nr 1380/2013.</p>
<p>Organiskt rikt sediment från sötvatten som bildats under syrefria betingelser (t.ex. sapropel)</p>	<p>endast organiska sediment som är utvunna som biprodukter från verksamhet i sötvatten eller utvunna från tidigare sötvattensområden.</p> <p>i tillämpliga fall bör utvinning ske på ett sätt som orsakar minsta möjliga påverkan på vattenmiljön.</p> <p>endast sediment från källor som är fria från föroreningar av bekämpningsmedel, långlivade organiska föroreningar och bensinliknande ämnen.</p> <p>Fr.o.m. den 16 juli 2022 gäller de relevanta gränsvärden för förorenande ämnen som fastställs i förordning (EU) 2019/1009.</p>
<p>Biokol – pyrolysisprodukt som framställs av en mängd olika organiska material med vegetabiliskt ursprung och som används som jordförbättringsmedel</p>	<p>endast från vegetabiliska material, om det efter skörd endast behandlats med produkter i bilaga I.</p> <p>Fr.o.m. den 16 juli 2022 gäller de relevanta gränsvärden för förorenande ämnen som fastställs i förordning (EU) 2019/1009.</p>

BILAGA 2. Verksamma ämnen som ingår i växtskyddsmedel som är godkända för användning i ekologisk produktion

De verksamma ämnen som förtecknas i denna bilaga får ingå i växtskyddsmedel som används i ekologisk produktion enligt denna bilaga, förutsatt att dessa växtskyddsmedel är godkända enligt förordning (EG) nr 1107/2009.

Dessa växtskyddsmedel ska användas i enlighet med de villkor som anges i bilagan till genomförandeförordning (EU) nr 540/2011 och i enlighet med de villkor som anges i de godkännanden som beviljats av de medlemsstater där de används. Mer begränsande villkor för användning i ekologisk produktion anges i sista kolumnen i varje tabell.

1. Allmänkemikalier

Allmänkemikalier som är av vegetabiliskt eller animaliskt ursprung och baserade på livsmedel får användas för bekämpning av skadegörare och växtsjukdomar i ekologisk produktion. Sådana allmänkemikalier är markerade med en asterisk (*) i tabellen nedan.

Andra allmänkemikalier som inte är av vegetabiliskt eller animaliskt ursprung och inte är baserade på livsmedel får endast användas för växtskydd i ekologisk produktion om de förtecknas i tabellen nedan.

Närmare information om bruksanvisningar och krav på användningen för var och en allmänkemikalie finns på säkerhets- och kemikalieverkets (TUKES) webbplats <https://tukes.fi/sv/kemikalier/vaxtskyddsmedel/allmankemikalier>.

Namn	Särskilda villkor och begränsningar
Åkerfräken*	
Kitosanhydroklorid*	Erhållet från <i>Aspergillus</i> eller ekologiskt vattenbruk eller hållbart fiske, enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013

Socker (sackaros)*	
Kalciumhydroxid	
Ättika*	
Lecitiner*	
Salix spp. Cortex*	
Fruktos*	
Natriumvätekarbonat	
Vassle*	
Diammoniumfosfat*	Endast i fällor
Solrosolja*	
Extrakt av nässla*	
Väteperoxid	
Natriumklorid	
Öl*	

Senapsfröpulver*	
Lökolja*	
L-cystein (E 920)	
Komjök*	
Lökextrakt*	
Andra allmänkemikalier som är av vegetabiliskt eller animaliskt ursprung och är baserade på livsmedel*	

2. Verksamma ämnen med låg risk

Verksamma ämnen med låg risk, utom mikroorganismer, som förtecknas i del D i bilagan till genomförandeförordning (EU) nr 540/2011 får användas för växtskydd i ekologisk produktion om de förtecknas i tabellen nedan eller någon annanstans i denna bilaga. Sådana verksamma ämnen med låg risk ska användas i enlighet med de användningsområden, villkor och begränsningar som föreskrivs i förordning (EG) nr 1107/2009 och med beaktande av eventuella ytterligare begränsningar i den sista kolumnen i tabellen nedan.

Namn	Särskilda villkor och begränsningar
COS-OGA	
Cerevisan och andra produkter baserade på cellfragment från mikroorganismer	Inte från genetiskt modifierade organismer.
Järnfosfat (järn(III)ortofosfat)	

Laminarin	Kelp ska erhållas från ekologiskt vattenbruk eller skördas på ett hållbart sätt i enlighet med del III punkt 2.4 i bilaga II till förordning (EU) 2018/848.
-----------	---

3. Mikroorganismer

Mikroorganismer, inbegripet virus, är biologiska bekämpningsmedel som betraktas som verksamma ämnen enligt förordning (EG) nr 1107/2009.

Alla mikroorganismer som förtecknas i delarna A, B och D i bilagan till genomförandeförordning (EU) nr 540/2011 får användas i ekologisk produktion, förutsatt att de inte härrör från genetiskt modifierade organismer och endast används i enlighet med de användningsområden, villkor och begränsningar som anges i de relevanta granskningsrapporterna: <https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/active-substances/?event=search.as>.

4. Verksamma ämnen som inte ingår i någon av ovanstående kategorier

De verksamma ämnen som är godkända enligt förordning (EG) nr 1107/2009 och förtecknas i tabellen nedan får endast användas som växtskyddsmedel i ekologisk produktion om de används i enlighet med de användningsområden, villkor och begränsningar som föreskrivs i förordning (EG) nr 1107/2009 och med beaktande av eventuella ytterligare begränsningar i den högra kolumnen i tabellen nedan.

Namn	Särskilda villkor och begränsningar
Spinosad	
Koldioxid	
Etylen	endast på bananer och potatis; får dock också användas på citrusfrukter som del av en strategi för att förebygga skador från fruktflugeangrepp.
Fettsyror	alla användningsområden godkända, utom herbicider.

Vitlöksextrakt (<i>Allium sativum</i>)	
Hydrolyserade proteiner utom gelatin	
Kaliumvätekarbonat	
Repellenter (doftämnen) av animaliskt eller vegetabiliskt ursprung/fårtalg	
Feromoner och andra semiokemikalier	endast i fällor och dispensrar
Aluminiumsilikat (kaolin)	
Kiselgur (diatoméjord)	
Kvartssand	
Azadiraktin (margosaextrakt)	utvunnet ur nimfrön (<i>Azadirachta indica</i>).
Citronellaolja	alla användningsområden godkända, utom herbicider.
Nejlikolja	alla användningsområden godkända, utom herbicider.
Raps- och rybsfröolja	alla användningsområden godkända, utom herbicider.
Grönmyntaolja	alla användningsområden godkända, utom herbicider.

Apelsinolja	alla användningsområden godkända, utom herbicider.
Teträolja	alla användningsområden godkända, utom herbicider.
Pyretriner utvunna ur växter	
Svavel	
Paraffinoljor	
Svavelkalk (kalciumpolysulfid)	
Maltodextrin	
Eugenol	
Geraniol	
Tymol	
Kopparhydroxid Kopparoxiklorid Kopparoxid Bordeauxvätska Trebasiskt kopparsulfat	i enlighet med genomförandeförordning (EU) nr 540/2011 får endast användning som uppgår till totalt högst 28 kg koppar per hektar under en period på sju år godkännas.

Deltametrin	endast i fällor med särskilda lockämnen mot <i>Bactrocera oleae</i> och <i>Ceratitis capitata</i> .
Lambda-cyhalotrin	endast i fällor med särskilda lockämnen mot <i>Bactrocera oleae</i> och <i>Ceratitis capitata</i> .